

SÍPOS ERZSÉBET

TÖRTÉNELEM ELŐTTI CIVILIZÁCIÓK – MU

MAJÁK – TOLTÉKOK – AZTÉKOK

BEVEZETÉS

A Vízöntő feltárja a titkokat, „*sokezer éven át takart jelenségekre fény vetül hirtelen*” (Szepez Mária).

MU-val jóformán senki nem foglalkozik, pedig „kézzelfogható”, bizonyító erejű szobrok, épület-romok maradtak fenn utána. Atlantiszt elsősorban Platón leírásából ismerjük, ő közelítette meg leginkább a prehisztórikus kort Atlantisz történetén keresztül. MU, Atlantisz korai szakaszait az „Istenek Királyságának” nevezik.

Atlantisz hátra maradt tárgyi bizonyítékai az óceán mélyén fekszenek, alig látszanak ki a tengerfenék lerakódott üledékéből, iszapjából, így szinte lehetetlen azonosítani, korban meghatározni, és főleg tudományosan osztályozni. Vannak épületmaradványok, melyek egyértelműen emberi kéz munkájára vallanak. Ilyenek az „inka” módra összerakott falak hatalmas sarokkövekkel; a hosszan futó egyenes falakkal összekötött derékszögű formációk. Yucatan partjától hatalmas kövekből rakott út vezet egyenesen a Mexikói-öbölbe, és a víz alatt is folytatódik. Úgy vélik, ez a maja felvonulási út, a Sacbé, a Fehér-út lehetett, mely egy, ma már az öböl mélyén fekvő templomhoz vagy piramishoz vezethetett. Az Archimeda tengeralattjáró Bahama közelében merülése közben ismételtlen összeütközött egy sziklába vágott lépcsősorral 427 méter mélységben.

Az óceán keleti oldalán is hatalmas állókövek, menhírek sora vezet az óceánhoz, majd a tengerben folytatódik.

Viták folynak arról, mikor süllyedt el Atlantisz. A tudományos közvélemény Platón leírását tartja valószínűnek, de egy dologban mégsem lehetett igaza, ugyanis a birodalom nem merült el i. e. 9500 körül teljesen, mert legalább egy nagyobb szigete megmaradt; valószínű soha nem is volt összefüggő földrész, vagy ha volt is, hamar széttöredezett. Egy hihető elmélet szerint utolsó darabja i. e. 1198-ban süllyedt el, írásos feljegyzések is kivégzésük előtt kihallgatták, tanúvallomásukat írásban rögzítették” (Frank Joseph: *Atlantisz pusztulása*). Arra a kérdésre, hogy miért támadták meg Egyiptomot így válaszoltak: „Legfőbb városunk a hullámok alá került. Egy hatalmas lángoló fáklya ereszkedett alá az égből...” (bár nem „ereszkedni”, hanem iszonyatos erővel becsapódni szokott globális katasztrófát okozva). Ilyenkor nagy területen aktiválódnak a vulkánok, a Napot eltakarja a por, korom, csökken a hőmérséklet. Ekkor három idegen objektum közelítette meg a Földet: a Halley- (a Föld átvonult a csóvján), valamint az Encke- és az Oljato-üstökös. Utóbbi „földszúró”-ként közel a földhöz szikrákat szórva, minden éghető felgyújtott, amerre elhaladt. A három üstökös elviselhetetlen gravitációs hatással volt a Földre.

Az Egyiptom elleni hanebu támadás, a tanúvallomások, a feliratokon megörökített maswasa arcok, alakok igazolják Atlantisz létezését. Egyébként a Kanári-sz. öslakói, a guanchok (fehér faj szőke hajjal, magas, erős termetű nőekkel, férfakkal) Atlantisz népe leszármazottainak tartották magukat, és csodálkoztak, hogy mások is túlélték a birodalom pusztulását. Épület-maradványaikon még voltak vésett feliratok, de már nem tudták értelmezni. Apáca szerzeteik neve: **armiguadák** (arma) és **maguadák**. A kutatók nagy gondnal őrzik, vizsgálják fennmaradt múmiáikat; és mindenütt keresik a faj túlélőit. A guanchok rokonságban álltak vagy azonosak voltak a cró-magnoniakkal.

MU-t gyakran azonosnak vélik Lemuriával. **MU a Csendes-óceán sziget-birodalma volt**, Lemuria pedig az Arab-tengerben feküdt. MU esetében szerencsére számtalan ciklopikus épület-rom, szobor, sziklarajz maradt fenn a tengerszint fölött, és mutat a történelem mélyére, melyek beszédesen igazolják, hogy egykor létezett. Ezekon kívül ott vannak a kódexek, melyeknek anyaga sokáig szájhagyomány útján terjedt és maradt fenn, majd az írásbeliség elterjedése után lejegyezték. A régi korok embere jó érzékkel őrizte meg a lényeges történelmi események emlékét. Maradtak fenn kőbe vésett feliratok is.

James Churchward katonatiszt Indiában egy magasan képzett, beavatott hindu rishi főpap segítségével foglalkozott MU egyik írásrendszerével, a déli területek „nága” írásával, közben megismerte a legfontosabb szimbólumok jelentését, melyek elengedhetetlenek az ősi civilizációk megismeréséhez.

Armorika... c. dolgozatomban részletesen írtam Mexikó városállamáról, Teotihuacanról; Tuláról is közöltem képeket. Teotihuacan igazi „hirtelen civilizáció” volt a mexikói térségben, semmi előzménye nem ismeretes ennek a magas színvonalú kultúrának. Nagyszerűségénél, fejlettségénél és tökéletes építészeti megoldásainál fogva eredete egy korábbi **magaskultúra** felé mutat. Egymagában megteremtette azoknak a civilizációs vívmányoknak nagy részét, melyeket az utód-kultúrákkal kapcsolatban egyáltalán el tudunk mondani!

Most csak címszavakban idézem fel legnagyobb létesítményeit. Elsőként a 40 méter széles Felvonulási utat, mely több km hosszan folyamatosan emelkedik – mintha egyenesen az égbé vezetne – a Hold-piramisig, az „istenek temetkezési helyéig” (eddig csak földi királyoktól és velük eltemetett szolgálóiktól származó leletek kerültek felszínre, de napjainkban titkos földalatti kamrákat fedeztek fel; lehetnek ott még váratlan, felfedezésre váró rendkívüli maradványok). A Felvonulási út két oldalán több mint 100 templom, palota, kis piramis sorakozott. A város lenyűgöző építménye a Quetzalcoatl piramis és főleg a 61 m magas Nap-piramis, egy egyenlőszárú kereszt-formájú természetes barlang fölé épülve, melynek feltörő forrása is volt; lépcső vezetett le a barlangba. Vallási kultusz központi szentélye lehetett, mert adomány-tárgyakkal volt tele, amikor feltárták.

A két fő útvonal négy negyedre osztotta a várost. Területén 2200 egyemeletes lakóháztömb volt belső napfényes, szökőkutas udvarral, házi szentélyvel. A templomokat, palotákat szobrok, domborművek, freskók, festmények díszítették. Virágzó mezőgazdasága, ellenőrzés alatt tartott élénk kereskedelme, csatornarendszere, vízvezeték-hálózata, nyílegyenes utcái, fejlett kézművessége a város egyedülálló gazdagságáról árulkodik (400 obszidián-feldolgozó üzeme működött; drágaköcsiszoló, kerámia-készítő műhelyei voltak).

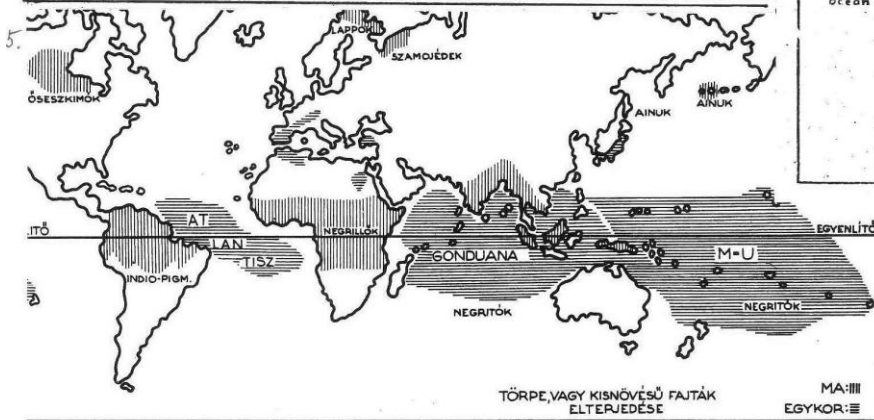
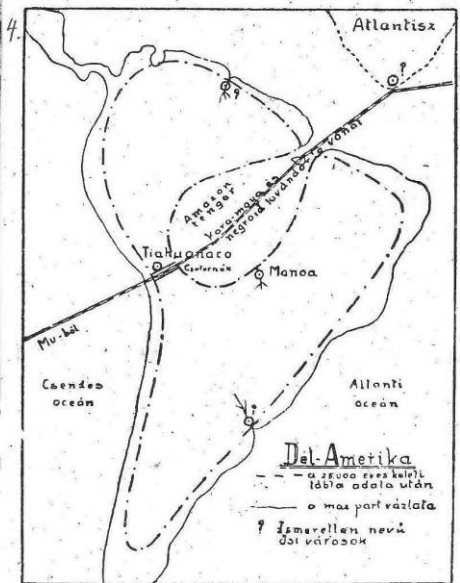
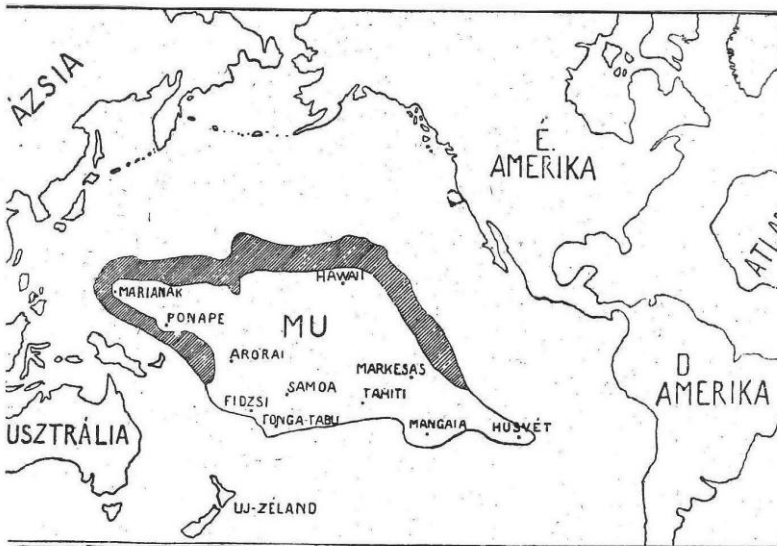
B. S. Cummings résztvett Teotihuacan feltárásában. Szerinte legelső rétege az i. e. 5. évezredhez köthető, és 2160-ban lakói elhagyták a fővárost, egy tűzvész is hozzájárult pusztulásához; később sokan visszaköltöztek, így még egy ideig lakott volt. Hogy kik építették, senki nem tudja, úgy szokták emlegetni: a „teotihuacánok”.

Quetzalcoatl Thule kultúráját hozta Mexikóba, kultúrhéroszi tevékenységével jótékony hatást gyakorolt a térség szellemi- és gazdasági fejlődésére.

Az ősi civilizációk napjainkig példát adnak fejlettségükről, és minden idők kultúrái felé éreztetik építő hatásukat.

Jelen írásom második részében az utód kultúrák közül a Maja-, Tolték- és Azték-civilizációkat tárgyalom; majd a *Kiegészítések* zárják a dolgozatot.

- 1./ Csicsáky Jenő: Mu földrajzi fekvése, az árnyékolt rész is még valószínű szárazföld volt.
- 2./ Várkonyi Nándor: Ponape ciklopikus védőfala (alul látunk egy kisfiút viszonyításként).
- 3./ A xochicalcói piramis Mexikóban. Felirata szerint a vizek sárkánya elnyeli Mu földjét.
- 4./ Dél-Amerika, az Amazon beltenger. – 5./ Nagyon jól látszanak a történelem előtti civilizációk Várkonyi Nándor térképén.

1.-3.-4. Csicsáky
2.; 5. Várkonyi

MU – A SZÁRAZFÖLD KIALAKULÁSA

MU egyik korai neve Ka-houpo-o Kane, „Kane isten teste”, mely ősi földet a Moana-nuikai-oo, „a mindent elpusztító tengerár” a tenger mélyére süllyesztett.

MU létrejötté rendkívül különös folyamat lehetett. J. Churchward a *Teremtés mítosz*-ra alapozta fantasztikus hipotézisét: a Föld „alapja vulkanikus gázokkal telt üregekkel volt aláaknázva” (Csicsáky Jenő: *MU az emberiség szülőföldje*).

1–8 km mélységben vonult a legfelső gázöv, ebben legalább két réteg volt egymás alatt. A felső gázöv még elszigetelt volt az alsóktól, az alsók 45 km mélységig nyúltak le többrétegű gázcellákkal, melyek összeköttetésben álltak egymással. A felső elszigetelt sáv tartotta maga fölött a szárazföldet, és tartotta volna akár az idők végezetéig is, ha nem következik be a pleisztocén-végi kataklizmás időszak i. e. 11 000 körül.

Az elmélet szerint eredetileg is az óriási gázövek emelték ki MU földjét az óceán szintje fölé. Atlantisznak állítólag volt kontinentális talapzata: Gondwana, a déli szubkontinens északnyugati nyúlványa képezte a szárazföld alapját, de MU-nak a belátható időn belül nem volt.

I. e. 12 000–11 000 között gyors felmelegedés köszöntött be, és mondott búcsút a jégkorszakoknak egy új földtörténeti szakaszt indítva el, ez lett a holocén, amelyben ma is élünk. Az utolsó jégkori periódus, a Würm irdatlan tömegű jegének felolvadásától sok addigi földnyelv, sziget vált a víz martalékává.

A jelzett időponttól kezdődően szaporodtak a szeizmikus katasztrófák. A Föld belsejében vulkanikus erők léptek fel, melyek iszonyatos ereje fölfelé hatolva átszakította a gázcellákat, a feszítő erő utat tört magának (MU ősi földjén nem voltak tűzhányók, a hegyek később keletkeztek). Az addig elszigetelt felső gázöv sem tudott ellenállni a nyomásnak, felrobbantak a cellák, és tűztengerben süllyedt el a szárazföld nagy része. Tibeti, lhászai leírások szerint a *Baal csillag* (aszteroida vagy üstökös) is a térségre zuhant elindítva, vagy tovább rontva a körülményeket.

Ismeretes MU-ról egy térképtábla, melyen még egyben látjuk a kontinensnyi szigetet, mely fokról-fokra töredezett, ezért később és napjainkban már csak az egymástól távol lévő kisebb-nagyobb süllyedő szigetek emlékeztetnek az egykori birodalomra. A pusztuló szigetek még őriznek ciklopus romokat a korábban volt civilizációból.

A következő információ az egyiptomi *Halottak-könyvé*-ből való, ebben már három szigetről van szó, vázlatot is közöl helyzetükről „A vizek hatalma”. „Meggzámálhatatlan vizek”. „Vizek nagy helye” szövegek kíséretében.

Főleg a gázövek kiürülése okozhatta a feldarabolódást, aminek következtében kialakult a három „keskeny” földszáv egymással párhuzamosan nyugat-keleti vonulattal, tengerszorosokkal elválasztva. A középső kisebb volt, és az északi szigethez feküdt közelebb, szembenézve annak jobb oldalán; a szimbólumok is a hármas számot hangsúlyozzák. Az összefüggő szárazföldről kialakult három sziget sokáig tartotta magát, de a geológiai változások sajnos nem álltak meg az első katasztrófák után, a szigetek tovább darabolódtak.

Az Amerikák nyugati oldalán vonuló hosszú lánchegység szintén kataklizmáknak köszönheti létrejöttét. A tengerfenék súlyos bazalt talapzata iszonyatos belső erők hatására több hullámban nekinyomult a nyugati partoknak és felgyűrte a hatalmas gránit tömböket (több módon szokott történni, most nem részletezem). Ezért a Cordilleráknak három észak-déli irányú vonulata van, délebbre az Andoknak kettő. Egy Dél-Amerikát ábrázoló tibeti táblán Tiahuanaco még tengerparti kikötő volt (a neveket mindig később írják rá a régi térképekre), nem sokkal magasabban fekvő a tenger szintjénél; a Föld legrégebbi településének tartják. Az Andok a Föld legfiatalabb hegysége, mintegy 30 000 évesre feltételezik. A várost és a térséget később a föld ereje közel 4000 méter magasságba emelte a két újonnan kialakult hegylánc közötti magasföldre; ugyanígy emelte fel a felfoghatatlan belső erő a sós vizű Titicaca-tavat, mely még most is 8135 km² kiterjedésű!

A megmaradt szigetek helyenként lépcsős templom-maradványokat találtak, miután az őskorban ezt a típust építették; a gúla-formák más kultúrákban az ókortól (i. e. 3000-től) épültek általában. A Hold-kultusz idején ismerték a napisteneket is; a napistenek korában pedig tovább élt a Hold-istenek tisztelete, de ezektől el kell vonatkoztatnunk a „kultuszok” korokhoz történő kapcsolódását, melyek végül is meghatározták a szakrális építmények létrejöttét és stílusát.

A MU nevet két francia Amerika-kutató: Auguste Le Plongeon és Charles Étienne Brasseur de Bourbourg abbé használta először. (A nagybetűkkel írt MU név tőlem ered, mert meggyőződése, hogy a MA/MADA (Nan Madol) szóból alakult ki, és megszoktuk, hogy a „sumer” szavakat nagybetűvel írjuk.)

Plongeon nevéhez fűződik Mayax feltárása. Brasseur nyelvészeti volt, megtanulta többek között a kiche-maya nyelvet (és annak különböző nyelvjárásait), továbbá az aztékok. Elsőként kezdett foglalkozni a maja írás megfejtésével 1863 körül. Várkonyi írja: Brasseur „*Yucatanban egy imádságot jegyzett fel, mely a Napot négy égi állásában szólítja, mint a négy világtáj urát*”. „*A nevezetes maya könyv, a Troano kézirat Brasseur de Bourbourg fordítása*.” Egy részlete: „*szörnyű földrengések támadtak... az Agyagdombok Földje, Mu és Mud földje áldozatul estek nekik... utoljára a két föld nem tudta tovább elviselni a rémületes megrázkódtatásokat, s elsüllyedt az óceánban 64 millió lakosával együtt*” (*Szíriát oszlopai*).

Brasseur adta ki elsőként a kiche-maya *Popol Vuh* kéziratát, melyet Francisco Ximénez dominikánus szerzetes fordított le korábban spanyol nyelvre. Brasseur öreg majákkal beszélgetve a kéziratot lábjegyzetekkel bővítette ki. Bár neki volt leginkább köszönhető a maja nyelvű hieroglif kéziratok kezdeti fordítása, az ő korában még kevés hieroglifát tudtak csak megbízhatóan értelmezni, viszont tartalmilag helytállóak lehetnek, mivel a feliratokon általában kevés alapszót és kifejezést használó szakrális szövegeket használtak. Mára a fennmaradt írás-anyag több mint 90 %-át tudják fordítani. (Brasseur egy Chimalpopoca Galícia nevű tudós pap tanította az azték nyelvre.)

Az, hogy tűzben, lángok közt süllyedt el a szárazföld „megszámálhatatlan vizek” közepén, – elfogadhatóvá teszi és igazolja a gázöv-elméletet. A Troano kézirat csak két szigetről: Muról és Mudról beszél; a harmadik talán addigra elsüllyedt.

Nem tudjuk, hogy a *Troano* kézirat által leírt kataklizma mikor következett be, de olyan mérvű drámai esemény lehetett, ami miatt **MU birodalmi formájában megszűnt létezni**, csak az óriási vízsivatag látszott mindenfelé egymástól távol eső szigetekkel, ahol összezsúfolódtak a túlélők, és legkisebb gondjuk volt a kultúra, mert az életben maradásukért küzdöttek. Szellemileg rövid idő alatt visszafejlődtek, ilyen körülmények között a tudás is hamar elenyézik.

Hol voltak már a beavatott mesterek, a dicső múlt tudománya; a virágözönbe öltöztetett fénylő városok pompája, ahol ünnepnapokon aranytól, ezüsttől, drágakövektől ékes ragyogó ünnepi öltözetekben, díszes fejékekkel, jelképekkel, zászlókkal vonult a tömeg, ének- és zeneszó kíséretében.

Hosszú időnek kellett eltelnie, mire magukhoz tértek az emberek, felépítették kis viskóikat gyakran a ciklopikus romok tetejére; lassan újraélesztették hagyományait, és újra ember-módra kezdtek élni.

TOVÁBBI FORRÁSOK

A már a XX. században íródott különböző hopi-könyvek foglalkoznak MU-val, mert népük Kasskaráról menekült el, mely MU-nak egy nagyobb szigete lehetett. További források:

emlékkő Lhászából;

az egyiptomi Halottak-könyve;

a xochicalcoi piramis Mexikóban, még kiolvasható felirata: „E piramis Mu, az emberiség szülőföldje, az Anyaország, (azaz) a Nyugati Országok és lakosai elpusztulásának emlékére emeltetett. Pillérei a nagy erők nyomásának engedtek, s Mu összes lakosával a vizek mélyére süllyedt.” (MU-t és szigeteit nevezték „Nyugati Országoknak”).

Egy mexikói táblán nága-rendszerű templomi írással ez áll: „A lelkek földje nincs többé... megrendült alatta a föld, s az egész ország úgy hullámozott, mint az óceán vize. Végül oszlopai engedtek és egy tűzörvényben süllyedt el.”

A Déltengeri-szigetek ciklopikus épületmaradványai, a Húsvét-sziget sziklarajzai, hatalmas szobrai, melyek polinéz és melanéz külső vonásokat mutatnak;

sziklarajzok, feliratok az Amerikák nyugati parti szikláin;

Valmiki írásai; a hindu Ramayana-eposz, a Védák, Puránák.

Yucatan, Uxmal: feliratok a Szent Misztériumok Templomában.

Mexikóban, Mayaxban talált feliratok.

Még további táblák kerülhetnek elő hindu rishi templomokból; a Brahmaputra egyik fő forrása közelében lévő hindu kolostorból; állítólag itt számtalan ősrégi táblát őriznek;

Tibet rejtett kolostorainak könyvtáraiból;

a Földet keresztül-kasul szelő földalatti világ labirintusaiból; titkos barlangjaiból, piramisok rejtett szobáiból.

Információkat közölnek görög, indián, maya, kínai, japán eredetmondák.

A legfontosabb forrásnak talán a Naacal-táblákat említhetjük, melyeket nága szimbolikus jelekkel/képekkel/hieroglifákkal írtak. A megfejtés a Bevezetőben említett James Churchward, Indiában szolgálatot teljesítő katonatisztnak és főleg beavatott rishi pap barátjának köszönhető.

MA IS FELLEMLHETŐ NAGYOBB CSENDES-ÓCEÁNI SZIGETEK – A „DÉLTENGERI-SZIGETEK”

melyek sokezer évvel ezelőtt MU részei lehettek; – észak felől indulunk.

Mariana-szk. (Guam, Tinian); Hawaii-szk.; Marshall-szk.; Yap-szk., itt a Woleai atoll is fennmaradt; a Gilbert szigetcsoport; Palau-szk., Nauru, Arorae-atoll, (Palau kalitoknak nevezték isteni látogatóikat);

Lőlo szigetén 9 m magas, 4,5 m vastag falak húzódnak, ugyanott alapépítményre rakott bazaltlapok 2 m vastagságban, 1,5–3 m szélességben 137 m hosszán.

Karolina-szk. – 1972 körül még 500 sziget tartozott a csoporthoz, a legnagyobb Ponape volt, melynek nagy részét Nan Madol foglalta el. A város 92 mesterséges szigetre épült, mindegyik kis sziget más-más funkciót látott el. Bazaltvárosnak is nevezik, mert óriási, ciklopikus méretű bazalt elemekből épült fel. 860 méter hosszú védő falra csak egy *nagy hatalomnak lehetett szüksége* abban az esetben, ha szakrális központot vagy fontos közigazgatási intézményeket védett. A sziget közepén akna vezet le egy alsóbb szintre (ma vízben áll), ahol kiépített utat, oszlopokat, kőből épült boltíveket, épület maradványokat, kőbe vésett feliratokat találtak. Itt volt a Halottak Háza, de a halottat nem itt búcsúztatták el, annak külön szigete volt. A II. világháború előtt a japán katonaság felügyelete alatt hivatásos japán bűvárok értékes tárgyakat, valamint platina koporsókat hoztak felszínre, állítólag a Birodalom isteni-, félisteni királyainak bebalzsamozott holttesteivel. (A platina koporsók feltárása igaz lehet, mert hirtelen megnőtt a Karolinák platina kivitele; de hogy mit találtak bennük, nem tudjuk.)

Nan Madol egyik fővárosa lehetett MU-nak, talán a szent temetkező hely. Az, hogy a Birodalom központja volt, több kutató is hangsúlyozza, például Macmillan Brown etnográfus, óceánkutató: *A Csendes-óceán rejtélye* című művében; vagy Herbert Rittlinger, aki helyi hagyományokra hivatkozva írja: „évezredekkel ezelőtt Nan Madol egy hatalmas szigetbirodalom központja volt”, – a ciklopikus falak nagyon fontos objektumokat védhettek (Ch. Berlitz: *Elfeledett világok titkai*; Yliaster Daleth: *Elveszett világok*; H. Rittlinger: *A végtelen óceán*).

Az ősi és ókori fejedelemségek, királyságok szerkezeti felépítéséhez tartozott, hogy *két fővárosuk volt*, az egyik a szent temetkező város, a másik a rezidencia város, a királyok lakhelye, uralkodói (politikai), adminisztrációs központja az államhivatalokkal és a fő templomában őrzött levéltárral.

További szigetek:

Salamon-szk. Melanézia részeként; Marquises-szk. (Maiden, Taipi);

Fidzi-szk, fővárosa Suva; Szamoa-szk.; Tongák; Hervey-csoport (Raratonga); Társaság-szk.; Tahiti;

Tubuai-csoport (Mangareva, Pitcairn);

Húsvét-szk.

Fidzi és Szamoa szomszédos szigetek azonos földrajzi sávban az Egyenlítőtől délre a 10–20. szélességi körön belül MU déli szigeteit jelentették, a központ talán Szamoa volt, itt lehetett a Birodalom másik fővárosa, az adminisztrációs központ (ez persze csak feltételezés annak alapján, hogy még ma is nagy kiterjedésű, van Nyugat-Szamoa és Amerikai Szamoa).

Ebben a régióban több turáni hangzású nevet találtam (és még mennyi sülyedhetett el!): Mata Utu (Mada, UTU napisten; Nyugat-Szamoához tartozik), **Suva** Fidzsi fővárosa volt, lakóiról, a suvar/subarokról kapta nevét. Továbbá Avarua, Suwarrow-atoll, Mangaia. Szamoán a férfiak esti társas összejövetelét *fonó*-nak nevezték. A nevek magukért beszélnek. A Su kezdetűek a szubar/hunokat jelentik; a Szamoa/SA.MA.A név egyenesen magyar eredetűnek tekinthető, mert a név sumer–magyar összetevőkből/szavakból áll.

A Csendes-óceán északnyugati oldalán, a Fülöp-szigetek magasságában fekszik **Mikronézia**, ennek területére esik a Mariana szigetcsoport, a Marshall-szk; majd tőlük délre a Karolina-szigetek.

Délebbre következik **Melanézia** a Gilbert-, Salamon-szigetekkel, majd Fidzsi, Tonga és Szamoa még ide tartozott.

Mindkét régiótól keletre terjed **Polinézia**. Melanézia inkább matriarchális szemléletű, hitvilágú, míg Polinézia inkább patriarchális lehetett, hun (nem subar) népesség is élt ezen a területen. Csakis patriarchális beállítottságú népekről képzelhető el, hogy hódító szándékkal kolóniákat, gyarmatokat alapítsanak. Az északabbra eső polinéz területeken élhettek az uighurok, alapvetően turáni hunok, ők alapíthatták meg az Ujgur Birodalmat a régi Kína területén.

Feltehetően MU-ra inkább a matriarchális államhatalom, hitszemlélet volt jellemző, míg a világot meghódító Atlantiszra a patriarchális. Árulkodó jel még a magánhangzók alkalmazása, MU-n és szigetein nagyon sok magánhangzót használtak.

Melanéz, polinéz embertani jegyek (antropológiai jellemzők) voltak: a hosszú fül (a Salamon-szigeteken esetenként még ma is mesterségesen nyújtják); továbbá a vörös haj, a keskeny arc, hosszú, homorú orr, mélyen ülő szemek, előreugró hegyes áll; ezek voltak a nemesi származás ismertető jegyei. Ha valaki például nem született vörös hajjal, okker festékkel színezte be. Ezek a határozott külső jegyek jelentek meg a MU-hoz tartozó Húsvét-sziget hatalmas szobrain.

ÓCEÁNIA MEGALITIKUS ÉPÍTMÉNYEI

Egyes kutatók a ciklopikus romokat a legértékesebb bizonyítékoknak tartják a szigetbirodalom egykori létének igazolására.

A Mariana-szk. része volt Tinian. Itt ma is állnak a „latté”-k, a korallmészkből faragott négyyszögletes, négy-, négy és fél méter magas oszlopok, tetejükön félgömb formájú oszlopfővel, a félgömbök átmérője két–három méter! (A gömb és a félgömb is a Napra vonatkozott, a napkultust jelképezve.) A tartó oszlopok *trapezoid* formájúak.

Yap szigetén megalitikus szertartási helyek találhatóak, a helybeliek „twliu”-nak nevezik. A hatalmas kőteraszok, menhírek áldozati asztalokként szolgáltak, itt áldozták fel isteneiknek a hatalmas teknősbékat (Y. Daleth). Hét menhír állt a szigeten, mindegyiknek külön papsága volt.

Ponapén az ismertett Nan Madol, a titokzatos Mikronéz Velence, mely romjaiban is csodálattal tölti el a kutatókat.

Szintén a Karolina-szk.-hez tartozó Lelén ciklopikus falak, teraszok maradtak fenn.

A Fidzsi szigetek egyikén hatalmas monolitot találtak, melyen vésett jeleket fedeztek fel.

Tongatapun egy hat méter magas, három különálló monolítból felépített napkapu áll, csillagászati építmény, még kivehetőek az ékek, ahol a napfordulók idején a napkeltét figyelték a megfelelő pontokon. Itt is a függőleges oszlopok trapezoid-formát mutatnak. Az enyhén trapéz-forma főleg Egyiptomban és Dél-Amerikában vált gyakorivá: ajtók, átjárók esetében; az inkáknál, például Machu Picchu ablakokat, vakablakokat, átjárókat építettek erre a formára; és a MU-n talált ciklopikus oszlopok is ezt a mintát követik. A napkapu oszlopainak összúlya száz tonnát nyomhat. Neve „Haamongaa Maui”, Maui (isten) terhe. Ilyen mészkből a szigeten nem volt, a monda ezért úgy tartja, hogy az isten a tengeren átgázolva a hátán hozta el egy másik szigetről. Sokan Stonehenge-hez, Thor Heyerdahl a Tiahuanacó-i Napkapuhoz hasonlította.

IV. Tupou, a Tonga-szigetek királya napjainkban bebizonyította, hogy a trilithon napkapu volt; miután kiszabadították a dzsungelből, már lehetett figyelni rajta a napjárást, a napfordulókat.

Kőszobrok elsősorban Polinézia területén maradtak fenn. Itt két alapvető embertípust jelenítettek meg. Az egyik vonásait a már ismertett Húsvét-szigeten látható hatalmas szobrokon lehet megfigyelni; a másik típus jellemzőit a Marquises-szigeteken, például Hivaoa szobrain, itt Oipona ősi kultuszhelyen; ahol a szobrokon kívül hatalmas kövekből épített lépcsős templom maradványokat is találtak. Itt a legnagyobb kőszobor mérete: két és fél méter magas, másfél méter széles és egy méter vastag, egy tömbből kifaragva. A szobrok feltűnő vonásai: kerek fej, nagy kerek szemek, széles száj, kezeit hasukon tartják úgy, hogy az ujjak vége összeér. Egy ilyen kisebb szobor Berlinbe került, ott a Néprajzi Múzeumban látható.

Pitcairn-szigetén ciklopikus méretű kövekből faragott teraszok, templomromok maradtak fenn.

A Rapaiti sziklacsúcán erődített vármaradványok láthatóak, magát a hegyet is mintha megfaragták volna. (Dél-Amerika Andok-beli államaiban is maradtak fenn megformázott hegyek.)

Végül a Húsvét-sziget, kőszobrai a legismertebbek. A felsoroltakon kívül is találtak még ciklopikus romokat, így például Hawaii-n, Malden-szigetén, Rangiteán, mely a Barátság-szk. része; utóbbi már nem jelölik a térképek.

A menekülést vagy elvándorlást megkönnyítették a különböző tengeri áramlatok. A Csendes-óceán északi részén a Kuro-Shio áramlat; továbbá az egyenlítői áramlat; és mindezekből délebbre is volt egy tengeri útvonál, melyet szintén áramlat biztosított. E. Harry Gerol írja: „ezeken az úton akkoriban szigetek összefüggő láncolata terjedelmes szigetvilágot formált a mostani Tahiti, Marquesas, Pitcairn és Paumotu közt. Valószínűleg valamilyen eltűnt kontinens fennmaradt részei voltak ezek a szigetek. Ugyanennek az egykori földrésznek magányos maradványai a Juan Fernandez, a Salas y Gómez és a Húsvét-szigetek is.” E. Reche hasonlóan vélekedik: „a mai Déltenger roppant messzeségeiben és egy távoli korban nagy elsüllyedt föld jelenik meg előttünk, melyen magas műveltségű nép lakik. Ez az idő igen-igen régi már.” (Várkonyi N.: Szíriát oszlopai.)

MU, A KÖZPONTI CIVILIZÁCIÓ

Yucatan-félszigetén (Közép-Amerika), „*az uxmali Szent Misztériumok Templomának*” falfeliratán még kivehető az egykori szöveg: „*A nyugati országok (MU), ahonnan jöttünk*”.

A burmai „Szent Testvérek” nevű tanító szerzetesrend papjai, a *Naacalok* az ősi időkben „*szülőföldjükről, keletről jöttek Burmába*” (Narana–Valmiki; Csicsáky). ***Mindkét irány a Csendes-óceán felé mutat!*** (Narana egy magasan képzett rishi főpap volt, aki ősi templomi szövegekből merítette ismereteit.)

MU-t mostani álláspontunkkal nem tartjuk az emberiség szülőföldjének. Az óceánok területén, szilárd kontinentális talapzat (mint pl. a Szibériai-pajzs vagy az Afrikai-pajzs, a masszív sziklatömbök) híján túlságosan esetlegesnek tűnik egy-egy sziget kiemelkedése és főleg megmaradása. Maga MU története a példa rá, hogy a kiemelkedő szigetek előbb-utóbb elsüllyedhetnek. Nagyon változó, képlékeny a tengerek alja, a tengerfenék. Többször előfordul, hogy felbukkannak szigetek, majd éppen olyan váratlanul el is tűnnek. Mire újra felkeresnék, hogy pontosan feltérképezzék, nyilvántartásba vegyék és elnevezzék, a sziget már nincs sehol.

MU-nak fénykorában tíz tartománya (ez valószínű tízféle törzset, etnikumot jelentett), hét nagy városa és számtalan kisebb-nagyobb települése volt. MU tíz törzsének királyai a RAMA nevet viselték (Csicsáky), már benne volt a „*Két Ős*” fogalma: RA a Nap neve volt, és a turáni hun-fajú népeket képviselte; a MA pedig ARA istenre, és ezzel az AR-okra, azaz magyarokra vonatkozott. A RAMA elnevezés későbbi lehet, mert az őskorban először *mindenütt matriarchális hitvilág és államhatalom létezett*, amely kor hosszú ideig tarthatott; ezért a *Hold-korszak ős-istenségei lehetnek az első uralkodók*: ^dMAŠ-TAB-BA, csillagképe az Ikrek; valamint: ^dARA.

L. 353. ŠA ^dARA / Usmû, azaz ŐS MU/MA, a „kétarcú” isten (a „kétarcúság” az Ikrek csillagképet szimbolizálja). A magyarok az Ikrek népe, a hunok a Nyilas népe volt. „^dARA” jelentése: az AR-ok istene (az utolsó A betű birtokos rag). Az Usmû tisztán és világosan igazolja MU létezését, ARA isten uralmát és a magyarok jelenlétét MU-n. Az UR, SU szavak a hunokat, kusokat jelölték; együtt a Két Ős-t képviselték.

Ennek a jelenségnek élő példája a napjainkban is Ecuadorban élő SU.AR nép, és különösen az volt régi fővárosuk, Quito, mivel a város neve eredetileg Kitus, azaz „KÉT ŐS” volt!

Dél-Amerika nyugati tartományainak központjai, valamint Közép-Amerika nagy részének szent városai MU példájára szerveződhetnek, négy kapujuk négy irányba nyílt, a „Világ négy tája felé”; hatalmas, oszlopokkal, szobrokkal díszített kapuk lehettek. A városok gyakran a körkereszt mintájára épültek nyílegyenes, egymást derékszögben metsző utakkal, és a két fő út kereszteződésénél volt a városközpont tágas négyszögletes térrel, melyet szakrális épületek és fényűző paloták vettek körül, bejáratukkal, olykor hatalmas lépcsősoraikkal a tér közepé felé néztek, ahova a fő istenség ezüsttel, arannyal bevont nagyméretű szobra került (a Hold-istenséget ezüsttel: a Nap-istenséget arannyal vonták be). Később előfordult, hogy a szobrok piramisok tetején álltak (mint pl. Teotihuacan-ban). A fő utak végén a kapuk már a várost övező fal részei voltak. Építményeik: lépcsős templomok, paloták, napkapuk, calasasayák (kikövezett hatalmas terek szakrális ünnepek számára), megalitikus oszlopok, emlékművek, szobrok, dokkok, kikövezett utak, (nem tudjuk, épültek-e piramisok).

MU építészetének tanulmányozásához Dél-Amerika legrégebbi városainak épületei szolgálhatnak példát: Tiahuanaco Napkapujával (a Napkapun lépcsős piramis látható), Tiahuanaco, Cuzco Hold- és Nap-templomaikkal; Sacsayhuaman, Machu Picchu (utóbbinak a talapzata) épület elemeivel; ez a ciklopikus építészet még Egyiptom legősibb templomainál is követésre talált. A későbbi építkezések is MU és Atlantisz stílusát vették alapul, de ekkor már megépültek Közép-Amerika templom-piramisai, a teocallik: Palenque, Uxmal, Tikal, Chichén Itzá, Tula, Copan, Tenochtitlán, Mayapan, Yaxchilán, Mayax (stb.) maja, tolték, azték városaiban. Kifejezetten „Hold”- és „Nap”-piramis csupán Teotihuacanban épült.

Dél-Amerika templomai aranytól, ezüsttől, drágakövektől fénylettek. Cuzco Arany-kertje (még az Aranykor mintájára!) aranyból, ezüsből formált, „maguktól mozgó”, drágakövekkel díszített ékszer állatkákkal, szálldosó lepkékkel volt tele. Mindez, és az arany fűszálakkal borított réten „lejelésző” arany lámák borjaikkal, melyeket életnagyságú, aranyból való pásztorok „terelgettek”, – ámulatba ejtették a spanyolokat.

(A chimu indiánok fővárosából, Chan-Chan-ból, a fő templomból hatvanmillió svájci frankra becsült értékű kincset raboltak el a spanyolok; – írja Várkonyi.) Úgy tudjuk, Atlantisz fénylett a nemesfémektől, drágakövektől a templomok külső és belső falai burkolataként, díszeként; de hogy MU-n mennyire fénylett, nem tudjuk. A hopik elbeszéléseiből az derül ki, hogy MU-n inkább szellemi javakra törekedtek.

Hangulatos leírások maradtak fenn MU fénykoráról, ez az idő jóval időszámítás előtt tetőzhetett (35 000 éveket említenek), kétségtelen, egy-egy kultúra kialakulásához hosszú idő szükséges. Egy pár feljegyzés:

alföldi tájaival, szelíd lankáival, lassan kanyargó folyóival, tiszta tavaival paradicsomi szépségű trópusi föld volt.

Csak dombok voltak. Legelők, művelés alá vont gazdagon termő földek, őserdők váltották egymást; mindenütt dúsz vegetáció burjánzott.

Pálmák, magas páfrányfák szegélyezték a folyó- és tópartokat; tavaikat lótuszvirágok borították. Az egzotikus szépségű virágokon tarka lepkék, ékszerként csillogó kolibrisk szálltostak, tarka tollú madarak röpködtek ágról-ágra. Állatviláguk gazdag, változatos volt, erdeikben nagytestű elefántzerű állatok csörtettek.

Kitűnő hajósok voltak *vízen és levegőben* (! – Valmiki); hosszútávú cserekereskedelmet folytattak főleg gyarmataikkal.

Kikövezett utak vezettek az őserdőkbe. Találtak hatalmas kőlapokkal kirakott teraszokat, melyeket folyamatosan pusztított az időjárás valamint az őserdők fainak gyökerei, melyek felszaggatták. (Később irok majd a Calasasayákról, a nagy birodalmi ünnepek színhelyeiről, – úgy látszik MU-i eredetűek.) Sok romot rejthetnek még Óceánia áthatolhatatlan dzsungeljei.

Építészetük nagyarányú lehetett, amihez kitűnő mérnökökre volt szükségük és nagy létszámú munkás kézre. A munka beosztása, a munkás csoportok elhelyezése, szállásolása, étkeztetése óriási, hozzáértő szervező-munkát igényelt.

Ezt a fényben ragyogó, színekben pompázó gazdag földet többféle természeti erő pusztította: egy-egy földrész váratlan beszakadása és hirtelen elmerülése (*Troano* kézirat); továbbá a becsapódó objektumok; vagy a lassú, de folyamatos süllyedése egy-egy szigetnek. Az utóbbi végzet érte utol Kasskarát és Ataiszt, a hopik és a turániak földjét.

MU és Atlantisz, a két legjelentősebb történelem előtti birodalom kolóniákat alapított a Föld különböző részein. Dél-Amerika nyugati részén kiemelkedő műveltséget mutattak, főleg Bolivia, Peru és Ecuador, az Andok-kultúra tartományai, melyek MU vívmányaira épültek; Közép-Amerika nagy része is arra épült, a további kultúrák pedig Atlantisz hagyatékának továbbvivői, de mindkét civilizáció vívmányai jelen voltak a másik területen is. Erre jó példa az Inka birodalom, mely az őslakó indiánokon kívül kétféle etnikumból: a MU-ról származó polinéz, melanéz népből, valamint Atlantisz egykori népéből, a naptisztelő toltékokból alakult ki. Az Inka-birodalom északi részén feküdt a Sipán- királyság „mocsika”-kultúrájával, melynek inkább magyar gyökerei voltak. (Ismeretes a felemelt kezű, áldást osztó „repülő Macska” istennő; az *Armorika* dolg.-ban.)

Harry Gerol John P. Harrington kutatásait veszi alapul, amikor a hoka, quechua és az aymara nyelvek összetartozásáról ír, mely nyelvek a Csendes-óceán szigetein voltak használatban, és a szigetekről az elvándorló vagy menekülő népekkel terjedtek kelet felé. „*Az óceániai, a polinéz és melanéz népek kultúrájának elemei növelték nagyvá Dél-Amerika nyugati részének szellemi fundamentumát.*”

Jelentős kolóniák voltak Egyiptom és az Ujgur (Uighur) Birodalom. Utóbbi az ősi Kína területén MU (elsősorban a turáni hunok) gyarmata volt a Takla-Makán-, a Tarim-medence térségében annak északnyugati részén, amikor az még dús, paradicsomi tájék volt (Dzsungária is ott alakult ki); – de az anyaországok jótékony hatásától felvirágozott az egész Közép-Kelet, India, Perzsia, Észak- és Közép-Afrika (az észak-afrikai tuareg törzsnek például írott nyelve volt, a tiffinagh), Közép- és Dél-Amerika.

A „hirtelen civilizációk” főleg MU-nak és Atlantisz-nak köszönhetik váratlan és gyors felvirágzásukat.

Egyiptom Atlantisz kolóniájaként kezdte történelmét, majd hamar önállósította magát. Ciklopikus építészetét viszont MU-ról és Tiahuanacóról vehette át, gondoljunk a Völgytemplomra, melynek épületelemei többnyire 200–500 tonnás mész- és tőmből; vagy az abüdoszi második és harmadik, Ozirisz tiszteletére épített templomra, (az elsőt I. Széthi építette) döbbenetes ciklopi oszlopaival. A másodikban, az Ozireionban, annak központi csarnokában 10 hatalmas, asszuáni vörös gránitból (egy tömbből) faragott, egyenként 100 tonna súlyú oszlop áll, melyek tetején itt-ott ma is megvannak a szintén ciklopikus méretű összekötő kő gerendák. (Az Ozireionban van az „Élet virágá”-nak elnevezett, az aranymetszésre épülő ezoterikus szimbólum: két kör egymás mellett a falra karcolva. „A gondolat megszületik, a virág kinyílik” – az Univerzum születése).

Összehasonlításként ott van még többek között az építkezéseknél alkalmazott trapezoid-forma: MU ciklopikus oszlopaival, a Tongatapu-i napkapun; Egyiptomban és az Andok kultúra épületeinél pedig átjárók, ablakok követték ezt a mintát. Az egyiptomi építészet monumentális méreteivel, letisztult formáival Atlantisz stílusára emlékeztet (amennyire Plátón leírásából következtetni lehet). Kezdetben istenkirályok uralkodtak a Két Ország/Egyiptom fölött; a dinasztiák-, az államalapítás rendszerét valószínű Atlantiszról vették át; és onnan nyerhették elképesztően magas technikai tudásukat is.

Csillagászati ismereteikre, orvostudományukra viszont Mezopotámia civilizációja fejthette ki a nagyobb hatást; valamint békés, harmonikus életszemléletüket, életvitelüket onnan és MU-tól örökölték; és persze ott voltak a békeszerető magyarok is. Egyiptom önálló, alapvetően földművelő kultúra volt; növekvő luxus-igényeik miatt sem kellett senkit leigázniauk, miután cserekereskedelmet folytattak.

Az utód civilizációknak nem volt „gyerekkoruk”, egyszer csak ott voltak készen, minden előzetes kötelező hosszú fejlődés nélkül. A kutatók vélekedése: az építészeti jellemzők, a szobrászat és festészet sajátosságai rögtön a korszak kezdetén megjelentek, tökéletesen kiforrva egyszerűen jelen lettek. „*Semmiféle kézzelfogható bizonyítékunk nincs, amely erre a döbbenetes fejlődési folyamatra vonatkoznék*” (Laurette Séjourné, aki Teotihuacanban vezette az ásásokat).

A történelem előtti hajózás fejlettségét bizonyítja, hogy az ősi kínai, a hindu harappai–mohendzso-daroi és a hűsvét-szigeti írás vonásról–vonásra szinte teljesen azonos volt (szemléltetés az *Armorika...* című dolgozatban). Hogyan is fordulhatott volna ez elő a Föld két, egymástól *legtávolabbi* pontján felelt hajózás gyakorlata nélkül? Főleg az úgynevezett piramis-sávban gyorsan terjedt a kultúra, kevés eltéréssel mindenütt minden hasonló volt az építészettől a szimbólumok használatáig, ami szintén a távolsági hajózás fejlettségével magyarázható.

Charles Hapgood írja: *Maps of the Ancient Sea Kings* („Ősi tengeri királyok térképei”) című könyvében: „*A régi térképek azt sugallják, hogy... a jelenleg ismert kultúrák kialakulása előtt létezett egy másik, meglehetősen fejlett civilizáció.*” Írja továbbá, hogy „*a csillagászatban, tengeri ismeretekben, a térképészetben és valószínűleg a hajóépítésben fejlettsége túlszárnyalta*” az ismert egyiptomi, babilóniai kultúrákat (Óriási jelentőségű, hihető megállapítások! – Ch. Berlitz: *Sárkány-háromszög*; – kiemelés tőlem).

A Hűsvét-szigeten talált sziklarajzok hárombócos hajókat ábrázolnak, melyek nagyobb, fejlettebb képet mutatnak a később használtaknál, kellett, hogy alkalmasabbak legyenek távolsági hajózáshoz. *Csak így tudhattak kolóniákat létesíteni messze eső kontinenseken.* Ezek az ősi népek átkutatták a Föld tengereinek, szárazföldjeinek nagy részét. Használták a kéttörzsű kenukat és a balsafa tutajokat is, szintén nagy tengeri távolságokat behajózva velük (ismeretes Thor Heyerdahl sikeres „Kon-Tiki” nagyszabású expedíciója).

A szigetek közben is süllyedtek a tenger pedig emelkedett, csak a pusztulás jele látszott mindenütt. Az egykori szülőföld egy idő után már darabjaira volt szaggatva a természet erői által. Népeinek beavatottaknak sem kellett lenniük ahhoz, hogy szembesüljenek a romló körülményekkel. Még mielőtt bekövetkezett volna egy újabb katasztrófa, már tömegek hagyták el szülőhazájukat. A pusztulástól való félelmen kívül túlnépesedés is fenyegetett; de voltak, akik csak kalandvágyból vagy hódítási szándékkal indultak útnak, hogy a gyarmatokon megalapozzák szerencséjüket. **Az új hazában aztán a régi kultúrát honosították meg, mindent pontosan ugyanúgy igyekeztek megvalósítani** az építkezéstől kezdve a vallási szokásokig, az öltözködésig, **mint ahogy megszokták szülőföldjükön.** Miután olyan híven mentődött át mindenütt az eredeti kultúra, nekünk megvan a lehetőségünk, hogy az időben visszafelé tekintve következtessünk az anyaországok szokásaira, felépítésére (stb.). A fejlődés közben sem állt meg – mondanánk –, de ennek ellentmondani látszik, hogy maga a kultúra idővel több területen mégis visszaesett. Feltárásoknál lehet tapasztalni, hogy a legelső rétegek egy „**öregebb nép**” hagyatékaként fejlettebb műveltségi színvonalról tanúskodnak!

Menekülés esetén *vitték írásos tábláikat*; – az írás, a tudás megőrzése fontos volt az ókori népek beavatottjai, uralkodói számára.

Menekülésnek minősült Hotu Matua herceg kivándorlása szülőföldjéről, Maraé Rengáról; de családi viszályok is távozásra készítettek. Két óriási kenuban családtagjaival, valamint az **ariki** törzs főembereivel új világ felé evezett. „*magával vitte a hatvanhét régi hagyományú írástáblát, nemzetségének talizmánját, továbbá magvakat, állatokat és szerszámokat. Útközben emitt-amott kikötött a szigetek*” (Várkonyi; – kiemelés tőlem; – a Hűsvét-szigeten csak baromfit tartottak).

A kopár, köves, fátlan Húsvét-szigeten, azaz Rapanui állapotok meg (másik neve Te Pito o Te Henua: a „Világ Köldöke”), melyet barátságatlannak találtak nagy szobrai, a moaik ellenére. Csak a sivárság, szegénység látszott mindenütt, „a gyom elfojtja a jamgyökeret”, állapototák meg. Végül Hotu Matua így vigasztalódott: Marae Renga is barátságatlan. „Minél magasabba emelkedik a tenger, *annál mélyebbre süllyed a sziget*, és nemcsak a gyom fojtogat ott.”

Valószínű Hotu Matua honosította meg Make Make madár-isten kultuszát a szigeten, ha így történt, vallásalapító is volt, de mindenképpen úrrá lett a körülményeken; békét, viszonylagos jólétet teremtett.

Mint *ariki-naut* a sziget fejedelme lett. Felállította a maori (MA.Ari!) papok, írástudók, művészek rendjét; meghatározta a „tabu”, azaz törvényeket vezetett be; új írástáblákat adott. Élete végén uralmát *tíz* fiára testálta. Utolsó kívánságát teljesítve Hare o Arán, az Ara Mahiva díszútján temették el az óriásszobrok alatt. (Hotu Matua történetéhez kapcsolódó turáni nevek: MA, AR, ari, Avaripua; a Matua valószínű a Madá-ból alakult ki.)

A tenger, az erózió napról-napra koptatja a szigetet, így a víz, a part homokja betemette Hotu Matua ahujának egy részét is.

Az ahukon (ahu: fokozatosan emelkedő épített talapzat) megközelíthetetlenül, zárkózott arckifejezésekkel álló hatalmas szobrok, egykori papkirályok szinte egyformára faragott szobrai sorakoznak, hasonlóságukkal valószínű egy bizonyos etnikum alapvető típusát akarták kihangsúlyozni. Sajnos, a szobrok pusztulnak, sok ledől, tönkrement; fejéik, a vörös kőből készített henger alakú „parókák” (pukaók) leestek, széttörték. (A vörös haj, mint jeleztük melanéz, polinéz adottság volt.)

Már szövegtünk a Húsvét-sziget írásáról. Neve *rongo-rongo*; mint a korai írások, ez is képes szimbólumokból állt, valószínű szótagoló írás volt, mindez-ideig megfejtetlen. Nincs ugyanis ugyanazon szövegnek ismert betűrendszerű megfelelője (bi-, vagy trilingvis), aminek alapján el lehetne indulni a képek/hieroglifák azonosításában. Kőbe vésvé, pálcákon, *nyakba akasztható fa-táblákon* maradtak fenn szövegek. Korábban ott járt kutatók még láttak ilyen táblákat, utolsóként egy tekintélyes öreg bennszülött viselt a nyakában írásos táblát. Egy jelet sem tudott azonosítani, de fejből tudta az írás tartalmát: „*Kérték a Rangiteán lakó isteneket, hallgassák meg imáikat*”. Rangí egy isten volt; Rangitea pedig az istenek lakóhelye, mely a Barátság-szigetekhez tartozott. Sajnos, nagyon kevés írott tábla, bot maradt fenn a Húsvét-szigeten, mert a misszionáriusok összehordatták és elégették. A katolikus egyház soha jóvá nem tehető elkövetéséért büne!

Úgy látszik az írás ismerete és gyakorlata akár széleskörű is lehetett MU-n, bár elsősorban csak a beavatottak, a papság és az arisztokrácia használhatta, mint a legtöbb helyen még ebben a korban. Az írás szent himnuszok, varázsszövegek, titkos tanítások, teremtésmítoszok megörökítésére szolgált; továbbá a birodalom szabályainak – rendszerint arany vagy másfajta fém, kő – törvénytáblákon való rögzítésére, valamint idegen országok, királyságok uralkodóival való kapcsolatteremtésre.

A Karolina-szigetekhez tartozó Woleain Macmillan Brown ottjártakor írást talált, sőt egyedülállóan **betűírást**, mely hatvan betűből állt. Már csak az előkelő ember, köztük Egimilár törzsfőnök ismerte a betűket (Ch. Berlitz, Y. Daleth, Várkonyi N.).

Az egészen rendkívüli, hogy Sumerben i. e. a III. évezred közepétől már szervezett tanítás folyt iskolai keretek között (sajnos, csak a városokban), ahol kiskisakolt kortól történt az oktatás – a szakoktatás, mert a tantárgyaknak külön „felelőseik” voltak, például „a sumer nyelv felelőse”, „a rajz felelőse” (stb.); majd a jobb képességű tanulók felsőbb szinteken tanulhatták a kor tudományos ismereteit: a botanikát, zoológiát, földrajzot, matematikát és teológiát a főiskolai fokozatokig. A központi iskolákhoz csillagvizsgáló torony is tartozott. A korabeli hangszeres tanulás és zeneelmélet kötelező tárgy volt az iskolákban (milyen csodálatos hárfák maradtak fenn királysírokban!). Számítlanul jól képzett írások kerültek ki a tanintézményekből. Az iskolarendszerről tanárok, magasabb szinten a vezető ummiák („szakértő professzorok”) hagytak fenn írásos feljegyzéseket: tanterveket, tanítási módszerekről szóló tanulmányokat (Samuel N. Kramer: *From the Tablets of Sumer.*) Egyiptomban is korán kiépült az iskolarendszer. A nagy templomokhoz tartoztak az iskolák, melyekben öt éves koruktól tanultak a kisfiúk. Az iskola neve: Élet Háza. Bárki elsajátíthatta az írás-olvasás tudományát, rangja volt annak, aki tudott írni, olvasni.

Az *Arvisura*-ból ismerjük Ataisz („Atya Isten”) történetét, a sziget MU-hoz tartozhatott, itt uralkodott az Armagur dinasztia. Az AR.MA/MAG a magyarokat; az UR a hunokat jelentette. I. e. 5000 körül ez a sziget is süllyedni kezdett, menekülve hagyták el az ott lakó népek. A legrövidebb út Ordosz környékére vezetett, itt telepedtek le a hun-féle törzsek. India felé is sokan terjeszkedtek, később menekültek.

A magyaroknak hosszabb utat kellett átevezniük először az Arafura-tengeren, az Indonéz-szigetek déli oldalán az Arab-tengerig, majd továbbhajózva a Perzsa-öblön keresztül, végül Észak-Mezopotámiában Harrán és a Van-tó régiójában találtak új otthonra. Tartományuk neve **Atura** (térképeken Athura): „Akik vizen jöttek/A vizen jöttek (népe)”.

Voltak azonban, akik az Ádeni-öböl afrikai partján léptek szárazföldre, Etiópián keresztül haladva vizen: az Atbara folyón, majd a Níluson észak felé hajózva érték el Egyiptomot, mignem „beleütköztek” az atlantisziakba, akik a Földközi-tenger felől érkeztek. A **MU-ra** történő kirajzás **is ezen az útvonalon történhetett**, ez volt a rövidebb út.

A MU-ról terjeszkedők vagy menekülők másik része **kelet felé** hajózott, legtöbben Dél-Amerika nyugati partjain vetették meg lábukat, földrajzi nevek igazolják: Aricai-öböl, Arica, Arequipa, Oruro (Aruro). Arica településen (ma Chiléhez tartozik) szakszerűen kezelt 96 mumifikált holttestet találtak, koruk 9000 év körüli. A Titicaca-tó északi oldalán volt Huarpa és Huari település (Hu.arpa, Hu.ari); és a tó délkeleti oldalán feküdt Tiahuanaco (*The Times Atlas Világtörténelem*).

Észak-Amerika nyugati sziklás partjain is van nyomuk az ide menekülteknek. Nagyon szűkös körülmények között, sziklalakásokban éltek. Itt lehetett látni Kalifornia egyik parti sziklafalába karcolva az egymás mellett sorakozó, glóriás, feltartott kezű istennőket, ahogy a Kárpát-medence őskori hagyatékából ismerjük; mely ábrázolásmód az egész Földön **csak a magyarokra volt jellemző** (hunok, magyarok igen sok helyre eljutottak.) Az időszámításunk előtt négy évezreddel megjelenő alföldi vonaldiszes kultúra fő motívumai: az áldást osztó gondviselő istennők a hármas-halom ábrázolásokkal.

A következő, a tiszai kultúra szobrain viszont **írásjelek, képjelek** („sumer” képjelek) vannak, **mekkora horderejű dolog ez** de még csak észre sem vették! (Kalicz Nándor: *Agyagistenek* c. könyvéből ismerjük elsősorban az alkotásokat; a Szerző életében viszont még nem fejtették meg a képjel-írást, és először nem is azt, hanem az ékjel-írást, majd rádöbbentek, hogy az akkád-babilóni kultúrát egy még korábbi előzte meg, a sumer, mely képjeles írást használt.)

A TV többször műsorára tűzte az ismeretterjesztő filmet, de az istennőket leahagyták róla a továbbiakban.

AZ ÍRÁS MEGFEJTÉSE

MU írásának megismerésében óriási szerepe volt James Churchward ezredesnek, aki felsőfokú tanulmányait Oxfordban és a Sandhurst Katonai Akadémián végezte, majd Indiában teljesített szolgálatot. Itt egy magasan képzett rishi főpap – aki híres régész is volt – bizalmába fogadta. Churchward módfelett érdeklődött régi faragványok, feliratok iránt, a főpap ezt észrevette, és elkezdte magyarázni a szimbólumok értelmét. Később bevallotta, hogy temploma egyike annak a hét rishi templomnak, ahol titokban őrzik *MU Szent Sugallatú Írásainak* tábláit, melyeket burmai papok, a Naacalok Tanító Szerzetesrendjének tagjai hoztak magukkal még az Anyaországból 15 000 évvel ezelőtt; – Burmában is maradtak táblák.

Az őrzésre kiválasztott rishi templomok mindenkorai főpapjainak meg kellett tanulniuk a „nága” jelrendszerű írást, MU déli területeinek írását, mely képes szimbólumokból állhatott, de nem szedhették elő a táblákat még ellenőrzés végett sem.

Churchward főpapja nagy-nehezen rávehető volt, hogy szedjék ki ládáikból a gondosan burkolt táblákat. Két nagyobb méretű darabon kulcsokat találtak a megfejtéshez. Megfeszített munkával dolgoztak hónapokon keresztül, de nagyon nehezen haladtak előre, végül azért kinyílt előttük MU szakralitásának varázslatos világa, ezek a táblák ugyanis a teremtésről szóltak. Churchward kérését, miszerint szeretné megismerni a további táblák tartalmát, mindenütt elutasították.

Miután befejezte katonai pályafutását, beutazta a fél világot: egész Indiát, Tibetet, Közép-Ázsiát, Szibériát, Ausztráliát, Új-Zélandot, Egyiptomot, a Dél-tengeri-szigeteket. Elsősorban neki köszönhető a Dél-tengeri-szigetek romjainak felkutatása. Óriási ismeretanyagot gyűjtött össze, mindenütt kereste és fényképezte az ősiségeket, a régészeti maradványokat, épület-romokat, faragványokat, feliratokat; figyelte az etnikumokat ahol csak megfordult, gyűjtötte népszokásaikat, feljegyezte mondáikat, varázskénekeiket, viseletüket, vallási tradícióikat. Élete végén Amerikában telepedett le, itt adta ki könyveit:

The Lost Continent of Mu („Mu elveszett kontinense”, 1930)

The Children of Mu („Mu gyermekei”, 1931)

The Sacred Symbols of Mu („Mu szent szimbólumai”, 1933)

Cosmic Forces as They were taught in Mu („Kozmikus erők, amint azokat Mu-n tanították”, 1934).

Csicsáky Jenő Churchward könyveit vette alapul; az első három művet jelölte meg könyve *Irodalom* részében.

„A naacal-táblák a teremtésről...” fejezet bevezetéseként írja: „Az alábbiakban bemutatom a naacal-tábláknak a kezdetről és a teremtésről való **fordítását**.” Tehát a következő idézetek Churchward könyvéből valók. Magasan beavatottnak kellett lennie annak, aki a képes ábrák/hieroglifák/szimbólumok többrétegű értelméből ki tudta választani az oda vonatkozót.

„Eredetileg a mindenség... egy szellem, egy értelem volt. Üres és sötét volt a végtelen. A sötétség végtelenjében egyedül a Legfelsőbb Értelem, a Nagy Önlétező Hatalom, a Teremtő rezdült... vágya támadt világokat teremteni.”

„A Teremtő hét felülmúlhatatlan Értelme Hét rendelkezést tett”:

1. „A gázok (kozmosz őrközi por, kötőrmelék, gáz – saját közbevetésem), amelyek alaktalanul és szétszóródva vannak a térben, gyűljenek egybe s belőlük alakuljon ki a föld!” (Ez korunk legmodernebb kozmológiai felfogása!)
2. „Szilárduljanak a gázok (sűrűsödjenek), és képezzék a földet!”
3. „Különüljenek szét a külső gázok és alakuljon víz és légkör!”

„A világosságot és a hőt a légkör tartalmazza!” (Valóban, elhagyva a Föld légterét hideg és sötétség van a Kozmoszban.

Ha elég távolra megyünk, már a Föld ibolyalila színű légköre sem látszik, minden üres, néma, hideg; tovább haladva a feketeségben eltűnnek a csillagok és a rozsdavörös Nap is.)

4. „A földben lévő gázok emeljék fel a földet a vizek fölé!” (Kiemelés tőlem.)

5. „Jöjjen elő élet a vizekben!” (A vizek iszapjában kozmikus tojások – életcsírák – képződtek.)

6. „Jöjjen elő élet a szárazföldön!”

7. „Teremtsünk embert a mi szerkezetünkre (DNS-ünkre?), és ruházzuk őt fel hatalommal a föld uralására”.

Ekkor Narayana (Nara: Isteni Egy; Yana: Mindenek Teremtője), a Hétfejű Értelem... megteremté az embert, és testébe egy élő, halhatatlan, soha el nem múló értelmet (szellemet, lelket, tudatot) helyezett s az ember értelmi tehetségében egyenlő lett Narayanával. A teremtés ezzel teljessé lett”.

A teremtés nem hét napon, hanem hét „időszakon” át tartott (Csicsáky).

Korunk ezoterikusa így fogalmazta meg a teremtés kezdetét: „Hermetikus tradíciók szerint, az, amit emberi megfogalmazással ’teremtésnek’ nevezünk, valójában a kezdet nélküli lét egy olyan fázisa, amelyben az **időtlen Ősértelem periódikus pihenője megszakad**, s lényének egy része az örökkévalóságból átömlik az időbe.” (W. Charon: *A világ keletkezése* – Szepes Mária: *A Smaragd-tábla* – kiemelés tőlem; – a „kezdet nélküli lét” fogalma megközelíthetetlen az emberi elme számára.)

Miközben Churchward pap barátjával Indiában fordította a nága-írású táblákat, ismerőse, William Niven amerikai archeológus, bányamérnök, geológus Mexikóban ásott. Három év alatt 975 sztélé, szobor, feliratos tábla került felszínre, később 2600-ra bővült a számuk. Az első leletek Mexikó várostól 7 km-re kerültek elő. Niven így ír: „A most oly híressé vált táblák közül az elsőt csak 1921-ben találtam a Santiago Ahuizotla-i ásataimnál az Amantlával határos tanyán. E tábla négy méter mélyről került elő.” Tíz méter mélységben beton fődémet talált, fölötté romba dőlő oszlopos épületet, melynek falait freskók díszítették. Ezt a réteget egységiesen vastag hamuréteg zárta le. Ebben a mélységben az oszlopos ház egyik helyisége egy aranyműves műhely volt kemencével, öntőformákkal. Az itt és a sírokban talált kis terakotta szobrok, arannyal, ezüsttel bevont tárgyak kidolgozottabbak voltak a felsőbb rétegekben találtaknál. Még a következő szinteken is voltak beton építőelemek, kivéve a legfelső ásatási rétegeket, ahol törmeléken kívül csak cserép-töredékeket találtak.

Niven a feliratos táblákon látta a szabályos sorokba szedett vésett jeleket, sejtette hogy írás, de fogalma sem volt milyen nyelvű. Nem tudták a kor akkor már ismert írásszakértői, a legnagyobb maya-, Amerika-kutató tudósok, régészek sem, mert ilyen írást még nem láttak. Churchward hallott Niven ásatásáról, és hogy nem boldogulnak a szövegek értelmezésével, így

oda sietett. Ezt az írást ő sem ismerte, de miután volt némi jártassága hasonló, bár eltérő írásjegyek/szimbólumok fejtésében, rájött, hogy a szövegek tartalmukban hasonlóak *Mu Szent Sugallatú Írásainak* szövegeihez. Azt, hogy ez az írás Mu északi területeinek „uighur” hieroglifáival íródott, csak ő állapíthatta meg egyedül rishi pap barátja jóvoltából, aki valószínű felhívta rá a figyelmét, hogy a Birodalom északi részén más írásmódot, az uighurt alkalmazták; délen pedig a nága nyelvet és írást. Ezek szerint MU-nak tartományai/régiói szerint több különböző nyelve és legalább négy írásrendszere lehetett.

Ami hiányzott kultúrájukból: a kerék, kocsi, ló, eke, fazekaskorong, vas, húros hangszerek.

Niven sztlélin megfigyelhetőek a jellegzetes színek, fő szín a *sárga*, mely MU szakrális színe volt, a Nap színe; további alapszínek a sötétvörös és a világoskék. Felületük fénylett a vasoxid (!) tartalomtól. A szakrálisnak számító színek használatát átvehették az utód-kultúrák, így jelentek meg tehát Niven Mexikóban feltárt sztlélin; mint ahogy Atlantisz három meghatározó színét, a vörös, fekete és fehér színt is átvette Egyiptom és a Közel-Kelet.

Csicsáky felhasználta, de nem idézte Churchward eredeti írását, valamint nem közölt egyetlen nága-jelet vagy szöveg részletet sem. Mostanra Churchward könyveinek meg kellett volna jelenniük nálunk is angol nyelven és magyar fordításban is, még ha az ősi szövegeket nagyon nehéz (vagy lehetetlen) pontosan visszaadni modern nyelveken, és nemcsak azért, mert a jelek, szimbólumok többféle értelmet hordoznak, hanem mert a régi fogalmak ma esetleg nem ugyanazt jelentik, vagy nincsenek rá mai szavak, kifejezések. Rendkívül értékesek lennének a „beszélők” szövegei is, szerencsére sok részlete bekerült a *Példabeszédek könyvébe*.

KITEKINTÉS EURÁZSIA FELÉ

Az Északkelet-Afrikából szétvándorló nép még sokáig nem volt kultúr-nép, de aztán azzá válhatott például a Hyrkánia területén letelepült **sumali** (sumer) nép, mely később a Tigris és Eufrátesz között csatlakozott a már ott lakó rokonokhoz.

Két testvérága, a **dravida** India déli részét foglalta el; míg a **mayák** hajókra szállva, nyugat felé távoztak, vándorlásaik végső állomása Közép-Amerika lett. (A *Puránák* és más védikus írások alapján; – Zajti F.: *Zsidó volt-e Jézus*). A dravidák magukba szívhatták a süllyedő Gondwana/Lemuria szigeteiről oda menekült népek őskultúráját; Indiában van is egy Gondvana nevű állam Bihartól délre. (A turáni alföld területén élők megtanulhatták a hajózást, mert földjüket gyakran víz borította.)

A regés őstartomány, Hyrkánia a Kaszpi-tengertől délkeletre feküdt; az Oxus akkor még a tóba torkollott. A régió mesés szépségű hely volt, az Oxust a Paradicsom folyójának tartották. Mondák szerint kiüzetésük után e tájon bolyongott Ádám és Éva, míg végre Balch környékén egymásra találtak. Ez a transzkaspi-térség, a turáni-alföld húzódott a Yaxartes (Szir-darja) vonaláig, mely főfészke volt az akkoriban itt élő Irán és Turán két testvér-népének (ha Irán és Turán „két testvér népet” emlegetjük, akkor az Irán név nem a perzsákat jelenti; Irán/AR.AN: „Égi AR”).

Az Oxus-folyó később geológiai változások következtében új medret vajt magának, és az Aral-tó felé vette útját.

A nyelv, melyet a sumaliak magukkal hoztak, folyamatos fejlődésen ment át. „A *NAGA–MAYA* nyelvet utóljára *Babilonban használták*”; a kifejezés két különálló nyelvet takar, „*ahol a MAYA rész a titkos tudománynak, a mágiának a megnevezése, mely egy ősi papi rend neve után maradt fenn.*” A „*NAGA*” fogalomnak a hindu buddhista mitológiában volt nagy szerepe. Félig kígyó, félig ember (nyilván szimbolikus értelemben); erős, jó megjelenésű félisten. Az, hogy ember és kígyó, képletesen félisteni mivoltára utal; a keleti mitológiában ugyanis a sárkány és kígyó égi eredetű volt.

„*Magyar nyelvünk egy igen ősi közös papi nyelv maradványa, ezzel tanítottak a papok a világ minden részén.*” A magyar a tudás népe, mágus papjai és a beszélők „*sok-sok ezer éven át tanítottak hitet, nyelvet, műveltséget. Ők formálták át az egyszerű, kezdetleges ősi népeket. A Tudományt tanítók csodálatos szerepét vesztette el népünk, most jött el az ideje, hogy felébredjen..., és vezesse a világot egy új, szebb létű műveltségbe.*”

„*Ők voltak az igazi ÁRJÁK, a MagyAR nép, ahol ez a név az AR szó után született meg.*” (Mariann de Pluer: „*A mayák titokzatos világa egy kutató szemével*”; idézetek Pluer dolgozatából; Internet; – kiemelés tőlem.)

Micsoda csodálatos idea a Szerző részéről. „*Haj, régi szép magyar nép!*” Talán különleges nyelvünknek is része volt abban, hogy évszázadok pusztító hatását valahogy mégis átvészeltük. Most nem hogy másokat tanítani, de saját gyönyörű magyar nyelvünket megtartanunk is nehézségekbe fog ütközni. Praktikus dolog angolul tanulni, már most egy közlekedő nyelv, de az angol nyelv nem szoríthatja háttérbe Magyarországon a magyar nyelvet. Pedig nyilvánvaló a törekvés (magyar TV csatornák térnek át sorban angol nyelvű adásra), és úgy tűnik a tendencia szándékos, irányított. Márpedig ha az, akkor szép lassan a nép lelkét, szellemiségét, gondolkodásmódját, kultúráját ölik meg, és attól maga a nép is elpusztul!

Dr. Kodály Zoltán a gimnáziumban az ógörög, latin és német nyelvet sajátította el. Majd egyszerre (egy időben) tanult a budapesti Pázmány Péter Tudománygyetem bölcsészkarán és a Zeneakadémia zeneszerzés szakán; egyetemi diplomaszerezése után pedig felvételt nyert az Eötvös Collegium-ba. Minden estjét hangversenyeken vagy az operában töltötte. Miután úgy gondolta, hogy itthon eleget tanult, Berlinben, majd Párizsban folytatta tanulmányait. A német, francia és angol nyelvet anyanyelvi szinten beszélte, előadásokat tartott különböző országokban a felsorolt nyelveken, de igazi szívügye a magyar nyelv volt (Ő maga igényes, tiszta magyarsággal beszélt). Azon kesergett, hogy a főváros német anyanyelvű, és főleg azon, hogy **nem is magyar szellemiségű**. Miután kezdték elismerni munkásságát, Szabolcsi Bence írta: „...fontos győzelme annak az örök harcnak, melyet Magyarországon a magyarságért vívunk.” Máshol így szövi tovább a gondolatot: „...miért kellett küzdenie egy népnek saját földjén a saját kultúrájáért” („*Kodályról és Bartókról!*”).

„*A magyarok, úgy látszik nem is tudják, hogy micsoda kincs lakozik nyelvükben.*” (Az 58 nyelven beszélő Mezzofanti megállapítása; de elragadtatással nyilatkozott a magyar nyelvről Sir J. Bowring is, aki szintén sok nyelvet beszélt, és magyar költeményeket fordított angolra. – Az *Armorika* dolg. végén bővebben.)

Észak-Mezopotámiában, a Van-tótól délnyugatra eső terület, illetve az Ararát vidéke volt a szkíta mágizmus központja. Az ókori leírások Nimródót tartják a mágizmus megalapítójának, birodalmának fővárosa Nimrud/Kalhu volt az északi térségben.

Nyugaton Glastonbury volt a pogány Britannia mágikus központja. A monda szerint Merlin, Arthur király tanácsadója volt az utolsó mágikus erővel rendelkező druida; de nagy mágikus tudást tulajdonítottak a toltékoknak és főleg az atlantisiaknak (sajnos itt egy idő után elfajult, a tudásból „fekete mágia” lett, gonosz erők vették át az irányítást a birodalom felett).

Beszélők, tudók, mágusok, sámánok; – hogy valaki közéjük tartozhasson, a veleszületett adottságokon kívül hosszú tanulmányokat kellett folytatnia az írás (képpel-, rovás-írás stb.), mitológia, történelem, orvoslás, idegen nyelv, népi hagyományok ismerete, kereskedelmi és ipari tudás terén. Az 5–6 éves alap mágus-, sámán-tanulmányokon túl következtek a szintén évekig tartó beavatató képzések. (Táltosok képzésével – mert valószínű voltak – külön nem foglalkoznak.) A tárkány (kézműves) képzés 4 évig tartott.

A belső-ázsiai hunok esetében a kulturális központ Ordoszban volt, itt kialakították az egységes Tórem-hitet. Az *Arvisura* szerint tizenkét Tóremük, azaz Istenük volt (egy-egy Istenen több törzs is osztozott). Agaba főszámán véglegesítette a rovás-írást; bevezette a napévet. A nyugatabbra eső beavatató központok Nippurban és Urukban voltak. Idővel aztán egyre több mágus- és sámánképző intézmény, központ nyílt a különböző tartományokban, így a „Melegvizek Birodalmában”, azaz a Kárpát-medencében is (a Pilisben és Tardoson; – *Arvisura*).

A SU, szubar/kus („gazdag hun”; a belső-ázsiai „szegény hunok” nevezték így őket) népeknek soha nem volt igazi otthonuk Belső-Ázsia, **magyarok** pedig **népként** egy napig **nem éltek Belső-Ázsiában**.

Indiában inkább (nevek igazolják: Narmada-folyó (N/AR.MADA), Madari, Armagon, Magadha-tartomány – stb.). Közép-Ázsiában az Oxus, Aral-tó, Szír-darja térségében éltek; tartományi körülmények között pedig Egyiptomban, Mezopotámiában és a Kaukázus környékén („Magyar-hegy”). Itt már használták a „magyar” szót; innen indultak Árpád vezetésével, hogy visszafoglalják a Kárpát-medencét, – ahol közben is folyamatosan éltek magyarok, hunok és más népek. Időszámítás előtt az 5–2. évezred között kialakuló ősi- és ókori-kultúránk: Körös-, alföldi-, tiszai-, a rézkor is **ide kötötték őket, mivel az itt élők alakították ki azokat. Elődeink sok évezreden keresztül azt a kultúrát szívták magukba, azon nőttek fel, melyet Európa adott a világnak**, mert Európához tartoztunk; nem véletlen a klasszikus zene ilyen magas szintű művelése Magyarországon. Kodály írta: „*Nincs még egy nemzet a világon, amely ilyen százalékban ontaná magából a világvizonylatban is jelentős zenei tehetségeket. Ez magas kultúránk egyik bizonyítéka*” („*Visszatekintés I.*”).

Európa határai: Atlanti-óceán, Jeges-tenger, Urál hegység, Urál-folyó, Kaszpi-tenger, a Kaukázus és vidéke, Fekete-tenger és a Földközi-tenger. (Megegyezés alapján alakultak így a határok; – Internet).

A kusoknak sokáig Baktria volt fő életterük Balkh (Balch) fővárossal. Érdekes módon a magyarok és kusok gyakran alakították ki tartományukat egymás közelében. (Dolgozataimban részletesen ismertettem.) Így volt Mezopotámiában is, ahol a sumer név eredeti formája: a „sumali” szó magában foglalja a SU és MA, a két népre vonatkozó neveket. (A „li” valószínű a „lu”: ember szóból hangolódott át a magánhangzók szokásos változása következtében: magyar/megyer; – Arach/Erech/Uruk/Irak; vagy a most említett Irán/AR.AN.) A két rokon nép egymás szomszédságában élve MU-n és máshol általában a **délebbre eső régiót** választotta otthonul. A híres, jelentős tartományok: Baktria, Chorezm, Sogdiana (az előző dolgozatban tárgyalt) hatalmas Ariána-birodalom északkeleti részén feküdtek.

Mindenütt jól megvoltak egymás **mellett**, de tragikussá vált a helyzet, ha az egyik fél a másik fölé kerekedett (tiszai kultúra, előző dolgozat), akkor bekövetkezett egyesek mérték nélküli meggazdagodása, ezzel szemben az elesettek végletekig történő elszegényedése; sokan meggyőződésük vagy hitük miatt kellett hogy meneküljenek, és közben a kultúra lassan elenyészett.

Változik a világ! A hunok ma már főlegesen mennének vissza Belső-Ázsiába, a „komolyzene” ott is utolérné őket. Ázsia már nem ’ázsia’, ahogy régen (igazságtalanul) becsmérően alkalmazták a nagy elmaradottságra. Napjainkban egy **mongol** fiatalember nyeri meg a III. Nemzetközi Marton Éva Énekversenyt. Ő bizony, míg idáig eljutott, klasszikus zenén nevelődött. Vásári Tamás karmester, zongoraművész pedig arról beszélt, hogy rövidnadrágos kínai gyerekek akár nemzetközi hírű európai zongoristákkal is felvehetik a versenyt Beethoven, Chopin (stb.) versenytárgyainak megszólaltatása terén. A világ hangversenytermei klasszikus zenétől hangosak. Nálunk viszont az állami ünnepségek rendezvényeiből már teljesen eltűntek a klasszikus művek, még **Beethoven Egmont-nyitánya** is, mely pedig sokaknak – míg élnek –, mindig 56-ot fogja jelenteni! Ha valahol mégis megszólal egy-egy Bach, Haydn vagy más mű, előfordul, hogy nem közlik a zeneszerzők nevét. Már még a neveket sem ajánlatos kimondani. Mi történik velünk?

Csak magyar szerzők művei szólhatnak meg, de ők is a régiéktől nyerték tudásukat; az iskolákat végig kell járnia egy zeneszerző tanszakos hallgatónak, ahol tudása a barokk (stb.) zene összhangzattani, stílus-, formatani (stb.) követelményein csiszolódik. (Ennek ellenére egyik-másik modern darab úgy hangzik, hogy az legfeljebb alkotójának szerezhetett örömet.)

Érdekes jelenség, egy karikás-ostort pattogtató pásztor-kultúra Európa kellős közepén; szép, szép; de mi lesz az ország másik felével, akik másféle kultúrát igényelnének? Hamvas Béla, Kodály Zoltán hangsúlyozták, hogy minden gyereknek (klasszikus) zenét kellene tanulnia. Kodály még kiegészítette: a gyermek zenei nevelését születése előtt kilenc hónappal kell kezdeni! (Van, ahol a figyelmeztetés még napjainkban is nyitott fülekre talál.) Mára már Bartók, Kodály klasszikus zeneszerzőknek számítanak.

A rendszeres olvasás égetően fontos lenne: szépirodalom és szakirodalom naponta! Mármost! Elmondhatja bárki, hogy mennyire szükséges lenne az olvasás, ha igen-igen nagy számmal vannak, akiket erőszakkal sem lehetne rávenni, hogy bármit is elolvassanak, de ők nem is érnek rá, mert állandóan a szerkesztőjüket kell nyomogatniuk. Ha pedig ebbe belefáradnak, a számos fesztivál valamelyikén rázzák ki fejükből a maradék szellemi értéket is, és közben persze nagyokat kacagnak, mert borzasztóan „hepek”. Utóbbiak, – mivel nem természetük sem a munka, sem a kitarató tanulás, csak azt végzik, amihez kedvük van, de nem biztos, hogy be is fejezik.

Komolyan vehetjük Jankovics Marcell kijelentését, mi szerint elmondható, hogy „a társadalomból egyre inkább hiányzik az alapműveltség.” Vigyázzunk, ha így folytatjuk, **szellemileg lepusztul a társadalom**, egyre üresebb fejekkel fognak szaladgálni a labda után a focipályán is, amit pedig a lelátókról kapnak a szokásos, kifinomult, emelkedett stílusban és hangnemben, attól nem lesznek „hepek”.

A SZIMBÓLUMOKRÓL – A LEGALAPVETŐBB „NÉPKÖZI” SZIMBÓLUMOK

A **kör**, talán a legősibb népközi szimbólum. Jelentése: a Nap képe; továbbá miután nincs kezdete és nincs vége, az örök megújulás és visszatérés jele, a végnélküli idő, az örökkévaló élet, az öröktől fogva létező Teremtő Isten jelképe; a végtelen Mindenségnek, a Kosmosz teljességének szimbóluma.

Az **egyenlőoldalú háromszög** az isteni szent hármasság eszméje. Mindhárom oldal egyenlő értékű, mint ahogy egyenlő volt az *Atya*, *Anyá* és *Gyermek* az első szent Hármasságokban. Magyar vonatkozású ábrákon a madár magát a népet jelképezi.

A keresztény Szentháromságban az *Anyát* a Szentlélek váltotta fel, ezt a Kr. u. 325-ben megtartott niceai zsinat tette hivatalos tanítássá. Az Anya tisztelete végül a Nagyboldogasszony alakjában öltött testet.

A piramis-forma a titkos tanok, a teljes beavatottság, a Teremtővel való szellemi összeköttetés jelképe.

A **négyzet** a Föld jelképe, sarkára állítva mutatja a fő égtájakat. A „Szent Négyek” jele, akiknek fontos feladatuk volt az Univerzum forgásának elindítása (később részletes ismertetése következik a „Mindenség kulcsa” szimbólum tárgyalásánál).

A **körkereszt** nagyon korán megjelenik, és ott van minden kultúrában. A Földnek; valamint a „Világ négy tájának” jele a Mindenségben. Már ligatúra, ahol a kör belsejében az egyenlőszárú keresztnek külön jelentése van. Többek között: „Négy kardvágás a világ négy tája felé.” „*A Napot négy égi állásában szólítja, mint a négy világtáj urát*” (Várkonyi N.)

A sumer mitológiában a fő istenségek jele, mert a Nibiru bolygót jelképezi, ahonnan – a jelek szerint – az első mezopotámiai istenek érkeztek.

Az **ötágú csillag** nem nevezhető népközi szimbólumnak, de az ősi pentagram az árja (ARya) népek szent jele volt.

(L. 306., 451.) UB-DA-TATTAB: a világegyetem négy tája;

ÁR **tanittu**: dicsfény; dicsőítés, magasztalás; **karmu**: rengő föld (amikor az ÁR/ár gyakran elönti a földet).

AR **namâru**: csillag, feltűnik, előtűnik.

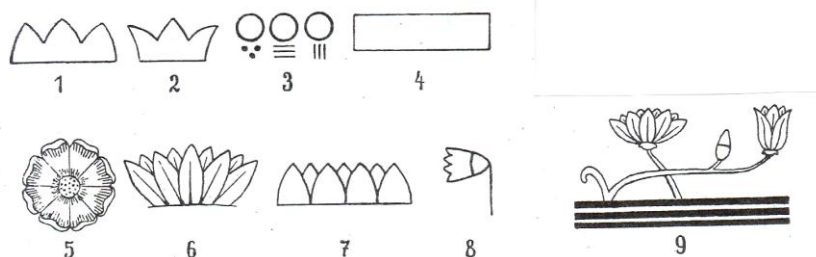
A csillagot sokan AR-nak nevezték. Eddig rájöhettünk, hogy az AR-ok, az Ikrek népe a „tulajdonképpen” magyarok voltak; – az ötágú csillag, mint a tudás szimbóluma hozzájuk is tartozott. A csillagnak van még egy „feltámadás” jelentése is.

Egy csodálatos kozmikus jelenség: a Vénusz az Ikrekéből indul, hogy nyolc év alatt a zodiákus körén belül kirajzolja az ég „mennyezetére” az ötágú csillag körvonalát!

Szinte egyetemes szimbólumnak számít még a **sirál** (spirál-galaxist jelképezve), a **cik-cakk vonal** (az istenség jelölésére) és a **rombusz**. Utóbbi az ősi matriarchátus korának alap szimbóluma volt az anyaság, a „nőség” fogalmának kifejezésére.

MU JELKÉPEI

Csicsáky Jenő ismertetése alapján, – az idézetek a Szerzőtől valók.

1./ A három csúcs MU jelképes számjele. Ősi jelentése: „A Nyugati Országok”; mely MU három szigetre való tagolódását jelenti. A Kárpát-medencében a fogalom a „három-halom” formájában jelent meg. Halmok még lehettek, de hegyek nem voltak MU-n.

2./ Háromcsúcsú korona, a Birodalom császári koronája.

3./ A hármasszám megjelenhetett három kör, pont vagy egymás melletti kis vesszők formájában.

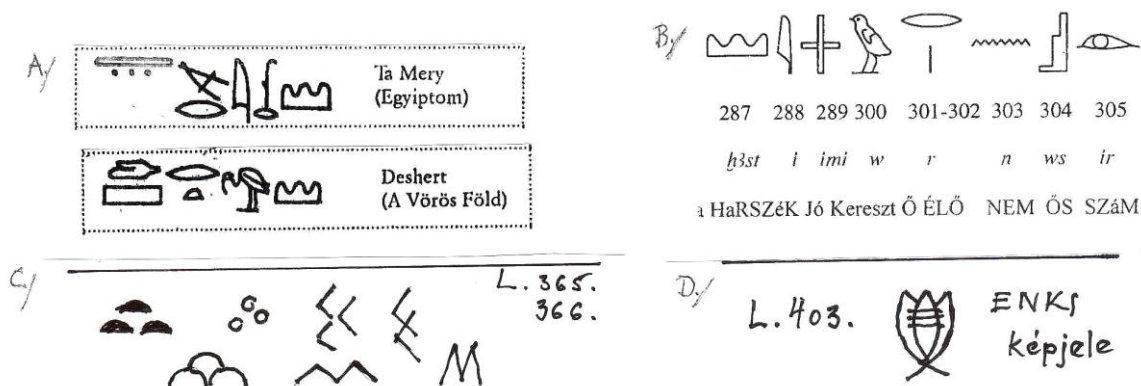
4./ „Az Anyaország betűsorának egyházi M betűje. Ez egyúttal mértani síkidom is, így Munak úgy betűsoros, mint mértani jelképe.” (Mint érdekességet jegyzem meg: itthon a cifraszűrök aljára nagy fekvő téglalap-formájú díszítéseket hímezték a pásztor népek.)

5./, 6./, 7./ Változatok a lótvuszvirágra, MU virágjelképe a lótvuszvirág volt. Szirmainak száma páratlan kellett hogy legyen. (Ha nincs középső szirm, „terméketlen” a virág.)

8./ „Az elhervadt lótvusz: Mu nincs többé”.

9./ Az utolsó ábra MU képes jelbeszéde lehet a három lótvusszal (virágjelképpel), mely a Birodalom három szigetére vonatkozhatott. A szimbolikus ábra szerint a középső bimbó közelebb van a jobb oldalhoz és kisebb is; mint ahogy a három sziget helyzetét ismertették az egyiptomi információk alapján. A három megvastagított vonal is a **hármasszámot** hangsúlyozza: a virágok a „**három szakralitásából**” nőnek ki, abból „táplálkoznak” és mint talapzaton, azon nyugszanak.

HASONLÓ JELKÉPEK EGYIPTOMBÓL ÉS A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

A lótvuszvirág a vizek, a teremtés, a világmindenség és a lélek jelképe, az élet születése. Egy magasabb eszmeiség társul fogalmához. A vizekből nyitja ki szirmait, mint valaha maga az élet is ott született, ezért tartják a teremtés jelképének.

Az egyiptomiak mitológiája szerint Ré, a napisten önmagát alkotva egy lótvuszvirág szirmaiból emelkedett ki, így vált a virág az ország szimbólumává. Alsó-Egyiptom (a Delta) jelképe a fehér-, Felső-Egyiptomé a kék lótvusz volt. Amikor egyesült a Két Ország, közös szimbólumnak a kék lótvuszt választották.

A./ A hármas csúcs megjelenik Egyiptom helyneveiben is. Hilarly Wilson: *Hieroglifák rejtélye* c. könyvében, az egyik összefoglaló táblázatban rögtön elsőként jelöli Egyiptom nevét: Ta Mery („Szeretett Föld”); Desheret („A Vörös Föld”).

A hármas csúcs neve Egyiptomban: „föld”.

B./ Az egyiptomi piramisszövegekben gyakran felbukkan a szimbólum, melyet Borbola János „három szék” formában hangzósít. *Csillagszoba*; részlet a 249. oldalról.

C./ A Kárpát-medencében a fogalomnak a „három-halom” felel meg. A szemléltető rajzon a „három-halom” és stilizált változatai láthatóak a Labat-szótár 365–366. számozása szerint. Jelentései: KUR: hegy, hegység;

KUR mātu: táj, föld, vidék; – KUR napáhu: csillog, fénylik, ragyog; látható alakban hirtelen feltűnik;

KUR-KUR: táj, vidék, ország, országok.

MU jelképe, a lótuszvirág nálunk az általánosan elterjedt népi motívummal, a tulipánnal rokonítható. Szimbolikus formájában eredete ENKI/Ea-hoz, a Magurhoz köthető (felsoroltuk a 21 Magura hegyet, várost a Kárpát-medencében).

Az istenség egyik csillagképe a Bak (a másik kettő a Vízöntő és a Halak).

D./ A Bak képjele egy stilizált tulipán: L. 403. ^{mm} SUĤUR-MÁŠ, Capricornus: Kecsehal, Bak csillagkép.

A képjel jelkép is egyben, motívumai a **hárm**as (3-as) számot hangsúlyozzák, mely a magyaroknak is szakrális számuk volt: a virágnak három szirma van; tetejük, azaz koronájuk a hárm-as-halmot jelképezi; a három kis vonalka szintén a hárm-as számot, esetleg MU három szigetét is szimbolizálhatja: mivel vízszintesen, egymáshoz közel fekszenek.

MU CÍMERPAJZSA

Igazat adunk Csicsáky Jenőnek, aki kiemeli a kör jelentőségét, és körülötte a sugarakat, melyek a Napot szimbolizálják. A kör közepén a három kör alapmotívum; de legfelül van itt számunkra egy fontos információt hordozó jel, melyet valószínű nem is ismert a Szerző a maga korában. A Hold-kultusz megelőzte a Nap-kultuszt, fő isteneik aztán együtt jelentették a Két Ős fogalmát, melyre a turániak történelmi múltja épült. A Két Ős egyike „**RA**”, a Napisten, körök, sugarak jelképezik.

A legfelső körön belül a kereszt pedig ^d MAŠ-TAB-BA, az „**első**”, esetleg ^d ARA/Usmû, azaz: Ős MU/„**MA**”, a „kétarcú” Ikrek istenség jele. (A régiek a magyarok istenét Má-nak, vagy Magur-nak nevezték.) Így adódik össze a RA.MA uralkodói név, melyet egyként viseltek MU istenei, majd később földi királyai. Az itt középen lévő egyenlőszárú kereszttel azokat az Ős isteneket jelölhetnék, akik még az „égben” születtek. – Van tehát két Ős istenségünk:

+ L. 74. MAŠ: fél, felerész; – MAŠ ellu: tiszta; ašarêdu: **első**; – MAŠ-TAB-BA mâšu: **iker**, két, kettős;
^{mm} MAŠ-TAB-BA ^{kakkab} mâšê: Gemini, **Ikrek** csillagkép.

Valamint:

L. 353. ŠA, ^d ARA Usmû/Ős MU/MA, Aki „kétarcúságánál” fogva szintén Ikrek volt. Valószínű egy (azonos) isteni családba tartoztak, végül is kettőjük közül MAŠ-TAB-BA volt a kezdetet jelentő „**első**” isteni uralkodó, majd Őt követte ARA/Usmû, mint istenkirály MU trónján. (Egyébként az Ikrek kora tartott i. e. 6680–4520-ig.) Később a RÁMA dinasztia földi királyai következtek, akik a korábbi istenektől származtatták magukat, és átvették az uralkodói címeket is.

Csak utalnék az előző dolgozatban elemzett, a Kárpát-medencében feltárt Tatárlaka-i korong jobb alsó negyedére, ahol megfajlásunk szerint a Két Őst látjuk ARA istennel és a „felkelő” Napistennel.

Annyit biztosan elmondhatunk, hogy a turáni nép egyike volt MU meghatározó népségének, sőt *jelentősebb lehetett ott a szerepe*, mint ahogy feltételezni merjük. Már az megmagyarázhatatlan csoda, hogy a szimbólumok egyaránt megjelentek MU és a Kárpát-medence jelképrendszerében, szakralitásában, és bárhogy vesszük, *ezek a jelképek ránk is vonatkoztak*.

Folytatva: rendkívüli dolog a címerpajzs belső részeit körbefogó szimbólum, mely kissé „heraldikusá” formálódott, de alul a visszagömbülő szárak egyértelműen bizonyítják, hogy itt Ninhurszag Anyaistennő attribútumáról, a szülőköről, az omega-szerű jelről van szó. Ez a szimbólum körül öleli a **Legfőbb Létezőket**, mintegy védőpajzsként óvja őket.

Az ősi Kárpát-medence (mint az ősi kultúrák) matriarchális hitvilágú volt, csak itt erősen és sokáig ragaszkodtak hitükhöz.

Végül a címer alján lezárásként egy nagy **M** jel, a Kárpát-medence **hárm-as-halmának** stilizált szimbóluma látható!

Egészen rendkívüli, hogy amikor leírjuk a „**MU**” vagy a „**Magyar**” nevet, az írást a **hárm-as-halom** stilizált jelével kezdjük. Ez a csodálatos szimbólum kötötte össze a magyar évezredekét mostanáig; reméljük, örök időkre megmarad.

Kiegészítő képek MU címerpajzsához:

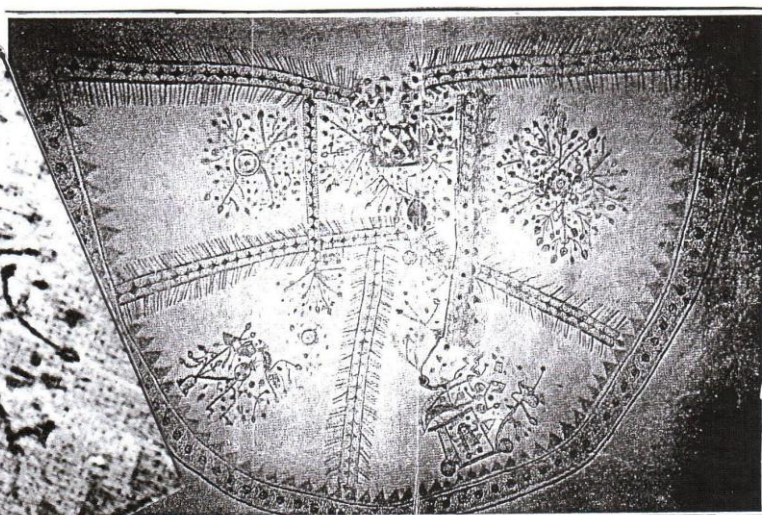
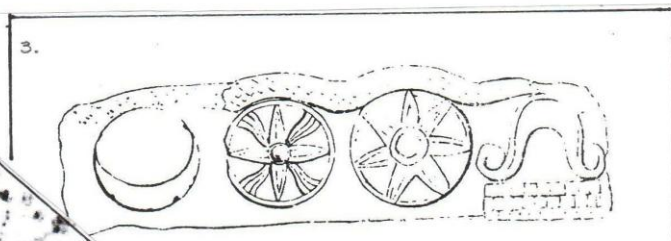
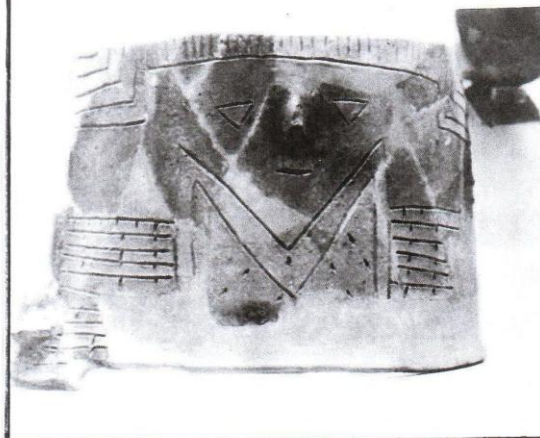
1./ A Nagy istenek csoportja (*Armorika* c. dolgozatomban elemeztem). Jobbról balra haladunk. Jobb szélén látjuk a „kétarcú” Ikrek ^d ARA Usmû Us/Ős MU/MA istenségét. „Kétarcúsága” szimbolizálja – mint valahol már ismertettük –, hogy az Ő csillagképe is a Gemini/Ikrek; mi magyarok, az AR-nép, az Ikrek népe hozzá tartoztunk.

Megériint Enki istent, ezzel jelzi, hogy a Nagy istenek családjába tartozik, de Enki már a következő generáció istensége. Ő általában csillagképeinek jelképei veszik körül: Kecsehal/Bak, Vízöntő, Halak (papjai hal-álarcot viseltek). Várja a Napisten felkelését, Aki akkor emelkedik ki a hegyek közül. A turáni népek a „felkelőben” tisztelték a Napistent. Enki előtt madár (MADAR) lebeg. Ninhurszag következik, hegyen áll, Ő „A Hegyek Ūrnője”: NIN.KUR.KUR.RA, kezében tartja a megszokott kis edénykét, ebben hozza az „*élet italát*”, hogy *gondozza* a mellette lévő „*életfát*”. Nevében a HURSAG šadû szó (L. 401.) jelentése: felszállás, emelkedés, ezért ábrázolták szárnyakkal. További nevei: NIN.KUR.KUR.RA.ME „Minden Országok Ūrnője”; NIN.MAH „Leghatalmasabb Ūrnő”; NIN.TU „Ūrnő, ki életet ad”. Anyaistennői megbízatását Enki, „a Világ Elrendezője”, a hivatalokat kijelölő isten rendelte el, és megkapta hozzá attribútumát a szülőkövet (az omega-formájú eszközt), mely az anyaméhet szimbolizálja.

NIN.KUR.KUR.RA
„A Hegyek Úrnője”

2.

„Nintu, a hegység úrnője,
a fénylő szülőkövet, hatalma jelét kapta,
a köldökszínór ollót...,
ő az Ország bábája...”

(„A sumer irodalom kistükre” – 6. [Enki és a világrend]; ford. Komoróczy Géza.)

Végül Enlil, a nyíllal jelölt istenség zárja a sort. A „Két Ós” is jelen van: a magyarokat jelölő madár (MAdAR), és a hunokat jelképező íj alakjában, mely csillagképüket, a Nyilast jeleníti meg. (James B. Pritchard: *A napisten felkelése két hegy közül*; – *British Museum.*)

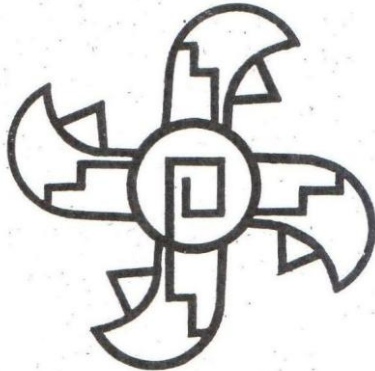
2./ Szolnoki magtároló edény nyaktörredéke az alföldi vonaldiszes kultúra korából (kb. 5500 éves). Láthatjuk a „hárm-as-halom” stilizált ábráját, a nagy M jelet; az istennői korona homlokpántja a nagy M csúcsaival háromszöget zár be, mely nő-, nőséget jelent, tehát istennőről van szó. A magvak jelzik az edény funkcióját. (Szolnoki Damjanich János Múzeum.)

3./ A fő isteneket (is) olykor csak jelképeik helyettesítették. A kép bal oldalán Enki holdsarlóját látjuk, lévén Hold-isteniség. Mellette An/Anu (Ég), jelképe egy egyenlőszárú kereszt. A Földre csak ritkán ereszkedett le, egy-két alkalommal a tavaszi nagy ünnep, az „akitu” alkalmából. Enlil, a földi főisten jele a hétágú csillag, más esetben 7 pont. A sort végül Ninhurszag attribútuma, a szülőkő zárja. Ninhurszagot általában a fő istenek között említik.

4./ Ninhurszag és Enki, közöttük az áldozó asztalon a szülőkő. (A 3–4. rajz Zecharis Sitchin: *Az istenek városai* c. könyvből valók.)

5./ A csodálatos őriszigeti freskó bal alsó mezője (részletesebben az előző dolgozatban). Bár időben közeledünk korunkhoz, még látjuk virágozni a főntről lehajló ágakat, sőt magot is teremnek. Ezt a főntről eredő magot, a **tudás magját** eszegeti kis madarunk (MAdAR), egyértelművé téve, hogy rólunk van szó. Ezt erősíti tovább a fán lévő váza (L. 309.) **karpátu**, mely értelme szerint: szent edény, váza, urna, virágkehely; a Kárpát-medence a Szent edény, a Virágkehely. Mindezek után, talán ami a legcsodálatosabb: virágzó „életfánk” Ninhurszag Anyaistennő szülőkővén áll, mintegy abból nő ki, jelezve, hogy minden földi virágzás, még ha főntről is indul, kiteljesedése az Ő isteni erejéből fakad.

A „MINDENSÉG KULCSA”

Csicsáky Jenő írja: „*Ez a legértékesebb Niven valamennyi táblája között.*” A svasztika legkorábbi jele, „*amit talán százezer éveken át a 'Szent Négyek' néven ismertek.*” Bár Niven találta meg a táblát Mexikóban, szimbolikájának jelentését Churchward tudta csak részleteiben is megfejteni; ezt vette alapul Csicsáky. Középen a kör a Mindenség, a Teremtő jele. Benne MU jelképe, mely stilizált spirál-galaxist jelképez, ez MU egyházi „H” jele, egyik fontos szimbóluma. A körön kívül, de hozzá kapcsolódva látjuk a „Szent Négyek” karjait, a Teremtőből kiáradó/kisugárzó **Négy Nagy Elsődleges Erőt**; – a Nagy Alkotó teremtményeit. Az első rendelkezések: indítsák el a Világmindenség forgását; alkossanak törvényeket, teremtsenek rendet a káoszban. (Az, hogy a kör közepén MU egyházi jele egy stilizált spirál-galaxis, az én megjegyzésem. Ilyen stilizált jel a „MADA” szó képjele is.)

A „Szent Négyek” voltak a Teremtő parancsainak végrehajtói; „*majd a Mindenség anyagi állagának kormányzásával bíztattak meg.*” A négy kar elgörbülő csúcsa a forgás irányát mutatja jobb-irány felé; az ellenkező bal-irányú mozgás a káoszba forgatná vissza a világot. Az ékek is jobbra forduló irányt mutatnak.

A karokban lévő lépcsős ábra a „*Mértan tudós jele*” (idézetek Csicsáky Jenőtől). Talán úgy értelmezhető, hogy az anyagi világ szerkezeti felépítésének megalkotói. Az alsó benyúlik a körbe, és összeköttetésben áll a nagy „H” szimbólummal, az egyházi, titkos értelmű jellel; a másik három szintén érinti a kört, hangsúlyozva kijelölt rendeltetésüket, feladatukat a Világ megalkotásában, melyet **közvetlenül a Teremtő rendelkezése alapján végeznek el. A teremtés kiegészítő erők által történt a Teremtő akaratából. Az ősi svasztika tehát a Világ teremtésének szent jelképe, szimbóluma volt.**

Amikor a karok forgásba lendültek, a szimbólum maga is kört rajzolt a végtelen Mindenható, a Szent Négyek és a Legfőbb Erő körül.

Móra Ferenc a Dél-Alföldön végzett ásásokat, „egypár zret”, mint írja. Nagyon szellemesen ír a feltárásokról, ugyanakkor alapos, jól használható leírásokat ad a halomsírokról, a különböző temetkezési szokásokról és a feltárt leletanyagról.

Bő tapasztalataira alapozva állapítja meg: „*a svasztika talán a legősibb szimbólum, amit az emberi szellem kitalált, nem német, nem indogermán, még csak nem is írja monopólium, mert az ausztráliai kontinens kivételével mindenütt ismeretes, mint ősi hagyatéék. Nem lehet letagadni, hogy Európában a legrégebb svasztika-ábrázolások Erdélyből és a magyar Alföldről ismeretesek. Mindenütt a világon a csodatévő, az áldott, a kísérteteket elűző világosság szimbóluma volt.*” (Utazás a földalatti Magyarországon; – Ezek az évek.)

Nagyon valószínű, hogy a svasztika MU-n alakult ki, innen jutott el mindenhová, Mexikóba is. Alaça-Hüyük egyik feltárásánál (1936-ban) nyolc méter mélységből, Ma vezér sírjából, egy aranyból készült svasztika is felszínre került.

Szomorú, hogy alantás, sőtét világhatalmi vágytól hajtva használták fel ezt a tiszta jelképet. Hitler összeszedette a régi kultúrák titkos írásokat tartalmazó iratait, megszállottan tanulmányozta az azokból nyerhető tudást, összegyűjtette az erőt sugárzó szent szimbólumokat; ezekből akarta sőtét, hódító hatalmát legyőzhetetlenné tenni.

A svasztika láttán – az egykori náci zászlókon, jelvényeken – most csak baljós érzelmei támadnak az embernek. Reméljük, nincs örök időkre lealjasítva ez a szent jelkép.

MAJÁK – TOLTÉKOK – AZTÉKOK

Mint ahogy említettük, az egyik süllyedő sziget Kasskara volt, ahol a hopik ősei éltek. Eredetmondáik igazolják MU egykori létezését. A hopik történetéről Fehér Medve, a hopik törzsfőnöke mesélt az Őt meglátogató kutatóknak. Elbeszélései szerint a földtörténet harmadik korszakában (?) nagy háborúskodás tört ki „egy másik földrész lakóival”. A háborúban szigetük majdnem elpusztult, kevesen is éltek túl a támadásokon. Közben (vagy már előbb) a megmaradt föld süllyedni kezdett. Akik életben maradtak, a hopik ősei együtt más népekkel megpróbálták gyorsan elhagyni szülőföldjüket. A kasskaraiak a Húsvét-sziget felé menekültek, először itt találtak otthonra, majd átkeltek a kontinensre. Mindez hosszú időt vett igénybe. Vándorlásaik közben meg-megállapodtak, voltak, akik végleg letelepedtek, de mindenütt gyarapították az őslakók kultúráját, vagy újat alapítottak. Idővel a népesség egy része mindig tovább vándorolt észak felé. A Yucatán-félsziget volt egyik fő állomásuk, ők kezdték építeni Palátquapi városát (a város neve később Palenque lett).

A város középpontjában épült fel egy négyszintes torony, mely stílusával elütött minden más addigi (és későbbi) építménytől. A Palota (El Palacio) épületkomplexuma négy mesterségesen kialakított magassági szintre épült, legfontosabb része a torony, az oktató központ és csillagvizsgáló. A földszinten történelmet tanítottak, majd emeletenként nehezedett a tananyag, a negyedik szint követelményeit már kevés indián tudta csak teljesíteni. Papok tanítottak, de kik tanították a papokat – szegezték Fehér Medvének a kérdést. „A tudás a kacsináktól származott”, válaszolta; így jellemezte isteneiket: „magas és figyelemreméltó tudósok voltak”. Az egyik Chilam Balam maya kódexben olvasható: „*Íme a beszámoló egy isten, tizenhárom isten és egyezer isten születéséről, akik Chilam Balam, Xupán, Nauat... papjait tanították.*” Az, hogy a torony stílusában különbözött a maja építményektől, valószínűsíti, hogy a kasskarak lehettek fő tervezői.

Palátquapi-i tartózkodásuk közben kacsináik eltávoztak, magukra hagyták őket. Egy ideig még folyt a magas szintű oktatás, de aztán hanyatlott a színvonal. Az emberek új „isteneket” választottak maguknak, akikre a tudás aligha volt jellemző, papjaik rivalizáltak egymással, majd vallásháborúk kezdődtek.

A Coyote (prérifarkas)- és Medve-klán, a hopik törzsei nem keveredtek háborúba, hanem tovább vándoroltak észak felé. Mindig voltak prófétáik, törzsfőnökeik, akik ápolták és továbbadták a hagyományokat. Az elmúlt évtizedekben Fehér Medve volt tehát törzsfőnökük, aki tagja volt a hopik törzsi bíróságának. Sokan meglátogatták Európából és a világ más tájáról. Közös könyvet adott ki Frank Waters kutatóval: *Hopi könyv* címen (1968). Egy másik gyűjtemény is megjelent, melyet Joseph F. Blumrich amerikai szerzővel szerkesztettek közösen: *A hopik könyve* (1980). Blumrich, a NASA rakétatervező mérnöke (1972-ben a NASA kitüntette munkásságáért) éveken keresztül visszajárt a hopikhoz, gyűjtötte történeteiket, dalaikat, szokásaikat, és meséltetett magának Fehér Medvével. Volt egy sziklafal lakóterük környezetében, melyre felkarcolták történeteiket, például menekülésüket Kasskaráról, vándorlásaikat. (Mint érdekességet említem, hogy Blumrich a *Biblia* leírása alapján megszerkesztette Ezékiel úrjárművét.) Született még egy hopikkal kapcsolatos könyve: *Kasskara és a hét világ* címmel.

Fehér Medve elbeszéléseiben többször visszatért a háborúhoz, melyeket a vagyonnal, hatalommal telhetetlen Atlantisz/Talawaitichqua hadúrjai indítottak a Föld országai, így MU, a Szent Sziget-birodalom ellen. „*Amikor megszerezték amit akartak, még többet kívántak és újra háborúzni kezdtek... A Föld népei nagy városokat, nemzeteket, civilizációkat hoztak létre és bevezették a repülőket, a potuwvotas-okat, amelyeket azután támadásra és egymás városainak pusztítására is felhasználtak.*” Amíg a hopik ősei, MU népei „a belső világ ösvényeit járták és a végső megvilágosodásra törekedtek, addig Atlantisz varázslói a fekete mágia, a természettudományok és a technika sajátos keverékének segítségével az anyagi világ leigázásán fáradoztak. Végül olyan pusztító energiákat szabadítottak fel, amelyek kis híján az egész Földet megsemmisítették” (Ezek szerint volt tömegpusztító fegyverük; – *A hopik könyve*; Charles Berlitz: *Atlantisz; Elfeledett világok titkai*).

Hosszú vándorlásaik végére érve, Észak-Amerika Arizóna államában találtak otthonra. Az itteni végleges letelepedésük után neveztek el őket „hopik”-nak. Mostanra elfelejtették korábbi magas színvonalú technikai és egyéb tudásukat, harmóniában a természettel, békés földművelésként élnek egyszerű pueblóikban a Grand Canyon szomszédságában. Titokban még mindig tisztelik egykori, égből érkezett isteneiket a kacsinákat, akiknek kis szobraikat ma is őrzik, és az őket idéző maszkos jelmezekben felvonulásokkal elevenítik fel emléküket.

MAJÁK

Palenque, a Fehér Kövek Városa másik híres építménye a Feliratok-temploma, mely tökéletes maja stílusban a kilenc lépcsős Söhajok-piramisának tetejére épült. A piramisokat általában templomok koronázták.

A Feliratok-templomához 60 meredek lépcsőfok vezet fel. Belül 617 hieroglifát tartalmazó relief-táblák láthatóak, innen kapta nevét a templom. A kutatók, látogatók egészen az 1940-es évek végéig gyanútlanul csodálták a „feliratokat”, mígnem szinte véletlenül lyukakat (kódugókkal) vettek észre a padlón. Emelőkkel felemelték a kőlapot, alatta felül lépcsőfok látszott ki a törmelék alól, egy lépcsősor legfelső foka. Az egész akna/lejárát homokkal és kötőmellel volt feltöltve. Az első ásatási szezonban 23 lépcsőt tudtak csak megtisztítani (rendkívül magas, keskeny, meredek lépcsők voltak). A következőben 21-et. A 45. fok után elfordult a lépcső, ezután még 13 fok következett. Közben a fordulóban feláldozott emberek csontmaradványaira, egyszerűbb agyag-, kerámia tárgyakra, valamint egy nagyméretű gyöngyre találtak. Végre észrevettek egy világos foltot a falon, kiderült, hogy szellőzőakna volt mögötte (elképzelhetjük, alul milyen elhasznált volt már a levegő), a nyílás miatt 4 méter vastag falat kellett átfúrniuk. Utolsó akadályként háromszögű ajtó állta útjukat, mögötte vastag fallal. Ennek áttörése után 9 méter hosszú, 4 m széles, 7 m magas kriptában találtak magukat, melyben először csak cseppkőfüggönyöket láttak. Falait féldombormű stukkók díszítették: kilenc (szent számuk volt) alak gazdag öltözékekben, a kilenc alvilági istent ábrázolva. Alul, a padlózatba építve 3,8 x 2,2 x 0,25 méteres, 9–10 tonnás kőlap feküdt, miután nagy-nehezen felemelték látták, hogy szarkofágot takar. (A szarkofág felnyitása 1952. június 15.-én történt.) A. Ruz Lhuillier francia származású Amerika-kutató archeológus vezette a feltárást.

A sírban egy nagytermetű férfi csontvázat találtak nagyon értékes leletekkel: fején jaspis diadém, arcát nefritből készült mozaik halotti maszk takarta, egész alakja ékszerekkel borítva: melldíszek, karkötők, láncok; a jaspis-láncok mindegyike kétszáz szemből állt. (A jádét, jaspist az élet és halhatatlanság kövének tartották.) Volt két, férfit ábrázoló szobor-fej is a sírban, egyike szép arcvonású ifjút ábrázolt. A szarkofágot és a halottat vörös festékekkel kenték be. A *vörös szín* – mint mindenütt az ősi kultúrákban, az életben és a túlvilágon az *életet* szimbolizálta.

A kriptát később építették bele a piramisba a király rendelkezésére. A lenti bejáratot a kriptá elkészülte után befalazták. A halott biberba burkolt tetemét négy harcos vitte fel a templomba, innen ereszkedtek le a kriptába, ahol elhelyezték a már kész szarkofágban.

A szarkofágot borító kő-relief rendkívüli, meghökkenítő látványt nyújt. A maja ábrázolási mód stílusában, szertelen girlandok között ábrázolt bonyolult szerkezetet látunk, tipikus maja arcélű férfival a középpontban, amint a szerkezet műszerfala felé hajolva úrhajójában, a maja öltözködési stílusra egyáltalán nem jellemző modern öltözékében startpózban ül. Orra előtt légzőkészülék. A stilizált légzőkészüléket, mint szakrális tárgyat, számtalan esetben megörökítették később a különböző ábrázolásokon.

A feltárást óta előrejutottak a hieroglifák értelmezésében. Kiderítették, hogy Pacal király volt a sír tulajdonosa. (Pacal = „pajzs”, a királyt ugyanis mindig pajzsot ábrázoló hieroglifa jelölte a feliratokon. Kr. u. 615–683 között uralkodott; kisgyerekként került trónra.)

Jó ideje már, hogy többszörös biztonsági záruk és intézkedések tartják távol a nagyközönséget ettől az egyedülálló lelet-együttestől.

- 1./ Kerámiából és kőből való emberfejek, – olmék kultúra, távol-keleti és afrikai negroid arcvonásokkal.
- 2./ A 70 m magas piramis Tikálban, a legmagasabb építmény volt a modern felhőkarcolók megépítése előtt Amerikában.
- 3./ Maja írásjelek a tipikus négyzetes elhelyezéssel. – 4./ Egy maja király vagy főúr portréja. – 5./ Drezdai-kódex, részlet.
- 6./ Harcos Uaxactumból. Rituális öltözékét rombusz minták díszítik, mint Egyiptom első királyainak palástjait. A rombusz minta ábrázolása az ősi matriarchális időszakot idézi, amikor az anyaságot, nő-séget gyakran ezzel a szimbólummal fejezték ki.
- 7./ A „Varázsló-piramisa” Uxmalban. Talán a legmeredekebb lépcsőzetű maja piramis.

Olmék kultúra, kerámia

Óriási fej, olmék kultúra, a férfialak jól érzékelteti a monumentalitást

3.

4.

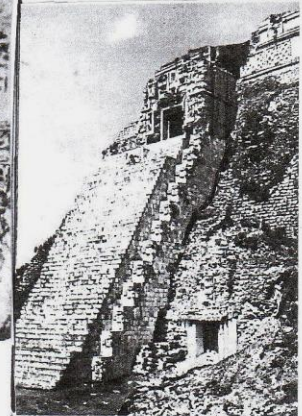
2.

A IV-es számú templom merdek, 70 m magas piramis

5.

6.

7.

1, 6, 7. Kuzmicssev ;
2, 3, 4, 5. Däniken

Palenque-nek kiépített csatornahálózata, vízvezeték-rendszere volt, mely ivóvizet szolgáltatott; – kőből faragott vízöblítéses WC-ik is voltak.

A spanyol inkvizíció könyvégetési örületét négy eredeti maja kézirat élte túl:

Drezdai kódex, ez a legterjedelmesebb, 112 oldal, kiterítve 7,6 méter hosszú; a XI–XII. században keletkezett.

Madridi kódex – Codex Tro-Cortesianus, ebből 70 oldal a Troano rész, 42 a Cortesianus; a XI. században íródott. Basseur abbé találta meg a spanyol főváros diplomataiskolájának egyik professzoránál.

Párizsi kódex, a Párizsi Nemzeti Könyvtár levéltárában talált rá Léon de Rosny; keletkezési ideje XIV–XV. század.

Grolier kódex, Mexikóban a Chiapas nevű barlangban találták meg, majd New Yorkba került (ezért nevezik Amerikai kódexnek is), de ma ismét otthont van, Mexikóban őrzik. – Nincs adat keletkezési idejéről.

A kódexeket megtalálási vagy őrzési helyükről nevezték el. Ezek a kéziratok maja nyelven íródtak, a hieroglifák a legtöbb esetben négyzetes alakúak, föntről lefelé, oszlopokban írtak, balról jobbra kell haladni; színes rajzok szakítják meg a szövegeket, magukat a hieroglifákat általában fekete és vörös tussal rajzolták. A lapok mindkét oldalára írtak, harmonikaszerűen összehajtogathatóak.

A maja hieroglifák szavakat jelölnek, így alkalmasak a beszélt nyelv visszaadására, de az értelmezésüknél két nehézség is felmerült. Az egyik, hogy a mintegy 800 hieroglifa nem lett volna elég a maja szókinccs összes szavának kifejezésére. Ekkor rájöttek, hogy bizonyos jelek hangzókat jelölnek. A maja írás képleteket, szótagjeleket és fonetikus jeleket használ, tehát „kevert” írás. Sokáig megoldhatatlan problémának látszott, hogy egy-egy hangzóhoz több jel is társul.

A másik nagy nehézség abban állt és áll, hogy vajon hogyan hangzottak kiejtésnél a hieroglifák szavai?

Szent könyvük, a *Popol Vuh* („Közösség könyve”) és a *Chilam Balam* („próféta”, „pap”) könyvek már a spanyol hódoltság alatt és után keletkeztek. A maja „írópapak/rajzolópapak” a kódexek írásánál az úgynevezett „papi nyelvet” használták, mely szakrális stílusuknál fogva alkalmasabb volt a köznyelvnél a szent szövegek rögzítésére; és használhattak olyan régi maja szavakat, kifejezéseket is, melyek időközben elfelejtődtek. Napjainkban kb. 1300 klasszikus maja szót, kifejezést ismernek.

A maja civilizáció fejlődésének kezdetét az archeológia tudománya korai időre vezeti vissza:

az ősmaja korai preklasszikus korszak i. e. 10 000–1250 közötti idő;

középső preklasszikus korszaka i. e. 1250–450-ig tartott;

késői preklasszikus periódusát i. e. 450-től Kr. u. 300-ig számítják.

Ezután következtek a klasszikus- és utóklasszikus korok. A birodalom Kr. u. 500–900 között élte virágkorát, de Kr. u. 800-tól sok nagy városukat szinte egyik napról a másikra váratlanul elhagyták.

A földművelés kezdetét i. e. 2300-ra teszik, a népszaporulat miatt később bevezetik a teraszos gazdálkodást a domboldalakon. Az agyagművesség, kerámiakészítés kezdetét i. e. 2300-tól tudják nyomon követni.

A térségben a maja kultúra fejlődött a legmagasabb szintre, egyike volt a világ legnagyobb civilizációinak.

(Az egykori maja területen Norberto Gonzalez Crespo és Ricardo Velasquez Valdez mexikói antropológusok ástak. A Wikipédia szerkesztői elsősorban Norman Hammond írásaira hivatkoznak; – Internet: *Maja civilizáció.*)

A csillagászatot, monumentális építészetet, matematikai ismereteket igen magas szinten művelték. Az európaiakat jóval megelőzve alkalmazták a nullát. Asztronómiai ismereteik jelen voltak az építészetükben, minden piramis, templom e tudomány törvényeihez igazodott, semmi nem volt véletlenül ott, ahol volt (asztronómia: a csillagok ismerete; asztronómia a csillagok törvényeinek ismerete). Kifejlett írásmód; művészet; naptárkészítés; pontos feljegyzések a bolygók: Mars, Vénusz, Merkúr, Jupiter és a Szaturnusz bonyolult szinkronmozgásáról, tehát kozmogóniai tudással rendelkeztek, ehhez pedig évszázadokon keresztül kellett figyelniük a csillagos eget, de ez nem lett volna elég, kellett, hogy megfigyeléseikhez rendelkezzenek mechanikai segédeszközökkel, optikai lencsékkel. (A régészek „ékszereknek” sorolták be.) Ilyen segédeszköz volt a „nivei kristály”, találtak még Líbiában, Irakban, Ecuador környékén, és La Venta mellett is, Mexikóban. A maják előre tudták jelezni a nap-, holdfogyatkozásokat, ezzel is igazolva kimagasló csillagászati tudásukat.

Saját elmondásuk szerint északról (saman) jöttek. (A „saman” szó másik jelentése: „rég”.) Szent könyvükben, a *Popol Vuh*-ban viszont arról írtak: keletről jöttek, ők voltak „azok, akik a felkelő napra tekintettek... és csak egy nyelvük volt... Azután történt, hogy Tulánba érkeztek nyugati útjuk előtt”, és azon keseregtek, hogy „Itt a törzsek nyelve megváltozott, különbözőképpen beszéltek” (Ch. Berlitz: *Atlantis*; – Legkorábbi őshazájukat, mely Tulántól is keletebbre volt, már ismertettük; – kiemelés tőlem.)

A nagy maja nyelvcsalád a quiche- (kicsé) maja; az e nyelvet beszélők tábora népes volt sok nyelvjárásával. A *Popol Vuh* a maják legrégebbi hagyományait őrzi, ősi, titkos művön alapszik (ami elveszett), Francisco Ximénez dominikánus szerzetes fordított le spanyolra egy már összeállt anyagot. Értékes maja dokumentum a tizenhét *Chilam Balam* könyv, melyek yucatanai mayathan nyelven, de latin betűkkel íródtak; főleg jóskönyvek és krónikák. Még 1942-ben is találtak egy Chilam Balam könyvet Méridában, Yucatán fővárosában. Korai nyelvüket „proto-chol”-nak azonosítják, a mait „jukaték-majának”. Agglutináló nyelv, de nincs főnévragozás, viszont gazdag az igei rendszerük.

A MAJÁK LEGNAGYOBB KINCSE A KÖNYV VOLT

Diego de Landa mielőtt megkezdte volna missziós tevékenységét Közép-Amerikában, hónapok alatt megtanulta a maja nyelvet. Guatemala, Yucatán tartományi főnöke, később püspöke lett; ő írta a majákról: „A legfontosabbak, amit a főnökök törzsi területükre magukkal cipeltek, a tudományos könyvek voltak.”

Landa a papság élén összegyűjtette, máglyára rakatta és elégette a pótolhatatlan értékű kéziratokat. Hogy fogalmunk legyen: 1562-ben Maniban, az utolsó maja metropoliszban 5000 istenképet, 13 oltárt, 197 kultikus edényt és 27 maja írású tudományos, illetve vallásos művet égettek el vagy törtek össze a San Miguel templom előtt. Mindenütt máshol is égették, pusztították a felbecsülhetetlen maja kéziratokat. Ezt a szörnyű tettet semmi nem igazolja.

Landa inkvizíciós kínzásokkal próbálta kicsikarni a szerencsétlen majákból, hogy az ördöggel cimborálnak. A kínzások híre eljutott Madridba is, ezért először Toral püspököt küldték Yucatánba, hogy a helyszínen vizsgálja meg Landa viselt dolgait és küldjön jelentést; majd visszarendelték Landát, hogy személyesen számoljon be az Indiai Tanács előtt tevékenységéről. Egy időre felfüggesztették megbízatása alól, de később újra megjelent Yucatánban.

A számonkérés használt, mert visszatérve elkezdett foglalkozni a maja írással és civilizációval. Kapcsolatot teremtett indián nemesi családok, így a Cocom, Chi, Xiu, Itzá tagjaival feltételezve, hogy jól ismerik a maják világának titkait és történelmét.

Értékes történeti feljegyzéseket készített (latin nyelven), lejegyezte mítoszait, szokásait, mindennapi életüket, szertartásait, csillagászati ismereteiket, számrendszerüket. Ismertette „ábécéjüket”, bár mindössze 27 hieroglifát közölt, melyeket ő a legfontosabbaknak tartott (Gaspar Antonio Chi kikeresztelkedett főrangú indián nemes, Mani uralkodójának unokája segítette a válogatásban), még szótárt is szerkesztett (ez kevésbé volt használható a későbbi tudományos kutatásoknál, és óriási vitákat kavart). Művének címe: *Relación de las cosas de Yucatan* (a „Yucatánban történt dolgok leírása”). Erre az értékes beszámoló gyűjteményre véletlenül talált rá Brasseur abbé a Madridi Királyi Könyvtárban. (Másolat volt ugyan, de látszott, hogy gondos munkát végeztek a másolók.)

Sokáig tartotta magát az a nézet, hogy a maják az olmékok utódai, a baj ezzel az, hogy még csak véletlenül sem hasonlítanak egymásra. Az olmék kerámiák, szobrok távol-keleti és negroid vonásokat mutatnak (több mint két méter magas, néger arcvonású kő fejek kerültek felszínre), míg a maja arcéleken (a domborműveken, freskókon mindig profilból ábrázolták az emberi alakot – úgy, mint Egyiptomban) eluralkodik jellegzetes nagy sasorruk, fölötté hirtelen hátrahajló homlokkal a koponyatorzítás következményeként. Ez a gyerekkorukban alkalmazott embertelen beavatkozás leginkább a maja arcéleken érhető tetten. Látványos, olykor hátul lábközépig leérő tollakból, szalagokból, virágokból (stb.) álló fejdísz viseltek. Az arisztokrácia, a főpapság fejdíszei a híres quetzal madár zöld-, vagy a tzacuan madár arany-vörös színű tollaiból készültek (közember nem viselhetett ilyen fejdíszet).

A színes toll-viselet és a madárkultusz első kultúrhéroszukhoz, a Thuleből érkezett Quetzalcoatl-hoz kapcsolódott, akinek a csodaszép smaragdzöld tollú quetzal madár volt a szimbóluma. **Beszűntette az emberáldozatokat.** Minden jó és hasznos dolgra megtanította a népet a piramisépítéstől a kukorica termesztéséig; 52 évig tartózkodott közöttük. Békét hirdetett, a „háború” szót nem volt szabad kiejteni előtte; vallása a szeretetre épült. Másik neve: Tlahuizcalpantecuhtli (!), azaz „Hajnalcsillag”. A Hold és a Hajnalcsillag isteneként tisztelték, a Hold-kultusz az őskorhoz kapcsolta tevékenységét.

A másik szempont, amiért a maják nem voltak az olmékok leszármazottai: a Yucatan-félszigeten, Guatemala, Honduras térségében korábban megjelentek, és kultúrájuk akkor már kiforrott volt (a legújabb feltárások ezt igazolják), mint az olmék kultúra virágkorának kezdete. Az említett három államban épültek fel legnagyobb városaik.

Továbbá éltek a mai Nicaragua, Salvador, Costa Rica, Belize területén, valamint Chiapas mexikói szövetségi államok egy részén. Majaföldön 70 várost/városállamot tartanak nyilván, mindegyik élén más-más király uralkodott.

Nagyobb „szent” városaik: Tikal (Guatemala területén), Calakmul (állandó harcban a két város), Palenque, Copan, Uxmal, Mayapan, Holmul (királysírokkal), El Mirador, a jelentős nagyváros, ahol tizenhat Kígyókirály követte egymást a városállam trónján; egy óriási piramis maradványát is megtalálták; Uucil-abnal (a régi főváros), utóbbi később a maja-tolték korszaktól átkeresztelt néven Chitchén Itza lesz, és a maja civilizáció legnagyobb politikai és gazdasági központjává válik, fővárosaként az egy-uralom alá kerülő birodalomnak. A „chen” kutat, természetes víztározót jelent; „Chichen” = „a kút szája”; az „Itzá” név jelzi, hogy ez a nemesi család jut ekkor fő hatalomra.

A város híres építményei: az Ezer oszlop temploma a Harcosok templomával (az oszlopokat domborművek díszítették, eredetileg fából készült tetőzet fedte); fontos épülete volt a Csillagvizsgáló kerek tornyával, átmérője 11 méter, magassága 15 méter, érdekesen kiképzett ablakrésekkel, 360°-ban (fokban) biztosított rálátást az égboltra, ahol a „csillagszámláló papok” a Nap, Hold, Vénusz (stb.) felkeléseket figyelték. Monumentális épület a Cuculcan istennek szentelt lépcsős piramis, ahol a tavaszi, őszi napéjegenlőség reggelén „megelevenedett a Tollas Kígyó” az istenség szimbolikus állata, és fény-árnyék játékkal jelezte a napfordulókat (ahogy a Nap emelkedett, és a kilenc terasz élein továbbhaladt a fény, kirajzolta egy tekerőző kígyó alakját a lépcsősor oldalán, lent tátott szájú, köből faragott kígyófej várta a fény odaérkezését, vagy indította el a fényt).

A piramis oldalain az égtájak szerinti négy lépcsősor vezetett fölfelé, egyenként 91 lépcsőfokkal; $4 \times 91 + 1$, amikor utolsóként felléptek a templom szintjére, összeadva az év napjainak számát tette ki.

Cuculcán (K'uk'ulkan) isten „uralmát” a majákat legyőző, hódítókként megjelenő toltékok szilárdították meg a Maja-birodalomban. Cuculcan, a Szárnyas Kígyó valójában Quetzalcoatl „isten” maja neve volt, de ekkorra már nagyon megváltozott mitológia övezte alakját. Szelíd madár helyett szimbóluma a ragadozó jaguár és kígyó lett. Az uralkodó trónját jaguár szőnyegre/gyékényre, vagy a Jaguárok- és Sasok-emelvényére helyezték. Az első, igazi Quetzalcoatl nevét előszeretettel vették fel az uralkodók neveik mellé.

A maják legfőbb égi istensége Itzamna, az írás és a kalendárium megalkotója volt. Az ég uraként „a felhőkben lakott”; alakját asztronómiai jelekkel és bolygószimbólumokkal díszítették.

Meg kell említenünk a rituális pelot/tlacstli (tlachtli) labdajátékot, mely esemény ünnepszámba ment, meghívták rá a szomszéd városállamok előkelőit is. Senki nem maradt volna otthon (azaz nem mert volna otthon maradni). Mindenki a legünnepibb ruhájában, felékszerezve, óriási tollas fejdíszekben jelent meg, és várta a dobpergést és a kagylókürtök hangját, mely jelezte a játék kezdetét. A játék végén feláldozták a vesztes csapat kapitányát. A kivégzés szörnyű volt: a győztes csapat kapitányának kellett levágnia a vesztesek kapitányának fejét.

A játék azért volt „rituális”, mert korábban az istenek kedvelt játéka volt. Ezek szerint a fejlevágás szokása is tőlük eredt. Bár a majáknál kezdetben nem volt emberáldozat, végül átvették a fej levágásának iszonyatos szokását; és ott voltak a „szent” kutak is (erre még visszatérünk). A maja társadalomban a tolték hódítás után átalakulnak a szokások, egyre több lesz az emberáldozat; háborúik célja itt is feláldozni való foglyok gyűjtése. A hadjáratokban valószínű a harcias toltékok vitték a vezető szerepet.

1./ Maja és tolték harcos. A maják hatalmas, látványos fejdíszeket viseltek. Éltek a koponyatorzítás szokásával, a sasorr fölött a homlok hirtelen hátrahajlik. A szoknya-kötényt (elől egymásra hajtották a két szárnyát) viselő toltékok, egyiptomiak jömlőtöztöttek voltak a majákhoz, aztékokhoz képest, akik ágyékkötőt hordtak. Szakrális alkalmakkor stilizált légzőkészüléket viseltek orruk alatt; valószínű isteneiket utánozták, akik valódi légzőkészüléket alkalmaztak ürutazásaik alkalmával. – 2./ A tlaestli labdajáték győztes csapatának kapitánya levágja a vesztes fél kapitányának fejét. – 3./ Papok is viseltek a jellegzetes orr-alatti stilizált készüléket. – 4./ K'uk'ulkan temploma Chichén Itzában. 5./ Bonampaki freskó részlete, feláldozásra kiválasztott rabszolgák könyörögnek életükért. – 6./ „Hogy szép legyen.” 7./ A híres sztélé a palenquei Feliratok-templomában. Pacal király szarkofágjának fedőlapja. (1-7. Kuzmicssew) 8./ Egy tolték áldozó pap felmutatja istenének a kitépott emberi szívet. A toltékok jellegzetes szoknya-kötény viselete a vastag bőrvél. (Dánikoa)

MAJÁK

TOLTÉKOK

2.

3.

PAPOK

6.

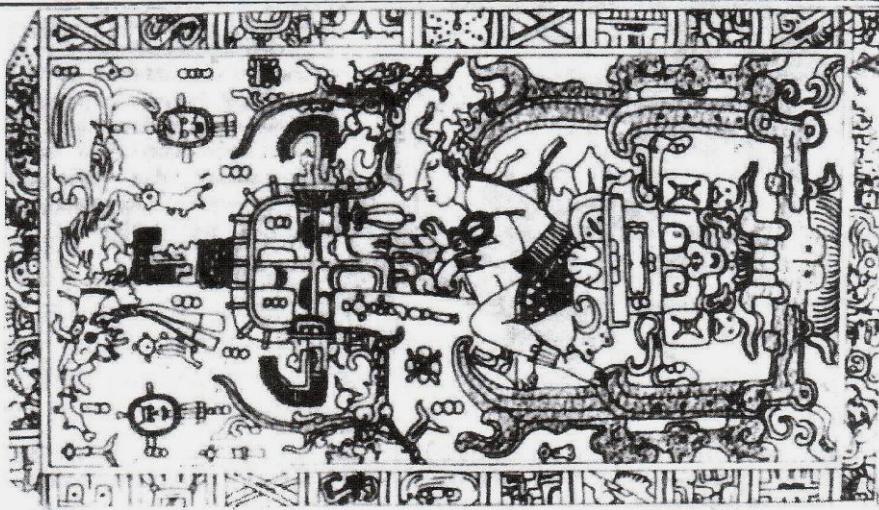
Chichén Itzá, K'uk'ulkan-temploma

A bonampaki freskó részlete
Az áldozás

5.

7.

8.

Chichén Itzá „szent” kútja, az „Áldozat kútja” emberáldozatok színhelye volt. (A spanyolok Cenote sagrado-nak nevezték.) Hajnalban gyerekeket dobta a kútba, ha délben még valaki élt közülük, kihúzták, kihúzták. Felnőtteket nem húztak ki, sőt papok álltak körbe a kút peremét, és közpörrel bírták jobb belátásra a tévelygőt, aki elvétette az istenekhez vezető utat. (Mindig találtak ürügyet, ha valakit el akartak tenni láb alól.) Ritkán egy-két halálra ítélnék sikerült kivergődni a kútból, az ilyen kivételes eset túlélőjét, aki „járt az isteneknél” nagy dicsőség övezte, csodájára jártak az emberek, később akár vezéri (batab) rangra is emelkedhetett. Az áldozatok Chac esőistennek szoltak, akitől az esőt remélték, bár a kivégzésekkel nem várták meg a száraz időszakot. Értékes tárgyakat is dobáltak az áldozatok után. Chichén Itzá nagy kútja természetes képződmény volt, majdnem kör alakú 60 méteres átmérővel. Peremétől a víztükör szintjéig tetemes volt a távolság; fala majdnem függőleges, simára csiszolva, hogy ne tudjanak felkapaszkodni rajta a kútba dobottak.

Yucatán földalatti világa barlangok sorából áll varázslatos cseppkő-képződményeikkel. Leghíresebb a Loltún barlangrendszer, melynek titokzatos szobrait: szakállas alakokat, óriásokat (stb.) a maják előtti nép faragta a cseppkő sziklákba. Számos körkereszt is látható a falakon. A maják nem ismerték ezt az ősi népet. Az alkotások „egy öregebb nép hagyatéka”, írja Dr. Manson Valentine. A Loltún jelentése: „virág a kőben”, a barlang járatai ugyanis mintha egy lótusz szirmain indulnának el a középpontból.

Azt tartják Tikalról, hogy a maják legnagyobb építészeti vállalkozása volt. 120 km²-es területen feküdt, fénykorában körülbelül 60 000 lakossal. A városközpont terét kőlapokkal fedték le, majd 7 cm vastag gipszvakolattal burkolták. Azzal, hogy a tér enyhén lejtett, elősegítette, hogy tudatosan gyűjtsék az esővizet. A városnak nem volt folyója, ezért hatalmas víztározókat építettek egy közeli domb oldalán. Három hatalmas ciszterna épült összeköttetésben a város főterével. Egymást követték lefelé haladva, az esős évszakban a gazdagon jött csapadék itt gyűlt össze a központi tározókban. A felsőnek tiszta volt a vize, ebből biztosították a város ivóvíz ellátását vízvezetékeken keresztül. A két utána következő ciszterna vize már szennyezett volt, a földek öntözésére használták csatornahálózatok segítségével. A víztározók oldalait és alját is gipszvakolattal szigetelték. Piramisaik falait szintén gipszvel vakolták, majd rikító vörös színnel (cinóberrel) festették be.

A maják jellegzetes építkezési módja volt, hogy a város központjában a fontos épület-komplexumok mesterségesen kialakított különböző magasságú szintekre épültek. Itt, Tikalban tártak fel egy hat szintre felépített 42 épületből álló együttest, a különálló épületeket lépcsők, boltívek kötötték össze. Tikalban is találtak királysírt az egyik piramis rejtett kamrájában sok értékes jáde ékszerrel. A nagy városok hatalmas négyszögletes közterén a piramisok, templomok a szertartások központjai voltak; továbbá itt álltak a nemesek palotái is.

Mindent kézzel végeztek, kő eszközökkel, mivel a fémeket nem ismerték, de szakrális építményeknél nem is használták volna.

A mexikói Chiapas államban található Bonampak a „Falfestmények templomá”-val, mely csodálatos freskóiról vált híressé.

A bonampaki falfestmények képet adnak a korabeli háborúkról, melyeknek – mint említettük – legfőbb célja hadifoglyok gyűjtése, akikre vagy az áldozók, vagy a rabszolgamunka várt. A képek szólnak az emberáldozatokról; de a maják mindennapjairól, öltözködési szokásairól, ünnepeiről is. A képek nagyon szép élénk színekben, jó állapotban maradtak fenn. A templomot dzsungelből szabadították ki 1946-ban.

A YouTube-on: *A maják elveszett világa* (Dominique Michelet kitudó filmje); és más címek alatt egyre több értékes videó jelenik meg Közép- és Dél-Amerika egykori civilizációiról, és a legújabb feltárásokról (helyenként sajnos téves információkkal).

Készülnek felvételek a „lidar”-projekt alkalmazásával is. Szintén videó mutatta be a lidar, valójában sonar-technológiát. A NASA fejlesztett ki ún. „szintetikus nyílású” új típusú radarokat, melyeket a Vénusz felhőinek „áttörésére” használtak, majd Guetamala, Belize dzsungeljei fölött is bevetettek. A lidar segítségével eddig nem látott romokat fedeztek fel Guatemala északi részén, az őserdő mélyén, fák alatt.

További nagyobb maja városok: Mani, Mayax, Tulum, Mérida (Yucatán fővárosa), Itzamal.

(A „c” kiejtése: k; ch = cs; x = s; s = sz; j = h; u = v; tz = c.)

A maja Kozmosznak **tizenhárom** rétege, azaz 13 „Ege” volt; – a Felső-világ **tizenhárom**, az Alvilág **kilenc** istenét tisztelték. A hét napjainak száma **13**; az évet tizennyolc **húsz** napos hónapra osztották, ez egyenlő 360 nappal, + év végén hozzáadtak 5 „név nélküli” napot, mert egyébként minden napnak neve volt. Például: Imis = „Világfa”; Ik = „szél, lehelet”; Ak’bal = „éjszaka, sötétség”; Ahaw = „uralkodó” (stb.). Az öt napon nem volt kötelező betartani a törvényeket.

Úgy tartották, az Univerzum rendje ciklikusságon alapul, ezért kutatták törvényszerűségeit, aminek alapján következtettek a jövőre is. Időszámításukat öt nagy, egyenként 5200 éves ciklusra osztották fel. Felfogásuk szerint minden ciklus végén új korszak következik. (Állítólag mostanában érnek el egyik ciklusuk végére.)

Miből adódhatott a 20-as kultikus szám? A maja csillagászok megfigyelték, hogy az égitestek a saját útjukon haladnak, minden égitestnek megvan „a maga ege”, égi rétege (a tizenháromból). „A Nap csillag útját egyenlő idejű szakaszokra osztották, ilyen időszak tizennyolc volt, és a Nap mindegyikben körülbelül **húsz** napig tartózkodott”, így lett tizennyolcszor húsz napos hónap a napév hossza. Az év a tavaszi napéjegyenlőséggel kezdődött, amikor a Nap a Kos (Aries) csillagképben tartózkodott.

Időszámítási egységeik: K’in = 1 nap

Vinal = 20 k’in = 20 nap

Tun = 18 vinal = 360 nap = kb. 1 év

K’atun = 20 tun = 7200 nap = kb. 20 év

Bak’tun = 20 k’atun = 144 000 nap = kb. 400 év

Piktun = 20 bak’tun = 2 880 000 nap = kb. 8000 év

Kalabtun = 20 piktun = 57 600 000 nap = kb. 160 000 év

K’inciltun = 20 kalabtun = 1 152 000 000 nap = 3 200 000 év

Alavtun (alautun) = 20 k’inciltun = 23 040 000 000 nap = kb. 64 000 000 év.

(Kuzmiscsev nyomán.)

A felsorolásból kitűnik, hogy számrendszerük a 20-as számon alapult. A 64 000 000-val találkozunk MU pusztulása kapcsán, ezzel talán a „legnagyobb” számot akarták kifejezni. Döbbenetes a nagy számok használata az ókori kultúrák matematikai számításaiban, ilyen volt például a sumerek 15 jegyű száma: 195 955 200 000 000 (!); de még ezt is felülmúlta az indusok Bráhma- világnak tartama, mely 22 394 880 000 000 000 000 000 000 év. Az európai matematikában a „millió” fogalmát csak a XIX. szd.-ban fogadták el (Gorbovszkij). Az év hosszát 0,0001 (1–2 tízezer) pontossággal számították ki a mi modern számításainkhoz képest. A Gergely-naptár szerint a napév hossza 365, 2425 nap; tényleges hossza 365, 2422 nap; a maják számításai szerint 365,2420 nap!

Nem lehet tudni, milyen dátum vagy esemény adta időszámításuk kezdetét, a nulladik napot; azóta a tudósok kiszámították, hogy ez a nap i. e. 5 041 738. év elején volt. A *Popol Vuh* írja: jelenlegi világunk a negyedik (az aztékok szerint az ötödik), és többszöri teremtés eredménye. A maják időszámításukat i. e. 3373. október 15.-én kezdték, ez egyben a negyedik nagy ciklus (a mostani kor) kezdetét is jelölte! A 4-es szám fontos szerepet játszott a maják mitológiájában; a 20-as szám pedig az uralkodói ciklusokban, például: „*A toltékok, akik már sok húszeven át uralkodtak a maják országa felett...*” (Kuzmiscsev).

Királyaik „isteni uraknak” nevezték magukat. Városállamaik fénykorukban önállóak voltak, élükön „ajaw”-ok (ahaw) álltak; nevezték őket „halach vinic”-nek, vagy „calomte”-nek is. Később a calomte uralkodói cím a négy égtájhoz kapcsolódott: „ochk’in calomte” = nyugati calomte; – „xaman ...” = északi ...; – „lak’in” = keleti ...; – „nohol calomte” = déli calomte.

A korai időkben főleg fából építették szentélyeiket, palotáikat, majd a VI. századtól áttértek a kő-építkezésre. Fehér mészkőből épített piramisaik tetejükön a templommal, mesés gyorsasággal épültek fel (csattogtak a korbácsok a rabszolgák hátán, ha merték lassítani a munkatempót). 52 év alatt bizonyos számú épületet, *lépcsőzetet* kellett megépíteniük. Városállamaik középpontjai a „szent városok” voltak, ahol a kőlapokkal kirakott négyszögletes fő teret négy oldalról piramisok, templomok, paloták vették körül (mint ahogy már említettük), szigorúan a négy égtáj felé építve, de bejárataikkal egymás felé fordulva. A mostani északi irányhoz képest az ő mérésük 17° (fokkal) elhajlott az óra járásának irányában. (A mágneses Északpont gyakran változtatta helyét a földtörténet során. Csak két pontja van a Földnek, ahol az iránytű egyszerre mutat a földrajzi- és a mágneses Északi-sark felé: a nyugati hosszúság 80. fokán; és szemben, a keleti hosszúság 150. fokán.) A városközpont után következtek a külvárosi lakónegyedek, a műhely-kerületek, minden szakmának külön kerülete volt; végül a falvak a hozzájuk tartozó művelés alá vont területekkel. A falusiak agyagból döngölt zsúptetős kunyhókban laktak.

A templomok, paloták termeit szobrok, falait mély- (bás-relief) és magas-domborművek, stukkó-reliefek, freskók és hieroglif feliratok díszítették. A piramis tetején lévő templomig meredek lépcső vezetett fel, ráadásul a lépcsőfokok olykor térdmagasságnál következtek és nagyon keskenyek voltak; fönt a templomot kívül-belül szintén díszítették. A terek szépségét a még külön felállított díszesen faragott domborműves sztélék is emelték, gazdagították.

A városok elnéptelenedésének okaként szokták felhozni, hogy csökkent a földek termő ereje; a földművelők a városközpontoktól egyre távolabb voltak kénytelenek újabb erdőket felégetni. Ha beállt egy hosszabban tartó száraz időszak, tömeges élelmiszerhiány lépett fel. A gyakori háborúk tovább rontották a körülményeket. A támadások rajtaütés-szerűek voltak, és felégették a városok egy részét. Előfordult, hogy egyik fél kiirtotta a másikat. Tömegével hagyták el az elpusztított, kirabolt városokat, hogy a falvakban némi élelemhez jussanak. Ilyen körülmények között a város vezetői is elmenekültek, cserbenhagyva a maradék népséget. Közben lázadások ütötték fel fejüket, rabszolga felkelések, vagy az elszegényedett nép lázadása, ahol előfordult, hogy az utcai tömeg nem kímélte az épületeket, szobrokat sem. Mindez együtt sem igazolja viszont, miért hagyták ott ragyogó városaikat, hogy máshol azonnal újat kezdjenek építeni. Elképzelhető vajon, hogy miután megépítették az 52 évre kötelező „lépcsőzetet”, új helyre költözve elkezdték a következő feladat teljesítését?

TOLTÉKOK

Kr. u. a VII. században jelentek meg Mexikó felföldjén. A Mexikói-medence egy magasföld, északon 1500 méter, délen 2300 méter átlagmagassággal, körben hegyek koszorúzzák; 7770 km² nagyságú területen fekszik.

A tolték harcias nép volt, a chichimek hét törzset számláló szövetségének tagja. Miktlán szigetéről, Tlaloc tengeristen országából érkeztek, mely korábban állítólag paradicsomi szépségű föld volt.

A toltékok Miktlánt megelőzően Atlantisz meghatározó népei közé tartozhattak, mert azt tartják, hogy Atlantiszt a toltékok tették nagyhatalommá, utólag nevezték el „szoláris Tolték-birodalom”-nak. Akkor még nem „toltékok” voltak, korábbi nevük ismeretlen. Katona-nép volt, megjelentésre is lenyűgözőek lehettek. Két-, két és fél méter magas atléta termetükkel, harcos alkatukkal szuper emberek benyomását keltették, a férfiak téglavörös színűek voltak, nem volt arc-szőrzetük, hasonlóan a majákhoz, aztékokhoz, egyiptomiakhoz; továbbá az etruszk, föníciai, atlantisi néphez. A nőknek sárgás/barna vagy fehéres bőrszínük volt.

Atlantisznak volt írása. Könyveik fémlapokból álltak össze, könyvtáraikban őrizték; voltak csillagvizsgálóik, csatornarendszerük; de főleg a technika és az építészeti terén alkottak egyedülállót.

A végső katasztrófát megelőzően a gazdag, fényes birodalom gyorsuló hanyatlásnak indult, bár már a fél-világot uralták. „Rátették kezüket a föld valamennyi országára” (F. Joseph: *Atlantisz...*). A háborúzó sötét erők polgárháborúkat robbantottak ki, ahol a győztes erőszakos fél behódolásra vagy elvándorlásra kényszerítette a művelt, de dekadens toltékokat.

Ezzel még nem ért véget a toltékok birodalom-építő szerepe, mert a csendes-óceáni polinéz-, melanéz néppel és az őslakos indiánokkal megalapították Dél-Amerikában az *Inka Birodalmat*. Viszont – úgy tűnik – civilizációjuk nem Mexikóban élte meg virágkorát.

A toltékok után 2–3 évszázaddal **később** érkeztek északnyugat felől a náluknál is harciasabb **aztékok**, előző földjük Aztlán. A név az „Atlantisz” egyik névváltozata volt, az elsüllyedt sziget-birodalom népének egy része menekülhetett ide több ezer évvel korábban. Nem csak magas kulturális igényüket hozták magukkal, hanem a nosztalgia is bennük élt egy *szigetre épült város* után. Aztlán Mexikó északnyugati részén feküdt, de senki nem tudja, hogy pontosan hol. Nem lennének meglepve, ha *szintén szigetre épült volna*. Az aztékokat külön tárgyaljuk majd, de ők is a chichimek családjába tartoztak és szintén a náhuatl nyelvet beszélték. Az „atl” szó jelentése: víz, tenger, sziget; sok összetett szóban előfordul, jelezve, hogy történelmi múltjuk vízzel, szigettel volt kapcsolatos. Építkezésükben igyekeztek Atlantisz nyomdokain haladni, onnan hozták a már-már modern, monumentális, lenyűgöző, nagyvonalúan letisztult csodálatos építészeti stílusukat. Amikor a toltékok megérkeztek, a világváros Teotihuacan már romokban hevert, sőt a föld alatt volt, a toltékok tehát nem építhették.

Teotihuacan, Tenochtitlán, Tiahuanaco, könnyű összetéveszteni a hasonló neveket. Az első két nagyváros a Mexikói-medencében épült fel, a **mai Mexikóváros** körülbelül 80 kilométeres körzetében (Tula is itt épült fel). Tiahuanaco viszont Dél-Amerikában, Peru területén található, ma Bolívia részét képezi. Senki nem tudja, kik építették. A hivatalos tudomány nem tud (nem is akar) megbirkózni a kérdéssel: kik voltak Tiahuanaco építői. A spanyolok faggatták az indiánokat, de ők nem ismerték azt a népet, akik előttük ott éltek, és akik építhették, de szerintük ember erre nem lett volna képes. Véleményük szerint Tiahuanaco maradványai, romjai emberemlékezet óta mindig is ott álltak; valaha, egy meghatározhatatlan korban az istenek városa, uralkodói központja volt.

A toltékok fővárosa Tollan/Tula lett (a nép városukról kapta nevét); mely a mostani Mexikóvárostól mintegy 80 km-nyire feküdt Hidalgo államban. A régészek nehezen találták meg; a szakszerű feltárás J. Moreno és J. R. Acosta nevéhez fűződik.

A toltékokról így vélekedett Bernardino de Sahagún, Ferenc-rendi szerzetes: „kultúrájuknak nagy szerepe volt a mexikói civilizáció kialakulásában”. Lehet, nagyon szép domborművek maradtak fenn utánuk, melyek fejlett művészi igényről árulkodnak; de főleg az építészeti és monumentális szobrászati terén volt kiemelkedő a teljesítményük: hatalmas, 5 méter magas „atlaszaik” részben még ma is állnak. (Egyes kutatók katonákat vélnek felfedezni a szobrokban. Más kultúrákban az ilyen óriási szobrokat istenekről volt szokásban mintázni.)

A náhuatl nyelv dallamosságánál fogva alkalmas lett volna az irodalom, a költészet felvirágoztatására, de nem maradt fenn még az emléke sem, hogy a toltékok bármilyen formában továbbfejlesztették volna szép nyelvüket itteni tartózkodásuk alatt. Egy kódexükről tudunk, ez a *Tira-kódex* („Vándorlások könyve”; ha *egy* volt, feltehetően többnek is kellett lennie).

Atlantiszi időkbe visszanyúló történelmi múltjuk, mely kiérlelte kultúrájukat, lenyűgözte az aztékokat.

Napjaink régésznoje, Senora Maria de la Cruz, a mexikói kultúrák kutatója megőrizte náhuatl (indián) anyanyelvét, de tökéletesen beszéli a spanyolt és megtanulta az angol nyelvet is, Ő írja: „*a náhuatl indián nyelv lenyűgöző kifejező erejét, tömörségét, képi megjelenítő, ragozó, értelmet módosító képességét az angol nyelv még annyira sem képes kifejezni, mint a spanyol*” (Internet).

Visszatérve, a városállamok fővárosai egy korábban kialakult „égi város”-modell szerint épültek fel, ahol a már említett észak–déli és nyugat–keleti irányú két fő út **négy városnegyedre osztotta** a fallal bekerített várost (ebből a korból származik a „városnegyed” kifejezés; – Várkonyi). A várost köralakú (a körkereszt mintájára), vagy négyszögletes: négyzet-, téglalap-alakú; vagy ovális formájú fal övezte. A fő útvonalak metszési pontján volt a szakrális központ, mely mindig négyszögű volt. Tula fő tere északi oldalán állt egy öt lépcsős hatalmas piramis, tetején Quetzalcoatl templomával, 40 fokból álló meredek lépcsősor vezetett fel a templomhoz, tetőzetét tartották az öt méteres atlaszok. A piramis öt terasza oldalait élénk színekre festett féldomborművek díszítették két sorban. A keleti oldalon épült meg Tezcatlipoca isten piramisa, tetején a neki szentelt templommal. A déli oldalon kisebb templomok sorakoztak; és a tér nyugati oldalán volt a labdajáték tér.

Teotihuacanban is találtak két, Tlaloc esőistent ábrázoló szobrot, melyek egyenként 168 tonnát nyomnak. (! Texasból béreltek több tucat kerékkel ellátott, pótkocsis teherautót, így szállították Mexikóba, ahol az Antropológiai Múzeumban helyezték el. A nép végig kísérte a szobrok vonulását, hiszen „isteneik” a múltjukat jelentették, akik iránt még mindig élt bennük tisztelet). Tiahuanacóban ástak ki egy szintén egy tömbből kifaragott 8 méter magas szobrot. A szobrok az istenek örökkévaló nyugalmával, „tekintetükkel” elnéztek a világ fölött.

Tulát Kr. u. a IX. században alapítja meg a toltékok vezére, Mixcóatl. Fia, Topiltzin Kr. u. 876-ban lép trónra. Kinevezi magát főpapnak, felveszi a Quetzalcoatl nevet (Quetzalcoatl-Topiltzin), és feltámasztja az istenné minősült kultúrhérosz kultuszát. Az első, igazi Quetzalcoatl egykor Thule-ról érkezett; Thule – Tula, talán nem volt véletlen a névválasztás a toltékok részéről. Topiltzin a legendás előd mintájára – nagy erőfeszítések árán – **betiltja az emberáldozatokat**. Tezcatlipoca, az előző „isten” hatalmát és vagyonát vesztett papsága mindent elkövet, hogy visszaállítsa a régi szokásokat.

Topiltzin tiszteletből a Quetzalcoatlnek szentelt templomot (a piramis tetején) rendkívül gazdagon rendezte be. „Négy házat” (termét) fényűzően díszítette, drágakincsekbe, gyönyörű színekbe öltöztette, alkalmazva az égtájak szerinti szín-szimbolikát:

a keletit vékony arany lemezek borították, neve: Arany Ház; ebben a felkelő Nap *aransárga* színe ragyogott és tükröződött.
A nyugati neve Smaragd- és Türkiz Ház; benne a smaragd selymes, csodálatos mély-*zöld*, és a türkiz (kékeszöld) színe fénylett.
Gyöngy- és ezüst berakás díszítette a déli szobát; amit a testi–lelki tisztaság *fehér* színének foghatunk fel; végül óriási tengeri kagylók és színes kövek ékesítették az északi szobát.

Volt egy külön épület a templomkörzetben, a Tollak-palotája. Ebben a mennyezetet és falakat fantasztikus színekben pompázó tollszőnyegekkel burkolták, tollakból szőtték az ágytakarókat, a padlószőnyegeket, a lengő ajtó-szőnyegeket. A szobákat:

a keletit *sárga*,
a nyugatit *kék*,
a délit *fehér* és az
északit *vörös* színű toll-drapériák díszítették.

A szín-szimbolikában a színek egyezményesen használt jelentései:

vörös: vér, élet, életerő;
fekete: vallás (a papok ezért viseltek állandóan fekete ruhát), a háború, halál, a gyász színe;
fehér: tudás, értelem, erkölcsi tisztaság, igazság, fény; önfeláldozás;
sárga: a Nap színe, a toltékok, aztékok naptisztelők voltak; egyébként a sárga az élelem: a kukorica színe is volt.

A Világ négy égtájának különböző színeket adtak. A négy égtájhoz kapcsolódó négy szín jelen volt a Quetzalcoatl templom esetében is (mint tapasztaltuk), de Topiltzin szín-elosztása nem a fenti kánont követte, és természetesen kihagyta a feketét, ami a szörnyű emberáldozatokat idézte volna, melyeket Quetzalcoatl betöltött. Egyébként ahány kultúra, annyiféle eltérés volt tapasztalható a színek megoszlásában.

A maják mitológiája költői finomsággal jeleníti meg a világtájakhoz kapcsolt színek szimbolikáját.

A Föld közepén a „Kezdet fája” emelkedett, *zöld* színű volt, hús árnyékában a Paradicsom foglalt helyet, ide igyekeztek haláluk után a tiszta lelkek. Négy oldalon (a Világ négy tája felé) a világtájaknak megfelelően négy „Világfa” nőtt:

keleten: a hajnal színét jelképező *vörös* fa;
északon: *fehér*;
nyugaton: *fekete*;
délen: *sárga*.

Úgy gondolták, hogy az ég, mint tető az öt színes fán nyugodott. Már maga a fa is szimbólum volt, majáknál, aztékoknál a tudás jelképe. Beavatottak és megvilágosodásra várók szívösen ültek a „kozmosz fa” alatt, melynek gyümölcse magasabb rendű létezés, bölcsességet, tisztánlátást, múlt és jövő ismeretét nyújtotta.

Az aztékok hiedelme szerint a világ négy sarkpontján istenek álltak, a négy Chac esőisten, mind a négyüknek külön színük volt. Nagy ünnepek körmenetein, felvonulásain négy pap személyesítette meg a négy istent amint „felvonultak a teocallira”, mindegyikük a maga színébe öltözött. Elöl haladt a főpap:

Kelet istenét személyesítve meg *vörös* színű ruhában; utána
Dél „ura” haladt *kék* ruhában; őt követte
Nyugat „istene” *fehérben*; végül
Észak „Chac-ja” *fekete* öltözetben, és Mictla-tecuhtli, a Halál Ura öröködött felette.

Felmerült tehát a kék szín is, mely következő történetünkben az áldozat színe lesz, itt a szín lazúrkék. Nagy ünnepeken, például az uralkodó halálakor a temetés egyik ceremóniális mozzanata volt, hogy a feláldozáshoz előzőleg kiválasztott tiszta és tökéletes ifjút lazúrkékre festették, és a követ is, melyen feláldozták. A *húsz* tagból álló papok csoportja, a Csalhatatlanok Főtanácsa nagy körültekintéssel választotta ki a megfelelő ifjút. A nádfőták, kagylótrombiták, a fatörzsből, teknőcpancélból készített ütőhangszerek kísérete mellett felvezették a kiválasztottat a piramis tetejére.

A kékre festett ifjú küldöttként jelent meg az isteneknél, mert amikor a pap felmutatta kitépott szívét, megkapta tőlük az utasítást: ki legyen a következő uralkodó; a pap pedig még ott a lépcső tetején, azonnalmód véresen kikiáltotta az óriási várakozó tömegnek a *nevet*.

A különböző kultúrákban szintén előfordult a szín-szimbolika; például a turániaknál. A keleti hunok az égtájaknak megfelelő színű lovas hadtesteket állítottak fel. Színeik:

tiszta *fekete* lovak az északi szárnyon;
fehérek a nyugatin;
szürkék a keletin;
gesztenyeszínűek (talán a vörös helyett) a déli szárnyon.

Kína Shensi tartományában számtalan piramis található, idegenek előtt lezárták a régiót, viszont a NASA egyik műholdfelvételén látható egy kb. 300 méter magas piramis, melynek minden oldalát más színnel festették be:

az északit *feketére*;
a keletit *kékesszürkére*;
a délit *vörösre*;
a nyugatit *fehérre*.

(Várkonyi, Zajti és Kuzmicssev alapján.)

A kék szín szimbolikus összefüggésben állt a világ-teremtéssel. Így az azúrkék is, mint szín-szimbólum visszanyúl az idők kezdetéhez: „az univerzum hangtalan sötétjéből, a mozdulatlan világóceánból teremtő istenek csoportja jött elő 'azúrkék ruhában'.” (*Popol Vuh.*)

Talán ezért is szolgált szakrális színként rituális alkalmakkor, amikor az ősi királyokat azúrkék színű palástban avatták fel. „A király beburkolózott a királyságát jelképező azúrkék királyi köpenyébe.” Atlantisz tíz királyának azúrkék köntöseit a Poszeidón főtemplom oltárában tartották, ahol egy szekrényben őrizték az arany törvénytablakkal együtt (Platón, – F. Joseph: *Atlantisz* ...). A törvényeket még külön felállított oszlopokra is felvették, melyek a templomtérben álltak.

A KIRÁLY BUKÁSA

Itt most ki kell térnünk a mezőgazdaságra, hogy megértsük az elkövetkező eseményeket. Tulát földrajzi fekvésénél fogva gyakran hosszantartó száraz, eső-nélküli időszakok sújtották, néha pedig özvívízserű monszunesők mosták el.

Az egész térségben az erdőirtó, égetéssel földművelést folytatták. A lakosság egyre szaporodott, így soha nem tudták kellő ideig parlagon hagyni a termőföldeket, hogy regenerálódhasson a talaj, lassan erodálódott, egyre kevesebb lett a termés, a vetéshozam. Nehézkes is volt a földművelés taligák és igavonó állatok nélkül, bár a termés nem ezektől függött. Alapélelmiszerük a kukorica volt, az „élet forrásának” tartott szent növény; természetek még babot, tököt, paprikát és gyapotot. Fontak, kerámia edényeket, obszidián eszközöket készítettek. A talaj lazításához, vetéshez az ásóbotot használták.

Topiltzin uralkodása alatt éveken keresztül alig esett eső. A vetéshez nagy-nehezen megőrzött kukorica (felfegyverzett katonasággal őrizték a raktárakat ahol a vetőmagot tárolták) visszapatogott a kiégett talajról, ami beletalált a gödörbe, az sem hajtott ki nedvesség hiányában. A lakosság szegény rétege gyökereken élt, éjjel megpróbálták kiásni az elvetett magvakat, ezt aztán halálbüntetéssel torolták meg.

Más sem kellett a régi papságnak, állandóan lázították a népet mondván, hogy az éhínség Tezcatlipoca bosszúja miatt van; egymást érték a forrongások. Hiába küldték ki a katonai osztagokat idegen tartományokba élelmiszer-szerzési céllal, szinte üres kézzel tértek haza, ráadásul erősen megfogyatkozott létszámban.

Topiltzin végül alulmaradt a csatározásokban, menekülnie kellett, de még el sem hagyta a fővárost, elkezdődtek a tömeges szívkitépések, hallotta a tülkök, kagylókürtök vérfagyasztó hangját, az iszonyatos üvöltéseket, a nép diadalmas örjögését. A vér nem tudott megszáradni az áldozóköveken, mert egymást érték az emberáldozatok, így csillapítva valamelyest az éhhalál szélén tántorgó nép kinszenvedéseit. Ez már rég nem az a nép volt, mely a feltevések szerint Atlantiszon kultúrát teremtett.

A vallás szörnyű téveszmére épült. Lehetett valamikor egy (vagy több) napfogyatkozás, „napleállás”, vagy globális kataklizmával együtt járó aktív vulkáni tevékenység, ami bizony többször előfordulhatott, amikor a por, törmelék, hamu egy időre eltakarta a Napot, és beállt a „kozmosz tél”, az emberek hosszú időn keresztül fáztak, fuldokoltak a portól, füsttől, mérgező gázoktól, végül talán megváltásként érte őket utol az éhhalál. Egy ilyen tragikus alkalommal állítólag egy isten feláldozta magát. Ettől kezdve úgy hitték, hogy embervérrel, élve-elevenen kitépott emberszívekkel lehet csak a Napot életben tartani.

Tula Kr. u. 950 és 1150 között élte fénykorát, ekkor 30 000-en lakták. Topiltzin menekülése után még körülbelül 150 évig állt fenn a város, végül rabló nomád hordák pusztították el, megmaradt lakossága pedig szétszéledt.

Tulát az aztékok kezdték kiásni, közben ki is fosztották. A toltékokat elődeiknek vallották, a rokonság törzsi alapon és közös nyelvük alapján létezett. Mindig nagy elismeréssel nyilatkoztak róluk, példaképüknek tekintették őket.

Tula egyre inkább pusztult, hanyatlott. Később kimutatták, hogy állandó éhség fenyegette a lakosságot, és sem a művészet, sem a kézművesség terén nem hagytak hátra kiemelkedő teljesítményt (hagytak, de keveset, vagy több értékes alkotás, melyekkel maguk sem törődtek, megsemmisült). A szigorú katona-nép örömtelenül élte komor, szűkös életét. Egy részükben még élt Quetzalcoatl emléke, ettől kis időre felfényllett lelkiviláguk. De Topiltzin távozásával visszatértek az emberáldozatok sötét szokásához, mindennapjaik ünnepi része lett. Koponyaemelvényeik, valamint félig ülő, félig fekvő szobraik (nevük: chakmool) hasukon valamilyen edényt tartva várták az újabb koponyákat és a kitépett emberi szíveket.

Földszintes, lapos tetejű lakóépületeik hármás-négyes csoportosulással épültek egy zárt udvar körül, középen állt egy istent ábrázoló szobor, vagy kis szentély. Halottaikat lakóházaik padlózata alá temették. (Számunkra ismerősen hangzik: Észak-Mezopotámiában, Dzsarmóban ugyanezek a szokások voltak életben, – csak a szentély helyett kerekeskút állt az udvar közepén.)

Kr. u. 1179-től Tula *önálló civilizációként* megszűnt létezni, eltűnt a történelemből. A megmaradt, szétszédett toltékok Colhuacánban és a Mexikói-völgy déli részén telepedtek le. Colhuacán később jelentős tolték központtá nőtte ki magát.

MENEKÜLÉS – HÓDÍTÁS

A menekülő Topiltzin végül Tabasco államban, az Usumacinta folyó deltájában, ahol elágazik a folyó, ezek egyikének partján állapodott meg. Itt rövidesen egy kis palotát és templomot épített, és elnevezte Tulapan-Chiconauhtlan-nak, a „Kilenc-folyó országa fővárosának”. (Valószínű családjá, régi hívei közül sokan utána szöktek és nem egyedül lakott fővárosában.)

Ez amolyan senki földje volt, itt éltek a folyó völgyébe szorított elszigetelt nomád törzsek, akik ugyan a quichék családjába tartoztak, de örökösen éhezve csak tengették életüket, és a társadalmi fejlettség alacsony fókán álltak, főleg rablásból éltek. Bár szervezetlenek voltak, a tehetséges Topiltzin rögtön látta, mekkora katonai erőt képviselhetnének; ugyanakkor a lerongyolódott népek leendő vezérüket látták benne, régóta vágyálmuk volt ugyanis a maja városok mesés gazdagságának megszerzése. Topiltzin maga mellé állította őket, mert célja volt megtámadni a nagy városokat, Yucatán, Guetamala városállamait. A törzsek: az icák (itza), a tutul-sivek (tutul xiu), kicsék (quiche), kakcsikelek (cacchicel) voltak. A készülődés hosszú időt vett igénybe és nagy körültekintést igényelt. Topiltzin valószínű kiépített egy kémhálózatot is. „*Ez az egész óriási hadjárat csakis egy pontos és előre kidolgozott hadászati és harcászati terv alapján valósulhatott meg.*” Topiltzin „*az emberiség régi történetében kimagasló hadvezérek közül*” (Kuzmiscsev).

Még ő a vezér a yucatáni Uucil-abnal városba bevonuló Itza-osztagok élén. Elfoglalják és a „Chichén Itzá” nevet adják a régi váronak. Topiltzin neve itt már K’uk’ulkan, a Szárnyas Kígyó. Hódító szándékai mellett volt egy pozitív érdeme is: megakadályozta, hogy katonái lerombolják a városokat. Nem tudjuk, a Kukulkán piramis mikor épült fel, lehet, hogy egy már korábban felépített piramist újítottak fel és kereszteltek át, ugyanis Uucil-abnal a maják régi fővárosa volt, feltehető tehát, hogy ezt a hatalmas, jelentős piramist még akkor építették.

A toltékok veszik kézbe a politikai vezetést, de a kultúra továbbra is a szorgalmas, tehetséges maják irányítása alatt áll: a csillagászat, asztronómia, az írás, a művészetek, az építkezések a kiemelkedő ismereteikről, bölcsességükről, művészi érzékükről ismert maják tervei szerint folynak tovább.

Topiltzin halála után fia, Pochotl kerül trónra, ő irányítja a további hadjáratokat. Megörökli apja után a címeiket, így a Kukulkán nevet is. Ez téveszthette meg a kutatókat, mert ellentmondásosak, nem megbízhatóak a fennmaradt évszámok.

Mint említettük, Topiltzin leállította az emberáldozat szörnyű szokását, de halálával a régi emberséges eszme elfelejtődött – és nem a maják miatt. Megjelenésüktől kezdve megszorodtak az emberáldozatok maja-földön. Valószínű elsősorban a toltékok papjai végezték a véres rituálét, emelték magasra obszidián áldozó késüket, hogy lesújtanak az áldozókőre háttal kifeszített szerencsétlen áldozatra (négy pap feszítette ki lábuknál, kezüknél fogva), hogy felvágva mellkasát kitépjék a még dobogó szívet, felmutatva azt isteneiknek.

Ez egy felfoghatatlanul kegyetlen vallás volt vérszomjas isteneivel, embertelen papjaival. A vallás, azaz a papok valamit nagyon félreértelmeztek, isteneik talán nem voltak ennyire kegyetlenek; és időközben már hetedhét bolygón is túl járhattak, fogalmuk sem volt, mi folyik hátrahagyott földjükön. A halál és gyász mindennapos vendég volt a toltékoknál; ennek megfelelően a papok állandóan fekete ruhát viseltek, mert a fekete a halál és gyász színe volt.

Körülbelül kétszáz éven keresztül Chichén Itzából irányítják a birodalom városállamait, egyre növekvő ellenszenvtől és elégedetlenségtől kísérve. Visszaéltek határtalan erejükkel: egyre több feláldozni való embert követeltek az államoktól, és egyre magasabb adókkal sanyargatták őket. Így szinte törvényszerű volt, hogy elinduljon a szervezkedés ellenük.

Az összeesküvés élére Hunac Ceel vezér állt (létező történelmi személy volt, a történet is valós esemény). Három nagyváros: Uxmal, Mayapán és Itzamal uralkodói szervezkedtek, konföderációt alkottak, létrehozták a Mayapán-ligát. Jól megszervezett, három irányból történő támadással sikerült megdönteniük az Itzá-hegemóniát.

Hunac Ceel krónikáját a chumayeli (a falu, ahol a könyvet találták) *Chilam Balam* könyv örökítette meg, az egyetlen gyűjtemény, mely eposzokat tartalmazott. Az eposz címe: *Ének Csics'en Ica város bevételéről* (fordította Jurij Knorozov).

Hunac Ceel a Cavich (Kavics) nemzetségből származott. Mayapán uralkodója, Ah Mex Cuc halach vinic szolgálatában állt, mint „nakon” (vezér, aki a harctéren mindig sikeresen harcolt, egyébként ifjú éveiben papi tudományokat sajátított el). Tehetsége felülmúlta környezetét, egyre növekvő befolyását, népszerűségét sem a papok, sem ostoba uralkodója nem bírta már tovább elviselni, ezért azzal a „megtiszteltetéssel” tüntették ki, hogy meglátogathatta az isteneket Chichén Itzá város Áldozat kútjából indulva. Remélték, ez lesz utolsó útja. Chichén Itzában már várták a papok, akik felkészítették az „útra”. Egy teljes hétig (13 napon át), dúskált minden jóban, 13 szép és előkelő lány szórakoztatta. A tizenharmadik nap végén a papok elkísérték a kút mellett álló gőzfürdő-templomba, hogy megtisztuljon (és a forró víztől, gőztől elgyengüljön), csodálatos ruhákat adtak rá, majd fuvolaszó, dobpergés és kagylókürtök hangja mellett a kúthoz kísérték, hogy... belelökjék. Hunac Ceel ezt nem várta meg, maga ugrott a vízbe. A kút oldala simára volt csiszolva, itt nem tudott volna felkapaszkodni, különben körben ott álltak a papok, hogy közápport zúdítsanak rá, ha felbukkana. Amikor kezdte elveszíteni eszméletét, végső erejével egy falból kiálló követ ragadott meg mindkét kezével, és akkor történt valami, ami megmentette, maga sem tudta hogyan. (Valószínű, a kiálló kő lehúzva kinyitott egy zsilipet, és a kiáramló víz kisodorta hősünket a kútból. Ha ez igaz, a maják sok ártatlan embert mentettek így meg az „istenekkel való találkozástól”. Érdekes, az eposz elbeszélése alapján nem világos, Hunac Ceel mi módon szabadult ki

a kútból.) Valaki bevonszolta egy kunyhóba, ahol három napig eszméletlenül feküdt. A kunyhó gazdájának segítségével tetőtől talpig rituális vörös festékekkel kente be atléta természetét, majd a kúthoz ment. Rájött, hogy úgy kerülheti el az áldozati követet, és csak abban az esetben nem kell bujkálnia hátrálévő életében, ha belemeleg a **hazug, képmutató színjátékba**. Három nap elteltével a papok már biztosak voltak abban, hogy Hunac Keel „eljutott” az istenekhez, ezért nem őrizték olyan szigorúan a kutat. Megvárta, míg a papok a piramis felé fordulva a szokásos módon imádkoznak, ekkor észrevétlenül beugrott a kútba, majd amikor közelebb jöttek, hogy újra szólítsák: „jössz-e hát, te küldönc?” Fölkialtott nekik: „megjöttem, megjöttem”. Váratlan feltűnését döbbenet, zavarodottság fogadta a papok részéről, amit megpróbáltak leplezni. Fejvesztett csoportjuk kísérte Hunac Ceel-t a Kukulkán piramis felé, és ahogy haladtak nagy tömeg csatlakozott a menethez, mindenki látni akarta a „visszatérte”. A Kukulkán piramis tetején lévő templomban a Jaguár szent gyékényén állt az uralkodó trónja, itt a kormányzó és a főpap már várta. A tömeg a piramis aljág kísérte. Hunac Ceel Mayapan város uralkodójaként hagyta el a Kukulkán piramis templomát.

Az „istenektől visszatért” Hunac Ceel tiszteletére megrendezték a rituális tlacstli labdajátékot, ahol felvonult az ország előkelősége roskadozva ékszerektől, csillogva legszebb ruháikban és csodás fejdíszekben. A papok is felsorakoztak, méltóságuk és fontosságuk tudatában az örökkévalóság mozdulatlanságába merevedve álltak hosszú sorban a lelátón.

A tlacstli emberfej nagyságú tömör kaucsuk labdával játszották, melyet egy 4 méter magasan rögzített kögyűrűn (két kögyűrű volt a pályán egymással szemben) kellett átdobni az ellenfél játéktérére, ahova a játékosok nem léphettek át. A gyűrű alig volt nagyobb a labdánál, nehéz feladat volt átdobni; különösen, hogy csak könyökkel, térdel és az ütővel lehetett továbbítani, és a földre sem eshetett le. Eredetileg istenek játszották (mint említettük), kapcsolódott a bolygók mozgásához, a napfordulókhoz, hogy hogyan, az már az istenek titka marad.

A tlacstli pályáról hazatérve Hunac Ceel Mayapan uralkodójaként elfoglalta trónját, és titokban megkezdte a szervezkedést az említett másik két nagyváros, Uxmal és Itzamal uralkodóival az Itzá-hegemónia megdöntésére.

„Ezek az események a 8 Ahav 'húszas ciklusban' történtek”; átszámítva Kr. u. 1185–1204. évek között.

„Az összeesküvés”

...Csics'en Ica

uralkodója másodszor hagyta el házáit,
mert Hunac Keel a Kavics nemzetiségből

összeesküdött Csak Sib Csak, Csics'en Ica uralkodója ellen...”

(részlet az eposzból; – maja nyelvből fordította J. V. Knorozov; közli Kuzmischev.)

Kr. u. 1244-ben a Cocom dinasztiával megkezdődik a „Mayapan hegemonia”, mely nagyjából szintén 200 évig tart.

A XV. század közepére viszont kezd szétforgácsolódni a Maja-tolték birodalom, testvérháborúk, hatalmi harcok kezdődnek; rabló, vad törzsek támadásai pusztítják a vidéket. Egy elemi csapás, sáskajárás letarolja a veteményeket, és akkor bekövetkezik a legrosszabb, a spanyol invázió. A spanyolok behurcolják a himlőt, a kitörő himlőjárvány sietteti a pusztulást, bár a végső csapást a spanyolok mindent megsemmisítő támadása fogja jelenteni Közép-Amerika államaira.

AZTÉKOK

Legendáik szerint isteni parancsra hagyták ott Aztlánt. Hosszú vándorlásaik gyötrelmesek voltak, kiteve éhezésnek és minden ellenséges körülménynek. Egy jóslat vezette őket, mely úgy szólt, hogy ha látnak majd egy kiterjesztett szárnyú sast kaktusz bokron állni és kígyót marcangolni, ott fogják megtalálni új hazájukat.

Közép-Amerika területén ebben az időben pontosan 50 indián csoport harcolt a terület feletti hatalomért.

(A madár-kígyó harc vándormotívumként került a mexikói népekhez. Több szimbolikus jelentése is volt a különböző kultúrákban: az egymást váltó korszakok eszméinek harcai, ellentétei; itt Mexikóban a madár-jelképű Quetzalcoatl „átváltozott” alakját, Cuculcan-t már kígyó, jaguár szimbolizálja; – Egyiptomban a szárnyas napkorong, a fény diadala a sárkány: a mélység/sötétség erői fölött – stb.)

A jóslat szerinti sast a Texcocói-tó szigetén pillantották meg. Sas lett az emblémájuk később.

Hagyományaik arról szóltak, hogy Kr. u. 1100 körül kezdték vándorlásaikat Aztlánból, és 1168 körül értek a Mexikói-medence Texcocói-tavához. A tó délnyugati végében, egy addig lakatlan szigeten kezdték felépíteni városukat. Azt a mérnöki tudást, mellyel gátakat, töltéseket, templomokat, piramisokat, palotákat, közttereket építettek tökéletes, lenyűgöző, teljesen kiforrott formában és stílusban, nos ezt a tudást nem itt szerezték szűk kétszáz év alatt, ennek nagy részét készen kellett, hogy hozzák magukkal. Aztlán, ahonnan elindultak, szigetre épült város volt piramissal. Ahhoz, hogy piramis épüljön valahol, hosszú időn át tartó, folyamatosan fejlődő kultúrára van szükség.

A főváros, Tenochtitlán megalapítója Tenoch főpap volt, az alapítás 1325-ben történt. Gyorsan épült a város, zseniális építészeti megoldásokkal. A tó vize szerencsére nem volt mély, átlagosan mintegy 2 méter. 9 méter hosszú, 10-10,5 cm vastag karókat/cölöpöket szúrtak le sűrűn egymás mellé mélyen a tó fenekére, majd vulkáni kőzettel szilárdították a karóközöket; erre az alapra kezdték építeni piramisait, palotáikat. Négy nyílegyenes töltést építettek, a városnak négy bejárata volt a szárazföld felől. A töltés-utak is hasonló módszerrel készültek, két cölöpsor között töltötték fel földdel, vulkanikus kőzettel. (Mekkora hozzáértő irányítást, szervezett munkát és hány szorgos munkás kezét igényelt ez a gigantikus teljesítmény ilyen rövid idő alatt!)

Gátakkal és sáncrendszerrel biztosították a fővárost az áradások ellen, erre az 1400-as évektől kezdődően került sor.

A főutak részben szilárd felületűek voltak, máshol csatornák szolgálták utakként. A csatornák fölött 14 méter szélességű hidak íveltek át, helyenként felnyitható szakaszokkal.

1./ *Boturini-kódex* – részlet. Az aztékok megkezdik vándorlásukat Aztlánból, mely valóban szigetre épült város volt. Egy papnő és egy alapító tag megbeszéli a kivándorlás részleteit. Először fő istenüknél, Huitzilopochtlinál tesznek látogatást („Szabad kolibri”; ezért néz ki kolibri fejéből). A nyolc „ház” és mellettük a törzsi jelképek ábrázolják az induló törzseket; négy szent „teomama” vezeti őket, hátukon megszentelt batyukban cipelik istenségeik képmásait. Mindig egymás után haladnak a továbbiakban is.
 2./ Tenochtitlán címere a vezérlő sassal; a csatornák X alakban szeltek át a fővárost. 3./ Tenochtitlán látképe és a Nagy templom.
 4-5./ Emberlázogat az aztékoknál. – 6./ Nezalcoyotl király és trónörökös fia. – 7./ A Nap-lovagok két harcosa: Sas-harcos, Jaguár-harcos.

Az azték főváros, Tenochtitlán (rekonstrukció)

4-5. Az aztékok: a vér és csillagás birodalma

A birodalom élén király állt, akit nemesekből, papokból és harcosokból álló tanács választott a királyi családból. Az aztékok sokat adtak „küldetésükre”; múltjukat, történelmüket mindig büszkén mesélték. Ami viszont hiányérzetet keltett bennük az volt, hogy nem rendelkeztek nemesi osztállyal, amit olyan nagyra értékelték a toltékoknál. Ezért „beszerezték” Colhuacánból egy vérbeli tolték herceget, akit húsz azték nővel házásítottak össze.

Voltak kódexek az aztékoknak is, ugyanolyan összehajtogatható lapokból álló, mint a maja kódexek, egy igen **nagy különbséggel**: nem volt bennük írás. Mint említettük, a náhuatl nyelvet beszélték ők is és a toltékok is, de a gyönyörű nyelv a mindennapi életben elsősorban beszélt nyelv maradt, bár volt írásuk is. „*Az aztékok: a vér és csillogás birodalma*” című könyvben olvassuk: „A várost (Tenochtitlánt), melyet a **nahuatl nyelven író költők** mint csillogó ékességű helyet, mint 'gigantikus kupolás fát' **írnak le**... „olyan színekben pompázott, mint a szurukamadár tollazata” – írták. (A továbbiakban – ha nem jelölöm külön a szerzőt, az idézetek ebből a könyvből valók lesznek.)

Vagy máshol ezt olvassuk: „alig maradt fenn **azték írás benszüllött írástudóktól**”. Egy szép idézet Ixtlil-Xochitl **azték krónikáiról**: „Mindenki egyöntetűen állítja, hogy az óriás kinamék voltak e föld első lakói... réműletei minden népnek. De végül elérte őket a végzetük, s miközben a természet megrendült, a tengerek kiléptek medrűkből, és a hegyek tűzhányókká tornyosultak, az elkeseredett istenek elpusztították őket” (Y. Daleth). (Közbevetve: a kinamék, – a küklopszok [Szicília első lakói], titánok [félistenek], valamint a későbbi óriások és főleg az istenek különböző fajt képviseltek, nagy tudással, mágikus erővel rendelkeztek, és bár különböző mértékben, de rendkívül magasak voltak. A kinamék valóban szörnyű teremtmények lehettek. Közvetlenül a nagy Özönvíz után élt óriások viszont az emberek jötevőiként ragyogó építők, feltalálók voltak.)

Az aztékok előtt más kultúrákban is előfordult, hogy tanításaikat nem írták le papjaik, például a „beszélők”, a beavatottak, a druida beavatottak, utóbbiaknak nem is volt szabad leírniuk. Tehát lehetett írásuk az aztékoknak, csak nagyon kevesen ismerték és gyakorolták.

A spanyolok összeszedették az aztékok képes kódexeit – több ezerre menő volt a számuk –, és máglyán elégették. Vagy húsz könyv megmenekült a „máglyahaláltól”.

A könyvek emlékeztetőknél szolgáltak az aztékoknak, amikor történeteiket, történelmüket mesélték. A leghíresebbnek a Codex Borgiát tartják, lapjait (27 cm x 26,5 cm) kihajtva több mint 10 méter hosszú. Ha egyik-másikban látunk írást, azok később kerültek a könyvekbe. A Borgia-Codex Cholulában készült. A város arról is nevezetes volt, hogy piramisát Xelhua óriás építette védelméül a következő özönvíz pusztításai ellen. A piramis 5 lépcsős volt, lapos teteje 1 hold területű (!), ezen állt egykor Quetzalcoatl temploma. A piramis talpvonala 466 méter, nagyobb, mint a Kheopsz-piramisé. Cholula volt a Quetzalcoatl-kultusz központja.

Az aztékoknál tömeges méreteket öltött az emberáldozat. A rituálékát az áldozó papok végezték általában a piramisok tetején, ezért a lépcsőzet mindenütt feketéllett a rászáradó embervértől. Az áldozatokhoz igyekeztek foglyokat gyűjteni; a hadjáratok túlnyomó része is ezt szolgálta.

Előfordulhatott, hogy az istenek az első időkben az emberáldozatot a túlnépesedés ellen vezették be (így is embertelen volt), később főleg az aztékok esetében, ahol ezerszámra történt az emberek feláldozása, már egy elfajult, sötét rítusú vallási kultuszról beszélhetünk.

Pedig jó példa is állt előttük, melyet követhettek volna.

Aki ezt az egyedülálló példát nyújtotta, a szomszéd városállam, Texcoco uralkodója, **a felvilágosult, művelt, sokoldalúan képzett Nezahuacoyotl** volt, akit költő- királynak is neveztek. „Emelkedett elvek alapján uralkodott”; híres költő lett, a művészetek és tudomány pártfogója; verseit még halála után is énekelték. Templomot emelt az „ismeretlen istennek” bálványok nélkül, ahol **megtiltotta az emberáldozatot**. Névtelenül járt az emberek között, hogy észrevegye a visszaéléseket. I. Montezuma idején uralkodott. A két király szövetséget kötött egymással, hogy közös erővel győzzék le a tepaneca törzset, akik nem akarták megengedni, hogy a területükön feltörő hegyi források vizéből mások ingyen részesüljenek.

A végső ütközet 1428-ban kezdődött és 100 napig tartott. A szövetségesek győztek, így elindíthatták Mexikó felföldjén a csatornarendszer kiépítését (mint tudjuk, a maják is több városban kiépítették vízvezeték rendszerüket, csatornáikat).

Nezahuacoyotl hegyi palotát, hegyi fürdőt, botanikus kertet épített, mindezeket és fővárosát vezetékes vízzel látta el. A tenochtitláni csatornarendszer kiépítésében is, mint **képzett, mérnöki tudással rendelkező** uralkodó vállalta az irányító szerepet. Tenochtitlánt iker csatorna látta el vízzel, amíg az egyik folyamatosan áramlott a víz, addig a másikat tisztították; a fölösleges vizet tározókba gyűjtötték, jutott ivóvíz a szomszédos falvaknak is.

Tenochtitlán fővárosának szentély körzetét fal választotta el a város külsőbb kerületeitől.

A főváros látványát az el Templo Mayor (Nagy templom) uralta egyrészt magasságával, másrészt látványával; iker lépcsősor vezetett fel a tetejére, ahol két templom állt közvetlenül egymás mellett. Az egyik templomot Huitzilopochtlinak, a Nap és a háború istenének; a másikat Tlaloc esőistennek szentelték. Mindkét istennek naponta áldoztak fel embereket. A Nagy templom hét építési fázisban öltött végső formát. A másodiktól bővülést jelentettek a fázisok, egyre nagyobb lett alapterülete; a régi és az új fal közötti rést terméskövel töltötték fel. Több mint 100 lépcső vitt fel a tetején lévő templomokhoz. Az áldozatokat fönt, a lépcső tetején végezték, az élettelen testet aztán megtaszították és az legurult a lépcsőkön (!).

Szemben, a téren állt Quetzalcoatl kerek temploma, előtte a feláldozottak koponyáival teli emelvény. Mögötte a labdajáték pálya; a vallási központban volt még többek között a nemesek fiainak iskolája is.

A fővárosnak szintén megvolt a „négy negyede”, de itt csatornák osztották négy részre a várost, a csatornákat pedig átlósan építették a város bejáratához képest (úgy nézett ki, mint egy nagy X).

Az 1400-as évektől árvíz fenyegette a fővárost, ugyanis a Texcocói-tónak nem volt természetes lefolyása, és az ebben az időben gyakorivá váló özönvíz-szerű esőzések folyamatosan növelték a tó szintjét. Ekkor I. Montezuma ismét régi barátjához fordult segítségért. Nezahuacoyotl óriási alkotott a megépített töltésekkel, védőgátakkal (érdemes megnézni az Interneten).

MEGJELENNEK A SPANYOL HÓDÍTÓK

A spanyolok Kr. u. 1519-ben érkeztek meg az Azték Birodalomba. Közvetlenül Kubából jöttek, ahol akkor már nyolc éve tartózkodtak. A 600 (599) conquistador élén Hernando Cortés/Cortez állt (lovakkal, ágyúkkal, puskákkal, kutyákkal jöttek, modern fegyverekkel, fényes páncélba öltözve). Kuba kormányzója, Diego Velásquez azzal bízta meg vejét Cortezt, hogy új kincseket és rabszolgaforrásokat kutasson fel. Ők fejlesztették várossá Veracruz, mely előttük kis porfészek volt a Mexikói-öböl partján (innen indultak később az ezüst-flották). Itt hallottak először az Azték Birodalom mérhetetlen kincseiről, mesés gazdagságáról. Hogy a fővárosba, Tenochtitlánba eljussanak még át kellett kelniük a Keleti-Sierra Madre hegyvonulaton, és a Mexikói-öblöt övező további keleti hegyeken és városokon. A spanyolok érkezésekor a városok már behódoltak az aztékoknak, a Közép-Mexikói terület nagy része, mintegy 38 tartomány állt azték fennhatóság alatt. A birodalom nyugaton a Cendes-óceánig, keleten a Mexikói-öböl partjáig terjeszkedett. Lakosainak száma elérte a 15 milliót.

Közben tolmácsokat fogadtak: egy Marina nevű nőt, egy törzsfőnök lányát (később intim kapcsolat szövődött közte és Cortez között, egy fiúgyermek is született). A másik tolmács egy rég ott tartózkodó Aguilar nevű nemes, spanyol hajótörött lett, mindketten folyékonyan beszéltek az itteni nyelveket. Közben szövetséget kötöttek tlaxcalai és más indián törzsekkel, akik hadilábon álltak az aztékokkal.

Ekkor II. Montezuma/Motecuhzoma volt az aztékok uralkodója. Már előre hallott a közeledő spanyolokról, követeket küldött eléjük gazdag ajándékokkal hogy távol tartsa őket a fővárostól, de az értékes ajándékok látványa, fényes csillogása csak tovább csigázta Cortez kapzsi, arany utáni éhségét.

A spanyolok megjelenése egy különös időpont volt az aztékok időszámításában: a „Nád első éve”; erre az időre várták Quetzalcoatl (utódainak) visszatérését. Montezuma teljesen megzavarodott a kelet felől érkező, fehérbőrű idegenek láttán, akik ráadásul pontosan a megjósolt időpontban jelentek meg. Kis idő elteltével az aztékok közül sokan rádöbbentek, hogy mégsem a jóságos Quetzalcoatl utódai lehetnek, és akkor sok értékes dolgot gyorsan elrejtettek a betolakodók elől. Kegyetlen kinhálalukba került ez később az aztékoknak.

Montezuma a fővároson kívül fogadta Cortezt és kíséretét. Egy csodálatos baldachin alatt érkezett, melyet arany-, ezüst-díszítésű tollak, drágakövek ékesítettek, pompás öltözékben, lábán aranytalpu szandál, melynek fejét elborították a drágakövek, így jelent meg nemesi élen. A félreértésektől sem mentes formalitások után Cortezt és katonáit bekísérték Tenochtitlánba, ahol „nefrittkő ékeségű helyen” szállásolták el őket. A spanyolokat teljesen lenyűgözte a tóból kiemelkedő hatalmas építmények látványa, mely váratlan és elképzelhetetlen volt számukra „egy olyan néptől, melyet a Biblia sem említ”. Megdöbbentek a piramisok, fényűző templomok, nyílegyenes összekötő töltések láttán. Barnel Diaz del Castillo conquistador, Cortez krónikáirója így örökölte meg a látványt: „soha ehhez fogható nem láttam, hallottam vagy akár álmodtam életemben”. Megcsodálták Montezuma falfestményekkel, domborművekkel, szobrokkal ékes palotáját, kertjét, melyről Diaz áradozva írta: „nem hittem, hogy ehhez fogható helyet lehet még találni a földön”. Elbűvölte őket az állatkert változatos, gazdag állatvilága is. A kerthez, hegyi fürdőkhöz, az állatkerthez és a főváros ivóvíz ellátásához csatornarendszer szolgáltatta a vizet. Az aztékok – bár fogalmuk sem volt a boltív *elvérről* – monumentális boltíveket tudtak építeni.

Valószínű látták a spanyolok, hogy a Nagy templom lépcsősorai feketéllenek a vértől, valamint borzasztotta őket a több tízezer koponya látványa az állványokon – amivel még kérkedtek is az aztékok –, egyelőre nem avatkoztak be a birodalom belső ügyeibe. Egy alkalommal Cortez engedélyt kért Montezumától Huitzilopochtli isten szentélyébe való belépésre. Szintén Diaz tudósított az ott látottakról. „Rengeteg ördögi dolgot lehetett ott látni: trombitákat, kagylókürtöket, (áldozó-) késeket (...), sok indián szívet kitépve, és mindent belepett a vér olyan mennyiségben, hogy megátkoztam az egész helyet, és mivel úgy bűzlött, mint egy vágóhíd, rohanvást távoztunk a dögletes szag és a még gyalázatosabb látvány elől.” Évente körülbelül 220 000 körül mozgott a feláldozottak száma. (Egy alkalommal két conquistador elkezdte számolni a főtér állványainak koponyáit, 136 000 után abbahagyták a számolást.) Általában gipsszel vonták be a koponyákat, és így helyezték az állványokra, előfordult, hogy karókra húzták. Tlaloc tiszteletere elsősorban gyermekeket áldoztak fel.

Diego Durán krónikáiról dominikánus szerzetes számolt be részletesen a borzasztó kivégzésekről, mert több rémisztő módozata is volt (mellőzzük az ismertetést). A naponta ismétlődő, véget nem érő emberáldozatok mellett voltak olyan nagy ünnepek, ahol a foglyok ezreit fektették az áldozókőre. Durán nem merte leírni a nagy számokat attól félve, hogy hazugnak, hiteltelennek fogják tartani.

Egy szolidabb eset: az emberáldozathoz: a foglyok közül kiválasztották a legszebb férfit, ő lett a „testet öltött isten”, és valóban úgy tekintettek rá, mint egy megtestesült istenre, akit egy éven keresztül kényeztettek, minden jóval elláttak, maga az uralkodó gondoskodott róla, a templomban lakott és négy szép leányzó adtak hozzá feleségül. Teleaggatva ékszerekkel időnként az utcán sétált, fuvolán játszott és elegánsan virágokat szagolgatott. Közben többen kísérték, hogy meg ne szökjön. Egy év múlva feláldozták, és más „isten” lépett a helyére.

A spanyolok megérkezésekor az aztékok közül senki nem látta át a valós helyzetet, nem értették, mit keresnek náluk a senki által nem hívott idegenek. Montezumát sajnós, félrevezette vallási meggyőződése, azt hitte, Quetzalcoatl utódai jelentek meg a partoknál, megalázkodott a spanyolok előtt, amivel neveltségessé tette magát, ajándékokkal halmozta el őket. Amikor később rájött, hogy mégsem a várt visszatérők, rosszabbnál-rosszabb intézkedéseket hozott, fejtellenül kapkodott, nem volt ura a körülményeknek. Kikötötte például, hogy csakis élve szabad elfogni a spanyolokat a legkisebb sérülés nélkül, hogy feláldozhatóak legyenek; ez volt az egyik fontos oka, hogy legyőzték őket.

A spanyolok jelenléte mellett az élet még egy ideig úgy folyt tovább, mintha misem történt volna. Cortez és kísérete eleinte kerülte az aztékok provokálását, katonáikról tudták, hogy híresek ragyogó felkészültségükről. Ez nem akadályozta meg viszont őket abban, hogy egy frissen bevakolt fal mögött felfedezték óriási mennyiségű kincset az egyik éjszaka leple alatt elvigyenek. A kincs értékét Cortez szakértői 162 000 aranypezőra becsülték, ami az 1900-as évek végén körülbelül 6,3 millió USA-dollárt ért.

Kincsekkel megrakodva surrantak a sötét város utcáin, de az örök észrevették a rablást, fellármázták a várost, fáklýák gyulladtak. A katonák üldözbe vették a menekülő spanyolokat, sok spanyol lelte ekkor halálát, többen a lagunákba fulladtak a kincsel együtt.

AZ AZTÉK ISKOLARENDSZER – A KATONASÁG

Különböző alsóbb szintű iskoláik voltak, melyekben a gyerekek négy éves koruktól „tanultak”. Sajnos, miután nem vezették be az írás-olvasás gyakorlatát, alsó szinten az oktatás kimerült az alapvető viselkedési normák és a háztartási feladatok elsajátításában. Később a Cuicacalli: „A dal háza” intézményben templomi és világi dalokat, hangszeres játékok; történelmet tanultak, itt oktatták a naptár működését, a templomi szertartások rendjét; az álmok, előjelek értelmezését; tanították nekik a szép beszédet, és a helyes viselkedést. Egy következő szintű iskola a Telpochcalli: „A fiatal férfiak háza” volt. Az aztékok sokat adtak az illemre, jó modorra, ezért az ifjúságnak végig kellett szenvednie, amikor egy-egy tekintélyes öreg az „Idősek tantételeiből” prédikált nekik, tanácsok és intések hosszadalmas és unalmas felsorolásával.

A nemes ifjaknak külön elit iskolájuk volt a vallási központ területén: a „Calmecac”. A Nagy templommal szemközi Quetzalcoatl templom és a labdajáték-pálya mellett épült meg, ahol ... nem tudjuk milyen oktatás folyt. Ahhoz, hogy egy iskolarendszer kiépüljön az alapoktól a főiskolai szintig, és fakultásokra szakosodjon (mint például Sumemben történt már jóval korábban) sok idő kell; – és bár az aztékok nem jöttek üres kézzel, voltak tanítóik, akik közben is nevelték őket, és főleg magas kultúrára törekvő igényt hoztak magukkal –, maga a birodalom fiatal volt, és ilyen fiatalon is semmisült meg, nem volt ideje tehetségéhez mérten kifejlődni.

Ennek ellenére a „tudomány papjai” itt is átadhatták tudásukat, talán éppen a Calmecacban; *a beavatottak sehol nem hagyták veszendőbe menni a tudást* (örök törvényként van bekódolva az emberi természetbe); – elindíthattak egy emeltebb szintű képzést a tudományok, művészetek felé. Csillagászat, matematika, építészet, mérnöki tudomány, magasabb szintű titkos tudományok, mitológia, asztrológia (stb.) alkothatták az oktatás tárgyát, hogy milyen szinten, nem tudjuk. Itt képezték a művészeti ágak tanulóit: költők, festők, képfaragók

csoportjait. A felsorolt tudományok, művészetek ismerete meglátszott a mérnöki teljesítményeken, az épületek díszítettségén, vagy a feltárt magas szintű művészi alkotásokon. Esetleg a Calmecacban tanultak az uralkodók gyermekei is. Mindez jóformán hipotézis, mert a Calmecac működéséről nem maradt fenn utalás vagy feljegyzés, hacsak Bernardino de Sahagún *Enciklopédiájában* nem találunk hozzá leírást (ha majd hozzáférhető lesz; – a művet később ismertetem). Persze nem tudjuk, ha volt is, milyen mélységű volt a képzés, de egy ilyen kiemelt fontosságú intézmény megfelelő körülményeket tudott volna biztosítani a felsőbb tanulmányok számára. Ezek a típusú iskolák más fejlett kultúrákban bentlakásos intézmények voltak már az ezt jóval megelőző korokban is, mindenütt a főtemplomhoz tartozóan a városközpontban kaptak helyet; és valóban itt tanultak a királyok, az uralkodó osztály gyermekei.

A hadviselésre szánt fiúk képzése 10 éves koruktól keményebb volt. Az újszülöttet így fogadták: „Sas vagy, Jaguár vagy... a te dolgod a háború.” „Talán kiérdemled az obszidián kés általi halált” (ez volt a „virágos halál”, azaz emberáldozat). Később is olyan szellemben nevelték őket, hogy dicsőségnek tekintsék a harctéren vagy az áldozókövön való halált.

Itt meg kell említenünk, hogy külön volt a harcosok két nemesi rendje: a „Sas-testvériség Rendje” és a „Jaguár-testvériség Rendje” (sast és jaguárt utánzó egyenruhát viseltek); valamint külön volt a papok- és külön a tanácsba tömörült tisztviselők kasztja.

A katonákról, a feláldozottakról és a gyermekágyban meghalt nőkről azt tartották, hogy ők biztosan üdvözülni fognak a túlvilágon.

A rideg, szigorú katonai képzés hozzászoktatta az ifjakat a szenvedések, nélkülözések elviseléséhez. 15 éves koruktól fegyveres kiképzést kaptak. Az az uralkodó és az a katoná szerzett dicsőséget, aki a harctéren bátorságával, vitészségével tünt ki; ha uralkodó volt: csatát nyert; ha katoná, foglyokat ejtett. A negyedik fogoly után Sas- vagy Jaguár-lovaggá ütötték, és egy díszesebb köpenyt kapott; valamint meghívást a haditanácsba. A köpenyek milyensége árulta el a katonák rangját.

Amit csak nagyon mellékesen szoktak említeni: az emberáldozat nagyobb ünnepeken együtt járt bizonyos rituális kannibalisztikus lakomával, de sokan nem kértek belőle, maguk a harcosok is visszautasították, továbbá a meghívott nők, akik talán saját feláldozandó fiaikat látták bennük.

Az aztékok fegyverei: fakard, éles obszidián élel, az olykor másfél méteres íj, nyilakat lőttek ki, parittyákat használtak, lándzsákat szintén éles obszidián élel. Leghatékonyabb fegyverük az obszidián-tűszilánkos bunkó/husáng volt. Pajzzsal védték magukat, hátukra zászlaikat szíjazták (ennek több haszna is volt); néha a vezérek dobos rögzítettek a hátukra jeladáshoz. Köpenyeik alatt vastag filcszerű védőruhát viseltek, fejüket sisak védte. Az aztékok ereje szervezetségükben rejlett, a központi hatalmat pedig a katonaság tartotta erős kézben. Az azték hadsereg több százezres főből állt.

VAJON ELKERÜLHETŐ LETT VOLNA A TRAGÉDIA?

II. Montezuma túlságosan mélyen merült el a szakrális tradíciókba, kötöttségekbe, kérkedő ön- és hatalom-imádatába. A papok pedig az istenek visszatéréseivel és büntetésével riogattak, nagy mesterei voltak a félelemkeltésnek, és a félelem mélyen beléjük ivódott.

A vallások egy részét ma is a félelem tartja életben. Az azték nép nem mert volna eltérni attól, amit az istenek a papokon keresztül elrendeltek, és ha a papokat idegen segédlettel ki is iktatták volna, a könnyen fellázítható nép elvakulva az uszítástól, megvédte volna papjait.

A külső pompára túl nagy súlyt fektető, nagyzási hóbortban szenvedő király tehetségtelen uralkodója volt népének. Csak nemeseket tűrt meg maga körül, nemesek vitték hordszékét, a nemesek gazdag öltözetüket levette csak mezítláb, szemlesütve léphettek uralkodójuk elé, majd ugyanígy hátrálva hagyhatták el a termet (stb.). (Ugyanez a szokás élt a kazár királyok szertartásrendjében is.)

Ott lett volna előtűk Nezahuacoyotl példája; – királyi tekintéllyel, ráhatással, kényszerítéssel talán le lehetett volna állítani a borzalmas tömeges emberáldozatokat. Kicsit körül kellett volna nézni a nagyvilágban! (A spanyolok segíthettek volna, de ők nem ezért jöttek.)

JOBB SORSRA LETTEK VOLNA ÉRDEMESEK

Maga a nép, művészeik, mérnökeik nagyon tehetségesek voltak. Kiemelkedő teljesítményt nyújtottak az építészet, technika, csillagászat, kultúra, a művészetek terén; élen jártak az új dolgok felismerésében, átvételében és *azonnali alkalmazásában!* Éltrevalók voltak, tudták mi viszi előre az ország fejlődését. (Csak hódító harcaikban nem ismertek könyörületet.)

Nagy becsben álltak náluk a kézműves mesteremberek, a toltécák, akik a hétköznapi eszközökön kívül az ékszereket, szakrális tárgyakat is magas művészi színvonalon tudták előállítani. Több mint 30 hivatalosan elfogadott céh működött a városnegyedekben, mindegyiknek külön kerülete volt.

Szenzációk voltak a mesterségesen létrehozott *chinampák*, az „úszó kertek”, a tavakon lehorgonyzott apró szigetek, nagyságuk 91 x 9 méter. Rögtön az ötlött fel: miért pont 91 és 9? A 9-es szám már gyanút keltett, és ha az ember elkezd számolni, rájön, hogy a számoknak szimbolikus jelentésük volt, chinampáikat a szám-misztika alapján építették.

Kertjeiket **hétszeresen** bízták rá a **Felső-világ tizenhárom istenének** gondoskodására, és egyszer az **Alvilág kilenc istenére!** – **13, 7, 9:** szent kultikus számaik voltak, számukra a Kozmosz alap lépései.

A szimbólumok, szent számok mindenütt ott voltak a régiek világában, mindennapi életükben, mítoszokban, a Kozmosz öröktől fogva való belső törvényeiben, a Rendben és a Káoszban. „A szimbólumok olyan ábrák, melyek egy magasabb dimenziójú geometria elemei. Ennél fogva komoly erőket mozgatnak meg” (Internet).

A mítoszokban fennmaradtak a Föld nagy katalizmáinak emlékei, melyeket drámai erővel jelenítettek meg. Az egyik Chilam Balam könyv így festi le Atlantisz pusztulását: „És a **tizenhárom** istent megragadta a **kilenc** isten. És nagy zivatar hullott, és sziklák és fák zuhantak... És a vizek feltornyosultak és a vizek kiáradtak... az ég lehullt és a szárazföld elnyeletett” (Y. Daleth).

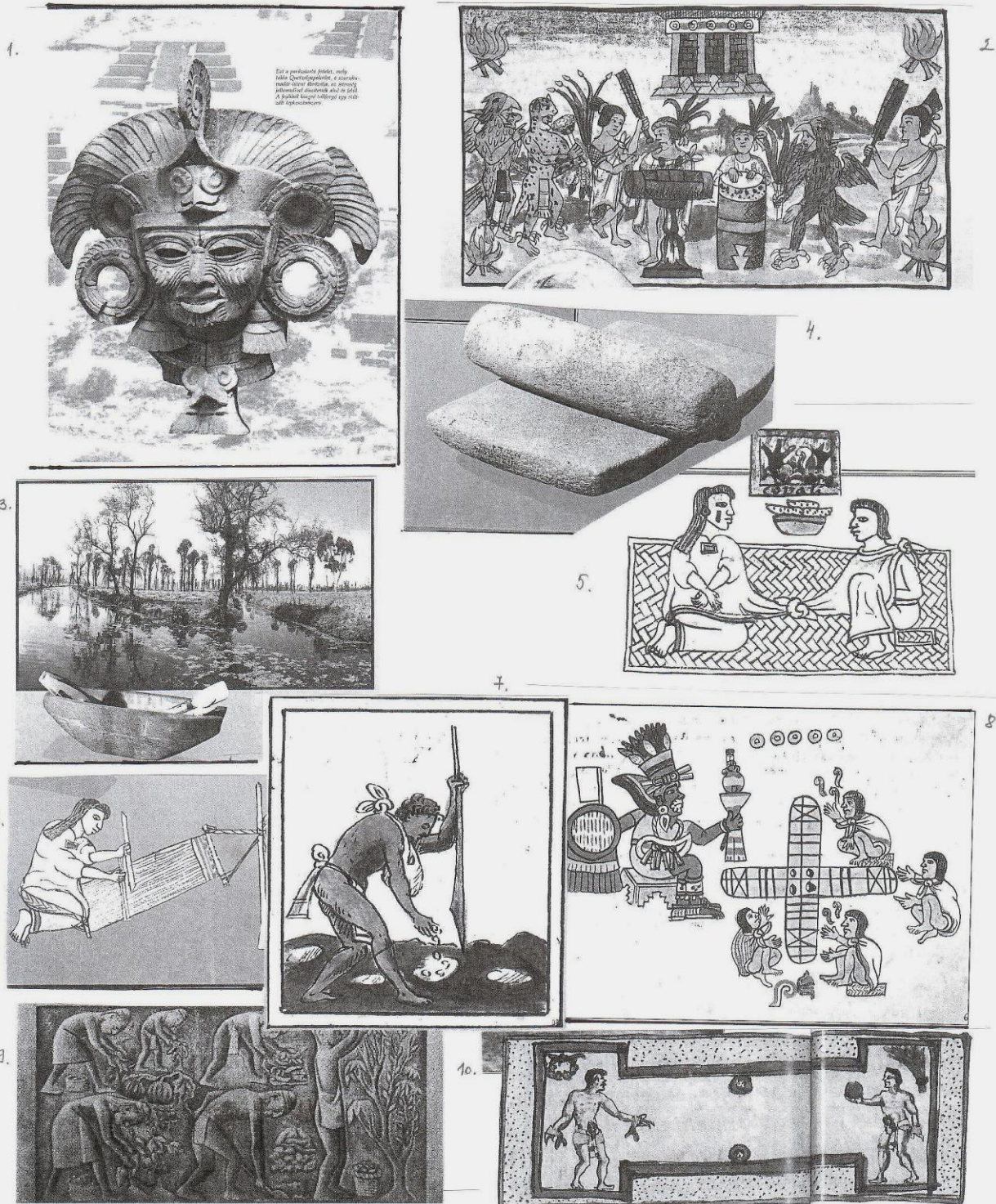
Meghatóan szép könyörgő fohászokat küldtek az Ég felé:

„...mindenható Úr, *hagyd a szórakozást és elégedettséget, amit a büntetésben már megkaptál; oldsd el dühöd égető és pusztító tüzét; engedj újból vidámságot és tisztaságot; engedd az emberek kicsiny madarait énekelni és megközelíteni a napot megint; adj nekik nyugodt időt...*” (Ch. Berlitz: *Elfeledett világok titkai*).

Visszatérve a chinampákhoz, micsoda fantasztikus ötlet! A tó aljáról termékeny iszapot hordtak fel, amit összefont gallyakra terítettek, de a gallyakra először még agyag- és nádréteget is raktak, így biztosítva az alap szilárdságát (megvárták, míg az agyagréteg jól kiszárad; az agyag

ettől kezdve szinte elpusztíthatatlanná vált). Virágot, zöldeket, gyümölcsfákat telepíttek rájuk; el lehet képzelni a kertek milyen bőséges termést hoztak, bizonyos terményekből négyszer is arattak évente. Amíg az egyiket aratták, a következőt csónakokban csíráztatták.

- 1./ Teotihuacan egyik istensége, Quetzalpapalotl, a szaruka madár istene. – 2./ Sas-, Jaguár-lovag táncol egy hangulatos zenekar játékára.
- 3./ Xochimilcóban ma is művelik a chinampákat. – 4./ A kukoricaszemeket ilyen kő eszközökkel darálták meg.
- 5./ A házassaló pár szó szerint összekötötte életét (Mendoza-kódex). – 6./ Szövő nő a jellegzetes térdeplő ülésben.
- 7./ Földműves ásóbotlal készít gödröt, és beleszórja a vetőmagot. – 8./ A szerencsejáték istene, „Öt virág” nézi a patolli játsszó négy embert (kódex-illusztráció). A beszédet nyelvek illusztrálják; máshol a járást lányokok.
- 9./ Diego Rivera freskójának (1945) szegélydíszje földeken dolgozó embereket ábrázol. – 10./ A tlachtli játékpálya.

17 Az aztékok: a vér és csillogás birodalma

Mexikóváros mellett Xochimilcóban mai napig művelik a chinampákat. Még mindig használják – mint régen – az ásóbotokat, legfeljebb a kihegyezett bot végére ma már fém védőborítót tesznek, és oldalra szerkesztenek egy kiálló ágat, amin megvethetik lábukat, hogy saját testsúlyukkal adjanak nagyobb nyomatékot a föld forgatásához.

A háborúk egyébként a városokat körülvevő termőföldekért is folytak. Gazdagságukat a rendszeresen érkező hadisarc biztosította (ezért is gyűlöltek őket annyira a legyőzött szomszédos törzsek, hogy képesek voltak ellenük idegenekkel szövetezni).

„1519-ig mintegy 370 város szállította rendszeresen a hadisarcot”, és becslések szerint 7000 tonna kukorica, 4000 tonna bab, kétmillió gyapjú-, pamutköpeny, valamint hadiruha, pajzs, sisak áramlott az aztékokhoz, továbbá féldrágakövekből készült dísztárgyak, ékszerek; különleges madarak, tollak, kígyók (stb.), felsorolni is sok lenne. Az aztékok állandóan háborúban álltak valakivel, de ezek egy része csak látszatháború volt, ilyenkor a fő stratégia a bekerítés volt, azaz foglyok gyűjtése az ember-áldozatokhoz.

Megbecsülték a rabszolgákat, bár a legalantasabb munkát végeztették velük; megtarthatták jogaikat, tulajdonnal rendelkezettek, ha félre tudták tenni vételárukat, később visszaválthatták szabadságukat. Szabad nőt is feleségül vehettek, ez esetben a gyerekek szabadnak születtek. A született vagy szerzett rangon kívül kötöttségek is elválasztották a társadalom rétegeit. Például csak nemesek viselhetek pamutból való ruhát, csak ők építhettek emeletes házat; és a hétköznapi életben is előnyöket élveztek.

Az aztékok nagyon szigorúak tudtak lenni, ha valaki vagy valami veszélyeztette erkölcsi normáikat. Többszöri (visszaeső) részegség miatt halálbüntetés járt, a házasságtörőket pedig halálra kövezték.

CSALÁDI ÉLET – TÁRSADALMI ÉLET

A férfiak 20 éves kortól házasodtak, egyszerűen összekötötték (csomózták) a nő és a férfi ruháját, ettől kezdve házasok voltak; és természetesen nagy lakomát csaptak. Örültek a gyermek születésének, négy napos ünnepséget rendeztek ez alkalomból, ahol verssel, zenével, hivatásos előadók színdarabjaival emelték az alkalom ünnepélyességét. A verseket hangszeres kísérettel adták elő. Többlyukú fuvalán, okarinán és többféle ütőhangszeren játszottak. Később megtartották a keresztelőt.

A keresztelő nagy eseménye volt a családnak; napját pap jelölte ki. Aki csak mozgott, eljött, és hozta ajándékait.

Pontosan napkeltekor kellett kezdeni, a szertartást a bábaasszony vezette. Az újszülöttet egy zöld levelrakásra helyezték, szemben a felkelő Nappal, és egy korsó vizet is melléje készítettek. Amikor a Nap felbukkant, a bábaasszony megdedesítette a gyermek ajkát, a Nap felé fordította és ezt mondta: „Vedd ezt, mert ezáltal fogsz élni, megerősödni és növekedni.” Utána a gyermek mellét érintette a következő szöveggel: „Vedd ezt a szent és tiszta vizet, hogy szíved megtisztuljon.” Ez után vizet öntött a fejére egy újabb szöveg kíséretében: „Vedd gyermek e vizet a Világ Urától, ivódjék be ez az égi tiszta víz testedbe..., vegyen le rólad minden bajt és rosszat, ami rád tapadt a világ kezdete óta; lásd, mindnyájan a Viz Istennőjének kezében vagyunk.” Végül lemosta a gyermek egész testét, így kiáltva: „Minden bajok távozzatok! Mert a gyermek újra él és újból született; megtisztult és megújult...” A gyermeket fel-felemelve az Ég, a Nap és a Föld felé azok isteneihez fohászzkodott, hogy védjék meg a csecsemőt. Majd nevet adtak az újszülöttnak.

Nagyon szép, felemelő lehetett a szertartás. A szövegből világosan kiolvasható, hogy az aztékok hittek az újjászületésben (reinkarnációban). („Az aztékok a vér és csillogás...”; és Várkonyi Nándor leírása alapján.)

Mindent összevetve, a borzalmas emberáldozatok ellenére az aztékok élete derűsnek, kiegyensúlyozottnak látszik ebből a történelmi távlatból. Társasági érintkezésükben udvariasak voltak (erről a spanyolok is nagyon elismerően nyilatkoztak).

Lakásaik, kertjeik tele voltak virággal; a tisztaság meghatározó tényező volt környezetükben, a higiénia igen magas szintű volt náluk, az uralkodók naponta kétszer fürödtek, nagy gondot fordítottak hegyi fürdőikre. Tudtak örülni az életnek, igényelték a szépséget környezetükben, a művészetben és a természetben; – költészet járta át életüket, az ének, tánc beépült mindennapjaikba, és egész életük szilárd erkölcsi alapokon nyugodott.

Az aztékoknál a kultúra alapja a nyelv volt (a náhuatl nyelv). Szerették hallatni hangjukat, született szónokok voltak. Nyilvános szavaló, vitatkozó szerepléseik valóságos „ekesszólási versenyekké” váltak, melyekből a nők is kivették részüket. Szerették a szójátékokat, metaforákat, szavak összekapcsolását. Például a „nefrit” és „toll” együtt „szépséget” jelentett; vagy a „virág” és „dal” jelentése: „költészet”.

Fennmaradtak költőkirályuk, Nezahualcoyotl szép versei, például: „Olyan virágokat szeretnék, melyek nem hervadnak el a kezemben; hol találhatnék csodás virágokat, csodás dalokat? Amit én keresek, a tavasz nem teremt olyat e földön.”

Máshol szomorúbb, filozófikus hangot üt meg: „Az egész föld egy sír, és semmi sem menekülhet. Semmi sem olyan tökéletes, hogy ne ereszkedjen majd önnön sírjába. A folyók, a patakok és a víz folyik, de soha vissza nem térnek örömteli kezdeteikhez; türelmetlenül sietnek az esőisten hatalmas birodalmaiba. Ahogy szélesítik medrüket, temetésük szomorú urnáját készítik elő.” A szép versek, legendák, mítoszok szájról-szájra jártak, tanították az iskolákban; majd később, akik megtanultak írni, latin vagy más nyelven lejegyezték.

Nezahualcoyotl király alapos nevelésben részesülhetett; mint uralkodó, költő és mérnök maga is kellett, hogy tudjon írni.

Szónoki képességeiket a piacon is fejleszthették, társasági életük egy részét ugyanis ott élték. Cortez írta V. Károlynak: „Van egy árkádokkal körülkerített tér, mely kétszer akkora, mint a salamancai vásártér (...), ide több mint 60 000 ember jön naponta eladni és venni”. Ez a hatalmas piac a szomszéd város, Tlatelolco főtere mögött volt. Minden szükséges dolog kapható volt itt. Cortez megpróbálta felsorolni a kínálatot, nem sokra jutott. Szerepelt itt a méz, ehető gyökerek, diófélék, halak; építő-elemek (stb.).

A standok elhelyezése átgondolt szervezetségre utalt. A piac „békebírái” azonnal intézkedtek, büntettek is, ha visszaélést tapasztaltak.

Pénzt nem használtak, cserekereskedelmet folytattak (barter), a kakaóbab kedvelt „fizető eszköz” volt, már szinte pénzként szolgált. Fizettek még például köpenyekkel, pelerinékkel. „Harminc pelerinért lehetett venni egy rabszolgát; negyvenért pedig olyat, aki tudott énekelni és táncolni is.” A barternek mindenütt kialakultak a belső szabályai.

Itt a labdajáték neve ollamaliztli, és nem fejezték le a vesztes fél kapitányát. Szenvedéllyel üzték a patolli dobókockás szerencsejátékot, sokaknak rá is ment a vagyona. Négyen játszották egymással szemben ülve egy kereszt alakú tábla előtt.

Állandó ételeik a kukorica, bab, paradicsom, édesburgonya, chilipaprika, tök; előnyben részesítették a pulykahúst, a kásákat, lepényeket. **A beavatottak az ő- és ókorban sehol nem fogyasztottak húst;** gyümölcsökön, mézen, növényi eredetű ételeken éltek.

A TRAGIKUS VÉGSŐ ÖSSZEOMLÁS

Cortez Veracruzba távozott, ez alatt helyettese rátámadt az ünneplő tömegre. Nem volt alapja a spanyolok elleni szervezkedésnek. Borzalmas mészárlás következett. Mire Cortez erősítést hozva visszatért, a város fellázadt. Montezuma csillapítani próbálta a feleket, de kövel dobálták meg. Állítólag ebbe halt bele, de Durán szerint öt tördőfés végzett vele. Ez további lázadást szított, Corteznek menekülnie kellett. Ez volt a „noche triste”, a gyász éjszakája, mely 1520. június 30.-án Cortez sok emberének életébe került. (Az aztékok ekkor rájöhettek volna, hogy a spanyolokat le lehet győzni.)

Cortez menekülése után tíz hónapon keresztül készült fel a végső összecsapásra. A tlaxcalai katonák több tízezres létszámú hadsereggel megmaradtak szövetségesüknek.

Az ostrom 75 napig tartott, amit 600 gyalogos, 100 lovas spanyol katona és a szövetségesek vívtak az aztékok több százezres hadseregével szemben. Cortez megparancsolta, hogy tegyék a földdel egyenlővé a fővárost. Tenochtitlán lakosságának (több százezerre tehető) kétharmadát lekaszábolták, a többiek megadták magukat.

Cortez az új vallást tűzte ki célul: a **Júdeo-keresztény vallást kell követni!** E jelszó alatt civilizációkat semmisítettek meg, népeket irtottak ki. „Egy maréknyi kalandor eltörölte a Föld színéről a ragyogó birodalmat”. A keresztény vallás zászlai alatt ártatlan emberek tízezeit kínozták meg, meztelenre vetkőztetve akasztották fel, máglyára küldték, halálra korbácsolták és az elevenen szétéptettekkel etették véreibeiket. Ott rögtön helyben bemutatták, hogyan lehet a „Ne ölj!” isteni parancsot tömegek legyilkolására átfordítani.

Landa püspök (aki pedig nem volt egy szent) elborzadt honfitársai kegyetlenségét látva, szemtanúként a következőt írta: a saját szemével látta hogyan akasztották fel lábuknál fogva az anyákat gyermekeikkel együtt. Levágták a maják orrát, karját, lábát, a nők mellét. Mindezt a borzalmat nem csak a térítés ürügyén követték el, hanem meg akarták tőlük tudni, hol van az elrejtett kincs. Montezuma utódát, Cuauhtémoc uralkodót is felakasztatta Cortez, mert nem volt hajlandó elárulni a kincsek rejtékhelyét (Kuzmiscsev; – E. von Däniken alapján).

Először a vízvezetékrendszert zúzták szét, így szüntetve meg az ivóvíz ellátást; majd ostromzár alá vonták a fővárost, hogy kiéheztesék a lakosságot; azután következtek a nyílt támadások.

Az aztékok utolsó lehetőségükig vitézül harcoltak, de fegyvereik nem vehették fel a versenyt a spanyolok modern fegyvereivel szemben, amilyen fegyvereket az aztékok soha életükben még csak nem is láttak. A korszerű fegyverek: török, kardok, ágyúk, puskák, harci ménak halomszámra terítették le, gázolták a halálra a katonákat, és a haldoklókat vérebeik tépték szét; a spanyolok acélvértékkel védtek magukat az aztékok fegyvereivel szemben. A félelem, hogy mindezek ellen nem győzhetnek, lassan aláásta az azték katonák önbizalmát; és a már említett tiltás, Montezuma parancsa (még halála után is gátolta a harcosokat): csak élve, az áldozatokhoz sértetlenül kell elfogni a spanyolokat, – mindezek csak siettették tragikus bukásukat. A spanyolok mindent leromboltak, kifosztottak, elpusztítottak.

A megmaradt lakosság szétszéledt. Közép-Amerika népeinek városai csodálatos alkotásaikkal üresen meredeztek az ég felé, majd lassan mindent felemészített a dzsungel.

Persze a spanyolok többször szemtanúi voltak a szörnyű emberáldozatoknak, keserves volt bajtársaikat is feláldozva látniuk; tudtak az aztékok kannibál-szokásairól, és ezek valóban elrettentő bűnök voltak. (Nem is érti az ember, hogyan fordulhatott ez elő *Kr. után* az 1500-as években!) Cortez ezzel próbált igazolást találni szörnyű tetteikre, kár, hogy közben elpusztították Közép-Amerika civilizációit azok minden szellemi, tárgyi vívmányaival, és közben a legkegyetlenebb módszerekkel emberek millióit gyilkolták le, amiből csak az az egy jó származott, hogy leállították az emberáldozatokat. Dühüket az is tüzelte, hogy az indiánok kínszenvedések és kivégzések árán sem voltak hajlandók elárulni, hova rejtették kincseiket. Ráadásul közben a himlő is pusztított (amit a spanyolok hoztak be).

Bohr és Cook amerikai tudósok számításai szerint 1519-től 1605-ig Közép-Mexikó indián lakossága 25 200 000-ről 1 085 000 főre csökkent!

Tenochtitlánnak és ikervárosának, Tlatelolcónak a kőveiből építették fel Mexikóvárost, többek között az öthajós katedrális, mely pontosan a Nagy templom fölé épült. Zúzalékkal töltötték fel a lagúnákat, fokozatosan majdnem teljesen kiszáritották a Texcocói-tavat, még a csodás chinampákat is tönkretették. Minden vallási tárgyat tönkrezúztak, elégették, szobrokat vertek szét. Tenochtitlánt 1521-ben hódították meg végleg.

Teljesen megsemmisítették az Azték-, és Maja-Tolték-civilizációt.

Mexikó 1535-ben spanyol gyarmat lett Új-Spanyolország Alkirálysága néven.

AZ AZTÉKOKRÓL VISZONYLAG SOKAT TUDUNK

Köszönve annak, hogy maga Cortez is időnként beszámolt V. Károly német-római császárnak, uralkodójának az eseményekről. Értékesek voltak a spanyol katonák beszámolóí; Cortez krónikáirójának, Bernál Díaznak leírásai, a szerzetesek feljegyzései. A spanyolok nagyon alaposan, pontosan vezették feljegyzéseiket. A beszámoló kitérnek a mindennapi élet eseményeire is. A megsemmisítés után egy maroknyi felvilágosult spanyol csendben azon dolgozott, hogy megmentse a bennszülött indián kultúra megmaradt emlékeit!

A szerzetesek közül ki kell emelnünk a lelkiismeretes és tehetséges kultúrakutató spanyol misszionárius Bernardino de Sahagún Ferenc-rendi szerzetest (1499–1590), a Santa Cruz Kollégium vezetőjét. Fiatalon került Mexikóba, megtanulta a náhuatl nyelvet. A spanyol és náhuatl nyelven írott Firenzei kódex tulajdonképpen az ő műve (Firenzében őrzik). Gondosan gyűjtötte és jegyezte le az azték szokásokat. Beható beszélgetéseket folytatott idősebb aztékokkal; külön megbízott adatszolgáltatókat is alkalmazott. Megkeresztelkedett indiánok segítségével összeállított egy hatalmas, illusztrációkkal is ellátott tizenkét kötetes enciklopédiát, mely szól az aztékok vallásáról, ismerteti mitológiájukat, kultuszait; a nép babonáit, népszokásait, irodalmát, képzőművészetét, építészetét, kézműiparát, orvostudományát, gyógynövényeit, botanikáját, zoológiáját és ásványtani ismereteit. „Egy elpusztított kultúra pótolhatatlan forrásművévé vált” (Y. Daeth). A mű címe: az *Új-Spanyolország dolgainak általános története*. Csak kétszáz évvel Sahagún halála után adták ki először.

Rendkívül jelentős (még megcsonkítva is) Diego Durán írása az: *Új-Spanyolország indiánjainak története*. A szerző szintén rokonszenvvel írt az indiánok hagyományairól. A könyvet 1581-ben írta, de miután leírja Cortez „rettenetes és kegyetlen atrocitásait és a végsőkig embertelen cselekedeteit is” nem véletlen, hogy kihagytak részleteket a műből.

A források között megemlítjük az *Ómexikói képírások* gyűjteményét; a *Codex Chimalpopoca* szövegeket („Hagyományok könyve”; – Brasseur abbé fedezte fel); – *A Colhuacan és Mexikó királyságok története* című azték krónikák gyűjteményét. A Chimalpopoca részletesen foglalkozik Quetzalcoatl Mexikó-beli tevékenységével, külső megjelenésével (stb). Ír az óriásokról; – a feljegyzések drámai leírásokat adnak a végítélet-szerű kataklizmákról, melyek kiterjedtek a Föld nagy részére, amikor a füst, törmelék eltakarta a Napot, és hideg, éhínség, pusztulás járt a katasztrófa nyomában, beálltak a „kozmosz telek”; a vulkánkitörések nagy körzetében a mérgegázok is pusztítottak. Írnak arról az időről, amikor hegyek még egyáltalán nem voltak. (A különböző népek mitológiája mintegy 300 vízőzön legendát tart számon; – és minden nagy kultúrának megvolt a maga teremtés-mítosza.)

Érdekes adalék a *Popol Vuh*-hoz: Francisco Ximénez azt a gyűjteményt fordította spanyolra, melyet egy tehetséges, latinul is írni-olvasni tudó, Diego Reynoso névre keresztelt cumarcaah-utatlán indián gyűjtött össze és vetett papírra, és a chichicasteango indiánoknál bukkant rá Ximénez a XVIII. szd. elején.

A szerzetesek azték segítséggel összeállították a jóformán csak beszélt, de nem írott náhuatl nyelv szótárát és szójegyzékét. Összegyűjtötték a megmaradt azték kódexeket, melyek szertartásait, szokásait, vándorlásait, hódításait mondják el képes formában, jelképek, szimbólumokat használva.

A FELTÁRÁSOK

1790-ben és utána sorban kerültek felszínre azték alkotások, főleg vallásos tárgyi emlékek, általában csatornaásás, kábelfektetés és hasonló földmunkák közben.

Elsőként egy 2,57 m átmérőjű sztélét ástak ki a lefejezett Földanya, Coatlicue alakjával; – a sztélé egy tizenkét tonnás domborműves alkotás. (Itt jegyzem meg, hogy nőknél a fejüket vágták le az áldozatoknak.)

Szintén 1790-ben került felszínre a híres Naptárcó (Nap-kő), melynek vastagsága 120, átmérője 366 cm, több mint 24 tonnát nyom. A belső körben négy téglalap alakzatot látunk, a külsőben a 20 napos hónapok azték szimbólumai futnak körbe. Mexikóváros főtere alatt találták. Visszatérve a négy téglalapra, a világ feltételezett keletkezésétől a megelőző négy világ pusztulását jelenítik meg. A pusztulást: jaguárok, hurrikánok, vulkánkitörések és vízőzönök okozták. Középen Tonatiuh napisten arca látható, nyelve egy késpenge. A Naptárcó tanulmányozása után A. de Leon y Gama csillagász megállapította, hogy az aztékoknak „biztos csillagászati ismereteik voltak”.

Alexander von Humboldt báró, természettudós, aki tekintélyénél, hírnevénél fogva közelébe juthatott a feltárt leleteknek (mert egyébként teljesen lezárták a feltáras körzetét), beszámolójában az aztékokat magasan fejlett civilizációt létrehozó népként írta le.

Híres lelet a Tizoc kő. A kő 2-és fél méter átmérőjű, 1 méter magas. Az oldalán mélydomborműves technikával hadjáratok eseményeit ábrázolja. I. Montezuma is hagyott hátra követ.

Csatornaásás közben találtak rá egy 3 és fél méter átmérőjű (kör alakú) sztélére, mely Coyolxauhqui holdistennőt ábrázolja levágott fejjel. Ő a főisten nővére volt, akit szintén feláldoztak. A követ a Nagy templom lépcsőzetének aljához helyezték, hogy felfogja a lépcsőkön leguruló feláldozottak testét. Az áldozatok között, mint említettük conquistadorok is voltak.

A Nagy templom alatt mintegy 80 titkos földalatti kamrát találtak feláldozottak csontvázaival, áldozati edényekkel, bennük vallásos tárggyú szobrokkal, értékes nefritfaragványokkal, obszián és alabástrom tárgyakkal; – és szomorú látványként feláldozott gyermekek maradványaival.

A spanyol hódítás után sokan megtanultak latinul vagy elsajátították a spanyol nyelvet (ez kötelező is volt), így már sokan voltak, akik utólag kiegészíthették kódexüket.

1975 körül a maja-kicsé nyelvcsaládhoz tartozó nyelveket kb. kétmillióan beszélték, ezen belül a (klasszikus) maját néhány százezen.

Napjaink mexikói antropológusai, történészei, nyelvészei rendszeresen kutatják a levéltárakat, múzeumokat elődeik nyomát keresve.

KIEGÉSZÍTÉSEK

A nevekről

Az írásbeliség kezdete előtt rendkívül fontos szerepük volt a szimbólumoknak és a neveknél. Népek, törzsek, városok így tudták azonosítani magukat. Néha nem lehet tudni, hogy a királyságról nevezték el uralkodóját, vagy fordítva történt. A korai időkben az AR, MA/MADA, SA; vagy az UR, SU, HU neveket használták a magyarok, illetve a hunok jelölésére.

Még ma is használják a régi neveket, például az Armagh Observatórium esetében (Írország). Latin iratokban a magyarok neve Tartariam volt (AR, Ari, AM: anya-jogú magyarok). A mezopotámiai AR.AR.MA város nevében már ott van a MA szó, ezzel megfogalmazódott a MAGYAR név (két szótagos szavaknál mindegy volt melyik szótag kerül előre). Az AR, SU (stb.) szavak szótóként szerepeltek.

A következőkben a „szkíta” elnevezést kíséreljük meg valamennyire megvilágítani.

Coccius Sabeicus így ír: „senki előtt sem lehet kétséges, hogy a hunok vagy magyarok szkíták voltak.” Tudunk például a Fekete-tenger északi oldalán élő földművelő szkítákról, akik zömmel magyarok lehettek.

Curtius a szkítákról: „Annyi bizonyos, hogy nagyon igazságosak voltak, tartózkodtak a fegyveres cselekvéstől, kivéve, ha megtámadták őket.” Mondanunk sem kell, a megállapítást szintén a magyarokra lehet vonatkoztatni. Homeros az abiusoknak nevezett szkítákat a legigazságosabb embereknek mondja. Más helyen: „A tejjő szkíták a legigazságosabb emberek.” Strabón megállapítása: „Szerényebb igényűek, de azért nagyhírű filozófusai voltak.” Nagyon szép, ahogy Justinus jellemzi őket: „A szkíták nemzete harcedzett, megfélemlíthetetlen, nem ismeri a fősvénységet és nagyravágyást, a legyőzöttektől semmit sem követelt a dicsőségen kívül. Tejjel és mézzel éltek. Az igazság náluk nem törvényekkel volt elfogadotva, hanem jellemükbe volt oltva....”

A Dunától Indiáig minden turáni népet „szkítá”-nak neveznek, főleg a rómaiak és görögök, akik oda sem figyelve a különböző népfajokra „minden pusztai népet szkítának, a perzsák ugyanezeket mind szakának hívják” (Herodotosz, – Harmatta János; – Zajti Ferenc: *Magyar évezredek*; – az előző idézetek is innen valók).

A legrégebbi agathirs-szkítákat Herodotosz az erdélyi Maros mellett említi. A szkíta áramlat Kr. e. 1500 körül indul, és az indek nyugati határvidékéig terjed (írja az Internet, de ezt meg fogjuk cáfolni). Olyannyira éltek India-szerte turániak, hogy az árják bejövetele előtt (i. e. 1750 körül) egy nomád „goala” (pásztor) dinasztia uralkodott az országon, alapnépessége (az általánosan használt) turáni szkíta volt (Zajti F.). (Az 1930-as évek népszámlálása több millió olyan ember adatait regisztrálta, akik turáni leszármazottaknak vallották magukat.)

Kr. u. az V. századtól már nem használják a szkíta elnevezést. Hogy kik voltak a szkíták, azt a görögöktől, rómaiaktól függetlenül is nehéz meghatározni. Alapvetően hun-fajú népek voltak, de azért nem ilyen egyszerű a helyzet. Ókori szerzők: Solinus, Curtius, Tacitus egységes véleménye szerint „a leghíresebb szkíta népek a sákok, massagéták és dáhok” voltak (Tacitus; – Zajti F.). Arthur Ungnad az Amarna korszakban (Egyipt. XVIII. din.) az egész Közel-Keleten szinte mindenütt szabirotkat talált, így Anatóliában, Mezopotámiában, Szíriában, Palesztinában és Egyiptomban (Bíró J.: *Kőrösi Csoma Sándor és a szabirotk*). (A massagéták Világosító Szent Gergely meggyilkolásával írták be nevüket a történelembe.)

Szkítáknak tartják még a dák, thüsszagéta, méd, géta/trák-szkíta, szogd népeket. Ide tartoztak a szirákokat, lazamatákat, isszédokat (isszedónok), ászikát, avarokat, kangarokat, szakaurakat. Ide tartoztak a Kelet-Európában élő királyi szkíták, valamint a szarmaták, bár utóbbiak nevük után ítélve magyar eredetűek voltak. (A SAR/ŠAR: teljesség, világhatalom [L. 396.]; a „mata” név a MADÁ-ból alakult ki.) Magyar eredetűek voltak az arimaszpok, szabirotk, szavárdok is.

„A saka, daha, hún, úz és szabir népneveket legalább hetvenféle változatban találjuk az ókori történetírásban” (Bíró J.).

A nyugatabbra élő szkíták hitvilága nem a belső-ázsiai Töremek-hez, hanem a görög–római mitológia isteneihez kötődött. Isteneik: Jupiter (a fő isten), Vesta, Tellus, Apolló, Venus Uránia, Mars, Herkules (a megistenült hős); a királyi szkíták még Neptunus-nak, a tenger istenének is áldoztak. Nem építettek szentélyeket, de áldozatokat mutattak be a felsorolt isteneknek és voltak „képmásai”, mint például Mars vaskardja. Viszont a Kaszpi-tenger keleti oldalán, a már ismertetett transzkaszi-térségben az iráni központú Zend vallás erőteljesen terjedt az ott élő népek között. A hunok nem fogadták el a Zarathustra-által (i. e. 1000 körül) megreformált Mazda vallást, teljesen megdöbbentek azon, hogy Irán királya, Vistaspa, Baktria uralkodója még államvallásuknak is megtette. Hiába volt a számonkérő, dorgáló levél, később sem tértek – szerintük – jobb belátásra, ezért Aryaspa, a turáni királya háborút indított ellenük, mely aztán 30 évig dúlt a két testvér-nép között. Végül az irániak győztek. Nem véletlen, hogy a hunok elzárkóztak Zarathustra törekvései elől, mert szorgalmazta, hogy a nomád életmódról térjenek át a letelepedésre, a földművelésre, alakítsák ki nemzeti államukat és ragaszkodjanak hozzá.

A turáni Feridun király uralkodása óta (i. e. kb. 1300-tól) északnyugat felől folyamatos volt a hódító turániak beáramlása Indiába. Feridun kisfiú korában anyjával menekülteként érkezett az országba, majd felnőve hódítóként lépett fel, elfoglalta Pandzsábot és adófizetővé tette.

Később az eftalita, más néven fehér-hunok az Oxus (Amu-darja) és Yaxartes térségéből indulva Kr. u. a 455-ös évektől hosszantartó háborúskodás után mintegy negyven államot hódítottak meg Indiában. Toramána és fia, Mihiragula „fél évszázadon át kiméltlenül pusztították és zsarolták a hatalmukba jutott indiai területeket”, uralkodásuk a klasszikus értékek pusztulását jelentette (Baktay Ervin: *India művészete*); de építkeztek is és várost is alapítottak. A baj akkor kezdődött, amikor Mihiragula (GULA/Gyula) kezdte üldözni a Buddha-hívőket, ezerszámra végeztetett ki hívőt és papot. Végül összefogtak ellene, legyőzték, ez után megtört a fehér hunok uralma Indiában.

A 9-es, mint szimbolikus szám összeköt kultúrákat.

Mani véleménye szerint a 9-es a Tökéletes Ember száma. Nálunk a nemzeti kultikus szám a 3-as, a 9-es ennek 3-szorosa.

Kilencen voltak a görög múzsák. A 9-es szimbolikus szám volt a kínaiaknál is.

A 9-es Egyiptomban is az volt. Héliopoliszban a Nagy Enneád a „Kilencek” nagy istencsoportját jelentette élén Ré/Atum istennel, a „Világ teremőjével”, aki önmagát teremtette, máshol viszont azt olvassuk: Ptah fia volt, és Ptah volt a világ teremője. Utódai: Shu–Tefnut; Geb–Nut; gyermekeik: Ozirisz–Ízisz, Széth–Nephtüsz. (A kötőjelek házastársakat jelölnek.)

A 9-es jelenik meg Egyiptom tradicionális ellenségeinek számában, nevük: „Kilenc Íj”, akik főleg a szomszédos idegen népek voltak, és akikkel állandóan hadban álltak.

Indiában Asóka (uralk. kb. i. e. 273–233 között) a Maurya Birodalom (MA.UR) uralkodója, győztes csaták vezére, akit úgy megráz és megdöbbent a csatamező haldokló, sebektől szenvedő embertömege, hogy leteszi a kardot, és életét a továbbiakban a tudományoknak szenteli. (Utolsó háborúját Kalinga tartomány ellen vívta, ahol az ellenfél 7000 katonáját ölték meg.) Végleg felhagy az erőszakkal, a békét hirdeti; iskolákat, kórházakat alapít. Ő maga a buddhizmus követője lesz, de tiszteletben tartja a többi vallást is (egyébként a hinduizmus volt India fő vallása).

Megalapítja az egyik legtitkosabb csoportosulást, a „Kilenc Ismeretlen Társaságá”-t (Gorbovszkij; sokan azt tartják, még ma is működik). Egyik fontos célkitűzésük volt a „veszélyes” tudomány titkosítása, hogy India tömegpusztító fegyverei (melyek első példányait a *Védák* szerint még az istenek használták), többé ne pusztíthassák el a civilizációt.

*„Tízezer Napnál fényesebb,
Tört föl, föl az égre...
Leküzdhetetlen halálhozó.
A vrishni és andaka nép
Hamuvá vált, utánuk nyom is alig maradt...”* (részlet a *Mahábháratából*).

Máshol is előfordulhattak hasonló fegyverek, egy példa: 1947-ben Dél-Irakban (korábban Dél-Mezopotámia) ásatásokat végeztek. Keresztülhatoltak Babilon, Káldea, Sumer, valamint az összes özvívz-tüledék rétegein (a nagy folyók minden évben áradásokat okoztak), a neolitikum és az azt megelőző korszakok tárgyi maradványain, például a 16 000 évvel ezelőtti magdaléni kultúra rétegén, majd ettől is mélyebbre olvadt üveggel fedett talajra bukkantak, mely hasonló volt a modern idők Los Alamos-i atomrobbantás utáni talajszerkezetéhez. Mezopotámiában, Palesztinában és a világ több részén találtak megüvegesedett rétegeket. Mostanában gyakran megjelenik az Interneten (a YouTube-on) egy olyan sumer agyagtábla-kép, melyen egy atombomba látható, mellette a sugárzó, tipikus gömb-alakú felhővel.

Visszatérve még a 9-es számhoz. Salamon temploma egy természetes barlang fölé épült. Pontosan a Szentély alatt alakították ki a „9. Boltívet” (titkos kamrát). Ide hordta la Jeremiás próféta Báruk segítségével a Szentek Szentje elképesztő értékű kincseit (Kr. e. 597-ben) Nabu-kudurru-uszur babilóni támadása előtt (a Frigyládát máshova rejtette, máig nem találják).

Kr. u. 1071-ben a szeldzsuk-törökök feldőlnek és kirabolják Jeruzsálemet. A kereszties háborúk és a kereszties lovagok célja a Szent Sír felszabadítása; közben megalakul a Templomos Lovagrend. Közülük kilenc templomos engedélyt kér és kap az egykori 9. Boltív körüli ásatásra. Kilenc évig ásnak... (bővebben a *Titkos társaságok* c. dolgozatban).

Mi turániak egy másféle számrendszerben élünk; számaink: 3, 7, 12, 50. A számrendszerek a Kozmosz titkos törvényei, a Rend részei, és mint a szimbólumokkal, együtt élünk velük.

Ezen kívül ismeretes az „aranyetszés” számsora (a Fibonacci-számsor), mely széleskörűen van jelen a természetben, népezenében (Bartók Béla és Kodály Zoltán tudatosan használták műveikben). Számjai: 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34 (stb.).

A két számrendszer elemzése ennek a dolgozatnak most nem témája. Azért mutatoba közlök pár példát a 7-es számra:

A vasjugáni sámán útja az ég női szelleméhez 7 tengeren, 7 hegyen és 7 nyírfaligeten át egy hétlépcsőjű hegyhez vezet. Itt a hegy tetején aranyfedelű házban 7 bölcsőben ringatja a még meg nem született lelkeket Pupes, az égi isten leánya (Berze Nagy János; – a hétlépcsős ziqqurátu képzete jön itt elő, tetején a fő isten arany tárgyakkal berendezett szobájával).

A hétfokú diatonikus hangsor 12 félhangra bontható. A 12 tagú sumer Pantheonon belül megalakul az Istenek Tanácsa, a „sorsot megszabó” nagy Anunna istenek 7 fős testületével.

A 7-es szám misztériuma áthatotta a kelta–írek mitológiáját is. Csodálatosan szép jelképünkben hárfá áll kék mezőben (az anyagot teremtő ősz vízben). A hárfának 7 húra van, amikor a zefír, az enyhe nyugati szellő lágyan belekap a húrokba, azokon megszólal a szellem–lélek, a Felső-világ 7 dallama, és a kristálytisza harmóniák összekötik az Eget a Földdel.

Az óriásokról

Völva, az *Edda* (germán mondagyűjtemény) látnok asszonya szemei előtt felrémlenek az óriások:

*„Az óriásokra emlékezem én, kik az őskorban születtek,
velük sarjadtam én is egykor:
kilenc világot tudok én és kilenc eget
a világfán, mely a föld alá mélyeszi gyökerét.”*

Mint látnok megjósolja a távoli jövőt, a harmonikus korok pusztulását:

*„...gonosz lesz a világ, szaporodik a bűn –
balta-kor, kard-kor jó, pajzsok repednek,
szél-kor, farkas-kor, míg elsüllyed a világ.”*

(Várkonyi Nándor: *Az elveszett Paradicsom*; kiemelés tőlem.)

A toltékok az ősidőket három időszakra osztották, mindháromnak katasztrófa vetett véget.

Tlal-tonathiu; ebben a korban a víz uralkodott, látványos pusztulást jelentett „az erdők elmerülése” nagy áradások következményeként.

Tle-tonathiu: mindent tűz pusztított el.

Eheka-tonathiu: „az előző két koron át uralkodó **óriások**at egy Keletről jövő ’közönséges’ emberfajta legyőzi, s megkezdi a negyedik korszakot.” (Elváltató eseményként ott volt a nagy Özvívz i. e. 9500 körül.)

Egy Báruk-apokrif írás szerint 4 090 000 óriás élt az Özvívz előtt, a katasztrófában sokan elpusztultak közülük. (Báruk Jeremiás próféta barátja volt, élt i. e. 600 körül.)

Saxo Grammatikus összefoglalása szerint „Az idők elején háromféle emberfajta élt: szörnyű külsejű emberek, hatalmas testalkatúak, óriások... Azután nagyszellemű emberek éltek... utánuk következtek a közönséges emberek. Ezek már nem bírták a régi fajták tudományát.” A második faj lehetett a *Popol Vuh* ismertetése szerinti nagytudományú, művelt nép, „mely a tudás birtokában volt... mindent elértek a tudományban, ami a világon létezik.” Tulajdonképpen erről a fajról, a nagy technikai tudással rendelkező **óriásokról** lesz szó a következőkben.

Az óriásokhoz köthetőek a történelem előtti korok ciklopikus építményei. Itt említhető a Baalbek-i Jupiter templom, ennek teraszát, talapzatát ismertetjük. A terasz több mint 500 különböző méretű faragott kőtömbből áll, a három legnagyobb egyenként kb. 1000 tonna súlyú, 70 m hosszú, 4,7 m magas és 3,3 m vastag (próbáljuk elképzelni nagyságát!), a kisebbek már „csak” 500 tonnásak; a kövek hézagmentesen illeszkednek egymáshoz. Vajon mire használhatták a teraszt annak idején?

Az alábbi idézet Z. Sithcintől származik, és ilyen formában nincs benne a Rákos Sándor által fordított *Gilgames*-ben. A ninivei könyvtárban fellelt végeleges eposz újasszír, óbabilóni, hettita (Bogházköy-i), hurrita, akkád töredékek és kiséposzok anyagából állt össze. Rákos Sándor a végeleges 12 táblás újasszír eposzt vette alapul, ez az a mű, mely nemzetközi szinten is közismertté vált. Assur-ban-apli ninuai/ninivei könyvtárban több példánya is fennmaradt az eposznak. Vannak eltérések a különböző töredékek és a végeleges mű között.

Az istenek felvetődött, hogy a baalbeki terasz leszálló pályára lehettől súlyos légi objektumok számára, – és ez nagyon hihetőnek tűnik.

Gilgames uruki királynak építkezéseihez libanoni cédrusra volt szüksége, melyet csak a hegyekből tudott beszerezni. Indulása előtt azt tanácsolták neki, keresse fel Šamaš napistent, kérje segítségét vállalkozásához. Libanon UTU, akkád nevén Šamaš napisten felségterülete volt, engedélye nélkül senki nem léphetett be országába (az akkád szövegek már nem használják az eredeti sumer UTU nevet).

Az istenség városa Szippar volt Közép-Mezopotámiában, Babilontól 70 km-nyire északra, az Eufrátesz partján. Az eposzokban a monda, rege keveredik egy elfogadható történeti valósággal, így van ez a *Gilgames*-ben is. Főhőse Šamaš istent városában, Szipparban kereste fel. A város egyben rakétakilövő központnak számított, és az istenség volt a „tüzes rakéták őre” (Z. Sithchin). Gilgames kérése:

„Vezess a leszálló helyre... Terjeszd ki rám védelmedet!”

(A „leszálló hely” fogalmával Rákos Sándor nem tudott volna mit kezdeni.)

Badiny Jós Ferenc írja: adatközlője, Bíró András 5 évvel az öbölháború kitörése előtt ellátogatott Szippar romjaihoz. Így számolt be az ott látottakról: „Az (azonos nevű) hegy felső 15–20 m vastag rétege üveggé van égvé, valamilyen ismeretlen eredetű és szinte elképzelhetetlen energiájú hő-tűz hatás következtében. Ennek az üvegrétegnek a kiterjedése kb. 100 x 100 m lehet.”

Badiny felteszi a kérdést, a romok alatt „nem létezett-e valamilyen radioaktív anyag, amely még ma is sugároz”, ugyanis radioaktivitást észleltek az USA hadseregének érzékeny műszerei, detektorai, mivel a hegy még mindig „sugárzott”, és ezért rendelték el Szippar bombázását. Sajnos, minden hasonló helyet bombáztak az amerikaiak Irakban. Az üvegréteg radioaktív anyag létezését feltételezi.

Szippar volt a mágus-vallás központja (Badiny); valószínű Jézus is tanult falai között. A városnak csillagvizsgálója volt, közelében főiskolai szintű oktatási központ működött, később könyvtár is létesült itt. A kassú (turáni eredetű) királyok is bővítették a könyvtár anyagát (Gandás benősült Hammurapi családjába, és dinasztiát alapított Babilonban huszonhárom uralkodóval).

A mezopotámiai özönvíz előtt (i. e. 4000–3500 között) Enki felszólítja Utnapistim királyt, hogy szedje össze az írásos táblákat, rejtse el Szipparban, majd építsen hajót, mert özönvíz közeleg. Amikor elvonul az ár, szedjék elő a táblákat, és a tudományt terjesszék el az emberek között (!). Mindezt Berosszosz görög nevű szereplővel írta meg *Vízözön*-történetében; itt Kronosz tárja fel Sziszithrosz királynak a vízözön közeledtét, és szólítja fel a feljegyzések és írásművek Szipparban való megmentésére. Egyébként ugyanaz a sumer történet.

Gilgames történelmi személy volt, az I. Uruk-i dinasztia 5. királya (2800–2700 körül uralkodott). Anyja Ninszun istennő, atyja Lugalbanda, Uruk 3. királya. „Kétharmadrész belőle isten, egyharmadrész belőle ember”. Megörökölte isteni ősei szellemi és testi adottságait:

„Mindent látott, hallott, tapasztalt – jelenvalót és régenvoltat;
Mély kiűforrása bölcsességnek: mindent tudott, mindent megértett...
A rejtett írást fölkutatta, betemetett nyomokra bukkant...”

(*Gilgames*, fordította Rákos Sándor).

Gilgames magassága 11 könyök, mellkasának kerülete 9 arasz (5,5 méter; 2 méter); – **óriás** volt.

Nem tudott belenyugodni, hogy egyszer meg kell halnia. Ezért szánta rá magát, hogy felkeresi távoli őst, a sumer vízözön hajósát, Utnapistim királyt, aki az özönvíz után hitvesével megistenült, és az istenek hús ligetében, az Aranykor Boldogok Szigetén, Tilmunban élt (ma Bahrein a Perzsa-öbölben) semmittevésben, de immáron örök boldogságban.

Szomorú, hogy a sumer hegemonia összeomlása után az akkád kortól felerősödik a sémi irányzat, az *irodalmi alkotásokat és mitológiát propaganda célokra használják fel*. Hammurapi (1792–1750) már „Marduktól származtatja pásztorságát”. Hammurapi Mardukot főhatalomra emeli, és felszólítja a papságot, dolgozzák ki a Marduk-teológiát, melynek fő feladata, hogy a közismert mítoszok átszerkesztésével az új főisten hatalmát hangsúlyozza, és ezzel persze saját királyi hatalmát is erősítse. (Milyen ismerős ez számunkra!) Az „*Enuma elis*” kezdetű teremtés-történet, amit ma ismerünk már átszerkesztett változat. Diktatúrákban mindenre képesek a hatalom megtartása érdekében.

Marduk jelentéktelen napisten volt Hammurapi színre lépéséig, Enki/Éa fiának csak azért hirdették, hogy nagyobb rangra emelkedjen, és elődeinél különb voltát emeljék ki (Komoróczy G.).

Visszatérve a Jupiter templomra, az ismertetett teraszra épült fel a római korban, Kr. u. 161 körül fejezték be az építkezést. A templomtól 900 méterre van a kőbánya, ahol formára faragták, méretre vágták, majd szállítás után helyükre emelték, és hajszálpontosan illesztették a tömböket! A bányában fekszik még egy 1240 tonnás készre faragott, valamint egy 1000 tonnás kőtömb, melyeket már nem szállítottak el. (A számadatokban vannak kisebb eltérések a különböző forrásoknál.)

Ekkora kövek szállításához, beépítéséhez valószínű nem volt elég az óriások fizikai ereje. Többen megfogalmazták, hogy – beleértve a Föld további, nagy számban előforduló ciklopikus építményeit is – értelmezhetetlen a megalkotásuk, mert „olyan technikai eszközök használatáról tanúskodnak, amelyeket az általánosan elfogadott történelmi időrendi táblázatok szerint, csak évezredek múlva találtak fel.” A világon mindenütt megvannak ezek a kolosszális építmények, „amelyeket csak egy magasan fejlett technológia építő- és szállító technikája hozhatott létre” (! Ch. Berlitz: *Atlantisz; A Bermuda háromszög*).

Néha hihetetlen távolságból szállították a 200–500 tonnás gránit-, andezit tömböket hegyen, völgyön, folyón, szakadékokon keresztül; Ollantay-tambo esetében például hegycúcsra is fel kellett vonszolni, és mekkora szikla-falakat!

A kutatók értetlenül állnak a romjaikban is monumentális, felfoghatatlan épületek előtt (pedig például Tiahuanaco nagyrészt még a föld alatt van), „minő emberfaj rakta e nagyszerű és fantasztikus építményeket” – kérdezték.

Tiahuanaco múltját nem csak ciklopikus épületei miatt tárgyaljuk – melyeket feltehetően az óriások építettek –, hanem mert története fontos számunkra, istensége, Viracocha ugyanis nyugat, azaz MU felől érkezett, és mint kultúrhérosz (később megistenült) nagy hatással lehetett Tiahuanaco kulturális fejlődésére, és ez által mi is többet tudhatunk meg MU-ról.

A város hatalmas épületei már állhattak Viracocha megérkezésekor – mert mint ahogy az ottani mítoszok, legendák, valamint az ott lakó indiánok állítják: hatalmas köveit az istenek dobálták fel 4000 m magasra (nem kellett dobálni, mint tudjuk, a hegyek emelkedtek fel ilyen magasra a várossal együtt); más indiánok elmélete szerint viszont még az Özönvíz előtt építették az óriások az istenek számára központi tanácskozó helyül. Várkonyi Nándor írja: „Tiahuanaco a legrégebbi város, de olyan műveltséget mutat, mely eléréséhez évszázadok, de inkább évezredek kellettek.”

Tiahuanaco legismertebb alkotása a hatalmas Napkapu, mérete: 3 x 4 x kb. 0,80 m; anyaga zöldes-szürke andezit, 12 tonnás, egy tömbből kifaragott alkotás, domborműves ábrákkal gazdagon díszítve, közepén a Napisten alakjával. Idegen eredetű technikai részletek keverednek földi adottságokkal, külső jegyekkel. Az egyedüli emberi vonás az istenségén: a könnyek az arcán.

A kapu háta mögött annak idején **intihuata**, „napkötöző” oszlop állt, mely továbbította a Napkapu megfelelő pontján felbukkanó napfényt (oszlop, célhasadék, az „ajtó” sarkai) a téli-, nyári napfordulók, napéjgyenlőségek jelzésére, rávetítve a háttérben sorakozó 11 pillérre is a napfényt, így a továbbhaladó fény mutatta a kisebb léptékű idő múlását. A polinéziai, tehát MU-i eredetű naptemplomokat **Calasasaya**-knak nevezték, hatalmas kőlapokkal kirakott terek voltak országos méretű szertartások céljára, mint meggyőződésünk szerint már MU-n is.

A Napkapu a Naptemplom részét képezte; a templomtér közepén állt, hatalmas lépcsősor vezetett fel a térre, a templom alapja 135,30 x 118,40 m, itt is kövel kirakott terasz volt, oszlopok öveztek több sorban, több km hosszan (lehet, hogy az év napjainak számát jelölték); de a templom valószerű nem volt fedett nagy alapterülete és funkciója miatt sem. A lépcsősor, a templom, benne a Napkapuval kelet felé nézett, a *felkelő Nap* irányába, a létesítmény ugyanis valójában **napvárta** és naptári időjelző volt.

Az „intihuata” szó kiszátható „sumer” szavakból áll: IN = istennő; TI = élet, aki életet ad; a „hua” nem sumer szó, lépten-nyomon előfordul talán az itteniek nyelvén „ember” jelentéssel; TA = mellett/rajta; NA = kő, itt kő oszlop. A Nap az első időkben, a matriarchátus korában „istennő” volt. Több kultúrában sokáig fenn is maradt, például a voguloknál; az ősi germánoknál (**die** Sonne); – a japán mitológiában neve **Amaterasu**. Az istennő kultusza Ize-ben van, itt őrizték kerek tükrét (Nap-szimbólum), melyet Ninigi-re, unokájára, a későbbi császárra hagyott (ez a név is sumer összetevőkből áll: NIN = úrnő, uralkodónő; férfiak esetében herceg, trónörökös; IGI = szem, aki föntől figyel). Az inkák későbbi nép, de még mindig ott volt a „nő-segét” jelentő szó az istenség nevében. Az Inka szó jelentése: IN = istennő; KA = kapu, átvitt értelemben befogadója, híve. (A Nap női mivoltának mitológiáját kifejezetten MU hagyatékának tartom.)

A napfordulók, napéjgyenlőségek napjai a legnagyobb eseményeknek számítottak, amikor országos méretű szakrális ünnepek zajlottak a Naptemplom udvarán. A király, aki egyben a főpap is volt, mint uralkodó, jogar-szerű hatalmi jelvényével, a kőből csiszolt „toqui”-val jelent meg a szakrális eseményen (a toqui szintén polinéz/MU-i eredetű); kíséretével, a főpápsággal és az arisztokrácia jeleseivel az ünnepek megfelelő öltözetekben, fejékekben, jelképes ékszerekben, és ünnepi modzultatlanásban állva várták a Napisten felkelését, amint pár pillanatra „megült” az oszlop tetején. A szertartás további részét nem ismerjük, de újabb idők ünnepeiből következtetve például a „Tűzgyújtás” ünnepe a téli napforduló reggelén történt, amikor a főpap-király az oltár előtt állva kis arany gyújtótükröt tartott a felkelő Nap irányába, és a koncentrált fény felgyújtott egy fókuszba állított gyúlékony anyagot, ezzel szimbolizálva, hogy a forduló után a napról-napra gyarapodó fényt egyenesen a Napistentől nyerték. Ilyenkor szokásban volt a Nap, Hold születését; a teremtés-mítoszt, az ország eredetét (stb.) korhű archaikus jelmezekben, dramatizált formában előadni, melyet zene, tánc tett látványossá. (Például a mezopotámiai tavaszi „akitu” ünnepeken, amikor az istenek is megjelentek.)

A fontos csillagászati események: napfordulók, napéjgyenlőségek támpontok voltak az itt lakók életében, a mezőgazdasági munkák végzése, egész életük e szent napokhoz igazodott. Az év a **déli félteke tavaszi napéjgyenlőségének reggelével** kezdődött, az évet négy évszakra osztották, melyek a napfordulók, napéjgyenlőségek **első napjain** indultak. Ezen belül az **évszakokat három szakaszra** tagolták.

(A spanyolok az összes intihuatanát szétverték, csak egy maradt meg Machu Picchun; a hegy tetején álló örökké felhőkbe burkolózó szent várost szerencsére nem fedezték fel Francesco Pizarro katonái.)

Tiahuanaco Holdtemplomának neve Puma Puncu; bejárata nyugatról nyílt. 75 x 55 m-es teraszra épült, falai 10–15 m vastagok voltak. A templomot senki nem látta épen (egyébként az egész város mára rommezővé vált, de sok-mindent megpróbáltak már helyrehozni), az eredetileg nagy tömbökből álló terasz is időközben széttöredezett (a földrengések, de még a spanyolok is megtették a magukét).

Udvarán ásták ki a 8 méter magas, vésetekkel díszített, egy tömbből kifaragott istenszobrot (Nagy Idolum). Találtak „guggoló” szobrokat, valamint „kondorfejű” figurákat is. Az Andokban van egy Kondor nevű tó, ma is ez a neve.

Híres volt a mélytemplom is, mely szintén ciklopikus méretű monolitokból épült; talán a Vénusz mozgásának megfigyelésére szolgált. A templomváros 40–50 tonnás andezit-tömbjeit mázsányi súlyú ezüst eresztékek kapcsolták össze – a Puma Puncu teraszát is. A zsákmányéhes spanyolok az ezüstkapsok miatt verték szét a monolitokat.

Már jó ideje széttöredezett épületelemek hevernek szanaszét, melyeknek becsült súlya 22 tonnától 1000 tonnáig terjed; akadnak 16,67 m hosszú, 9,28 m széles monolitok is, vastagságuk nem mérhető, mert aljuk a földfelszín alatt van. A legkeményebb kőfajtákból építkeztek: andezitből, gránitból, dioritból, bazaltból (stb.).

A Holdtemplom a holdjárás megfigyelésére szolgált, egyben a halottkultusz helye is volt a „múmiaülések” falával: szobrokba zárva őrizték a bebalzsamozott, zsákokba helyezett uralkodók múmiáit.

Cuzco, a későbbi inka főváros átvette az uralkodók temetkezési szokásait, de itt már nemesfémekből készült szobrok rejtették a múmiákat. Cuzco Naptemplomában a nyugati fal mentén sorakozott 30 arany szobor a királyok múmiáival, kelet felé a felkelő Nap irányába „tekintve”; – a közeli Holdtemplomban a keleti fal előtt 30 ezüst szobor szépen sorban „ülve” őrizte a királynék múmiáit, nyugat felé, a Halottak Országá felé „fordulva”. A két templomban ölnyi átmérőjű arany-, illetve ezüst korong szimbolizálta a Napot és a Holdat drágakövekkel kirakva. (Mekkora káprázató fényt tölthette be főleg a Naptemplomot, amikor felkelt a Nap és sugarai rávetültek az istenarcot szimbolizáló domború korongra; a drágakövek még csak növelték az arany ragyogását!) Kidobálva a múmiákat, a szobrokat, az arany, ezüst korongokat és minden mozdítható értéket természetesen elvittek a spanyolok, kifosztották egész Közép- és Dél-Amerikát.

Az egymás közelébe épített Hold- és Nap-templomok, a Hold- és Nap-piramisok az ókori kultúrákban a Két Őst szimbolizálták.

Cuzco védővárát (pucara-ját), Sacsayhuamán-t a világ egyik legnagyobb építményének tartják, 30 000 ember építette 70 éven át (váltásokkal). Bástyafala háromszoros, sarokkövei 8 x 5 x 5 méteresek. „Sólyomszikkla”-inak egyik eleme 11 m magas, 18 m széles gránit

monolit. Ebből a sziklafalból (középe táján) kivágtak egy téglalap formájú sztlét, mely 2,16 m magas, 3,40 m széles és 0,83 m vastag. Ilyen kivágtott sziklafalak máshol is előfordulnak, Puma Puncu épületmaradványain több helyen is, itt egymásban vannak a kivágtott részek, és a belsők mindig kisebb alakúak. Általában a legrégebbi építményeken látjuk ezt a hihetetlen technikai megoldást. Az, hogy a téglatest oldalait elvágták a sziklafaltól, érthető, de hogyan tudták a hátoldalát leválasztani több mint 3 méter szélességben?!

Megfejtethetlen titkokba ütközünk: kiszótárolható, jelentést hordozó sumer szavak mindenütt; – a magyarokat, hunokat jelképező „Két Ős” gyakori előfordulása MU-n, az Andok kultúrákban és máshol. Amikor Vámos Tóth Bátor Hawaii-n emigrációban élve gyűjtötte a magyar neveket, ott 50 magyaros nevet talált, a szigeteken további Aliga, Kiliti, Lelle stb. neveket. Indonéziában (térképekkel igazolhatóan) minden negyedik, az Indus-völgyben minden harmadik földrajzi név magyar, vagy magyaros hangzású volt.

Fr. Joseph írja *Atlantisz...* című könyvében: az írás asztrológiai jelekből és a sumer képjelírásra emlékeztető karakterekből állt! Az *Arvisura* leírása szerint Ataiszon Armagur (az Armagur királyok sorában a XII. uralkodó) írnokei „képrovást” használtak (vajon ez már a „sumer” képjel-írás lett volna?); az első *Arvisurák* Ordoszbán még képjelekkel íródtak, majd bevezették a rovásírást, mely 22 jelből állt.

A svasztikához

A svasztika a Kozmosz legfontosabb alap-törvényét, a forgást szimbolizálja. MU *Teremtés-mitosa* szerint a Mindenható rendelkezése volt, hogy a Négy Nagy Elsődleges Erő indítsa el a forgást, teremtsen világokat, szüntesse meg a kaoszt, legyen rend a mindenségben.

Az Univerzumban minden forog valamilyen módon: a csillagok, bolygók saját tengelyük körül, egy-egy galaxis pedig saját központja körül miközben egyenletesen halad is az űrben. A galaxisok halmazokba, majd szuperhalmazokba állnak össze, van úgy, hogy több száz galaxis vagy halmaz tömörül össze. Tejútrendszerünk (mely egy spirál-galaxis) körülbelül 200 milliárd csillag alkotja felbecsülhetetlen számú bolygó- és hold kísérőjével, és ez csak egy galaxis (az égbolt különböző szejétét vizsgálják – nagyjából mindenütt egyforma –, majd besorozzák; ezért a számok csak becslült értékek lehetnek). Összesen mintegy 125 milliárd galaxis kering a 14 milliárd (13,8) fényévnyi Univerzumban! Galaxisok ütközése és egybeolvadása az Univerzum egész korai szakaszában már elkezdődött, és azóta sem szűnő folyamat. Az események azt eredményezik, hogy a „vörös óriássá” felfűvódott, majd felrobbant csillagok következtében kialakult fekete lyukak egyre nagyobbak lesznek, szuperóriássá válnak, melyek gyorsuló tempóban szippantják be az objektumokat, ha azok nem bírva ellenállni gravitációs vonzásuknak (márpedig nem bírnak), megközelítik az „eseményhorizontot”; mert messziről vonzzák a csillagokat, bolygókat, holdakat, kozmikus porfelhőket, a fényt. Ezért „fekete” lyuk a nevük, mert a fény sem szabadulhat szívó hatásuk alól. A fekete lyukak hozzák létre maguk körül az eseményhorizontot, mely félelmetes helye a térnek, ha valami „átlépi” peremét, onnan nincs visszaút. A lyukak nem látszanak még a nagyteljesítményű teleszkópokkal sem. Létezésükre úgy következtettek, hogy a galaxisok közepén a csillagok nagyobb sebességgel forognak egy központ körül, mint az attól távolabb lévők.

A rádiócsillagászat fényévekben számol, ez kényelmesebb, mivel a fény másodpercenként majdnem 300 000 km-t (299 792,5 km/sec), egy év alatt pedig 9460 millió kilométert tesz meg; – ez a fényév.

Két ellentétes erő működik az Univerzumban: a „sötét anyag”, mely a gravitáció erejével együtt tartja az objektumokat, és fékezi a tágulást; a másik a „sötét energia”, mely taszítja egymástól a galaxis-rendszereket, melyek iszonyatos sebességgel távolodnak. Mindkét erő titokzatos és láthatatlan, csak hatásukból tudnak következtetni létezésükre. Vajon meddig tágul a Világegyetem? Ráadásul gyorsulva tágul.

Minden galaxis középpontjában van fekete lyuk, de galaxison belül elszórtan máshol is lehetnek, és vándorolnak! Tejútrendszerünk középpontjában egy 4 milliárd naptömegű(?) fekete lyuk található, a „Sagittarius A”, körülötte 2–4 fényév távolságban 12 fekete lyuk kering. 2015 decemberétől két lyuk összeolvadásának kezdetét észlelték a hullámdetektorok, az új lyuk 53-szorosa lett a mi Napunk tömegének. Ezek az események milliárd évekkel ezelőtt történtek, az említett észlelés például 1,8 milliárd fényévnyi távolságból érkezett.

Az Androméda-köd társ-galaxisa a Tejútrendszernek – a Lokális Csoport tagja, ide tartozik a Tejút is. A hozzánk legközelebbi extra-galaxis „mindössze” 2,5 millió fényévre van tőlünk, és mint galaxis az egyetlen, mely közelít felénk (óránként kb. 400 000 km-es sebességgel).

Az Androméda maga is egy halmaz, mely 14 törpe galaxist foglal magában. Azt a 2,5 millió fényévnyi távolságot, mely elválaszt bennünket tőle, 4–5 milliárd év alatt teszi majd meg, akkor összeolvad a Tejúttal. Napunk ekkor kezdi befejezni pályafutását, élet pedig már rég nincs a Földön. A haldokló csillagok először „vörös óriássá” fűvódnak fel, majd felrobbannak (szuperóvíra-robbanás), és a külső burkot szétszórják az űrben. A kozmikus por, törmelék születő csillagok, bolygók, holdak anyagává válhat; kémiai elemek még az emberi testbe is beépülnek.

Ha a mi Napunkhoz hasonló tömegű volt a felrobbant csillag, akkor „fehér törpévé” hullik össze; ha 10–15 naptömegű volt, neutron csillaggá válik, egy veszedelmes, gyorsan pergő, maga körül pulzart forgató objektummá. Egy kávéskanálnyi anyaga 5 tonnát nyomna.

A neutron csillagoktól fölfelé nagy esélye van fekete lyukak képződésének; a 25–30 naptömezen felül már törvényszerű fekete lyukak kialakulása. A nagy gravitációjú csillagok hipernova-robbanása után magnetár alakul, összerokadása szintén fekete lyuk keletkezését jelzi.

A legnagyobb csillagok felrobbanása után születő lyukak felfoghatatlan erejű örvénylő elektromágneses mezőt fejlesztenek, közepükön a lyukkal, melyek görbítik a téridőt maguk körül. A lyukban a gravitáció az atommagig préseli össze az atomot, de egyáltalán még a létezésből is kitérhet, viszont hátrahagyja gravitációját! (Az atommag kiterjedése még az öt körülvevő további alkotó elemekkel együtt is [pl. protonfelhő] csak mintegy tízezred része az atomnak – felfoghatatlan!) Ezeknek a szuperóriás fekete lyukaknak már van akkora erejük, hogy gamma-kitérőseket és kvazárokat indítsanak el. A robbanások egy pillanatra bevilágítják a sötét Univerzumot, sugarai pedig minden útjukba akadott objektumot elpusztítanak, ha van rajtuk élet, azt is.

Napunk felrobbanása után a keletkező fehér törpe megörökli majd csillaga gravitációját, amivel a négy külső gáz-óriást pályájukon tudná tartani! A négy belső közetbolygót viszont, köztük a Földet is, a Nap még „vörös óriás” fázisában valószínű felegetné, megolvasztaná.

Naprendszerünk kialakulása is kataklizmás körülmények között történt. Kezdetben körülbelül száz bolygó keringett a Nap körül, hajmeresztő összevisszaságban, a legtöbb ütközési pályán. Az ütközések, robbanások, egybeolvadások be is következtek; vagy a nagyobb objektumok befogták a kisebbeket, így utóbbiak kísérő holdjaik lettek (például a Föld is így vonzotta magához a Holdat; – ma egyébként 144 ismert és elnevezett holdja van a Naprendszernek). Titánok „égi csatái” gyakran kozmikus eseményekről szólnak szimbolikus formában.

A fekete lyukat a kutatások kezdetén sötét csillagnak nevezték, de a lyukban nincs csillag. Égítést a hagyományos értelemben valóban nincs, de egy falánk fekete lyuk belsejében a fénysebességet közelítve valószínű ott örvénylenek és préselődnek az addig elnyelt gázok, égítettek, melyek megmaradt anyaga részben kilökődik („köpködő” fekete lyukak), és időnként közel fénysebességű, nagy energiájú plazma sugárnyaláb tör ki belőlük a lyuk mindkét oldalán, ez a „kvazár”; iszonyatos erejével akár csillagokat dobhat ki az Univerzum peremére. Bármilyen pusztító is, új csillagok, bolygók születéséhez szükséges anyagot visz a csillagközi térbe. Ugyanígy, a galaxisok ütközése sem csak rombol, épít is azzal, hogy összetömöríti a gáz-, porfelhőket és ezzel új csillagok létrejöttét indítja el.

A kvazár volt a másik áruklódó jelenség, mert csak egy szupermasszív fekete lyuknak van akkora energiája, hogy beindítson egy kvazárt, mely akár trillió csillag energiáját is sűrítetheti, fénye millió fényévnyi távolságból is észlelhető.

Vajon mi állíthatja meg a gyorsulva táguló Univerzumot? Talán az összeolvadó, szuperóriássá nővő fekete lyukak gravitációja?

Az ember porszemnek tűnik a nagy mindenségben, mégis világokat hordozhat magában: például óriási tudást vagy földöntúlian csodálatos zenei harmóniákat, melyek a csillagokhoz emelik lelkivilágát. Mindenki a „Rend” része, megvan a küldetése, kinek-kinek képességei, tehetsége szerint van kijelölve feladata, körülötte és vele minden úgy történik, hogy teljesíteni tudja; sőt rá is kényszerítik a saját kijelölt útján való haladásra. A Gondviselés „kézen fogva” vezet bennünket, és jobban tudja, mire van szükségünk, mint mi magunk; mi az, ami adott számunkra, és mi nem. Sokan nem ismerik fel, lázadznak sorsuk ellen, rosszul teszik. Csak a harmóniát zavarják össze, amibe beleszülettek, és féltő, hogy a Rend hamar kiveti magából őket. Az ember egyénileg nem bonthatja meg az egyensúlyt, mert beleszületett egy meghatározott rendszerbe, ahol fontos az ő szerepe, csak káoszba sodorná magát és mindenkit maga körül.

Bizonyos határok között van azért választási lehetősége, és van öröme is az életben. Legnagyobb meglepetést talán az adhat számára, ha hivatását magas színvonalon tudja teljesíteni; a jól elvégzett munka önmagában is örömet ad. Ha van szerető családja, gyermekei, akiket gonddal felnevelhet, sok-mindenért kárpótolja; körülötte a csodálatos megújító természet szépséggel, harmóniával és erővel tölti fel, és valóban ott vannak a művészetek, melyek nemesítik lelkivilágát, kiemelik a szürke hétköznapiokból; – mindezek enyhíthetik zord körülményeit.

Bizonyos emberi sorsok ennek ellenére kevés örömről, jóformán csak küzdelemről, szenvedésről szóltak, hogy csak a legnagyobbak közül vegyünk példát: ilyen sors jutott Mozartnak, Schubertnek (és még sok más rendkívüli embernek).

A Rend az ember életében maga a sorsa, a Törvény: ME, MA, parsu (L. 295., 532.), a sumerek szerint így vagy úgy, de mindig érvényesül, és még az istenek sem tudták kivonni magukat hatása alól. Ez bizony fájdalmasan ridegnek hangzik. Hol van itt a lélek, mely annyira sebezhető és mindent magára vesz; vagy a tudat, mely átéli a szűkre-szabott földi lét minden nehézségét, a Kozmoszig felérő kevés örömet és a sok küszködő kilátástalanságot!

*„Angyal röpiült dalolva át a légen,
Bölcsödalt énekelt szelíden...
Karjában lélekimbót vitt a földre le.
A szíve fájt s hullott a könnye...”*

(Lermontov)

Az élet végességének tragédiáját az egyiptomiak tudták igazán átérezni, akik haláluk után is mindenáron tovább akartak élni.

Mára a Föld népességének száma 7,6 milliárdra nőtt. Az emberek túlnyomó többsége kötődik a számtalan vallás és szekta valamelyikéhez (a világvallásokkal, a természet-vallásokkal és szektákkal együtt számuk több ezer. A sok magára maradt, kétségekkel vívódó embernek szüksége van Fönről jövő támogatásra, és meg is lehet a reménye, hogy kap lelki vigaszt, földi feladata teljesítéséhez pedig segítséget.

A Tayos-barlangok

Móricz János a II. világháború után emigránsként Dél-Amerikában telepedett le, argentin állampolgárságot nyert. Utazásai közben többször magyar beszéd ütötte meg a fülét, amint öreg indiánok beszélgettek egymás között. Óriási volt az élmény és lelkesedés, az egymásra találás. Kutatásokba kezdett, több mint 10 000 magyar-azonos földrajzi és családnévet talált különböző levéltárakban. A még beszélt szavak valóban hasonlítanak magyar megfelelőikre: apa = apa, aya = anya, nap = nap, vin = vén, kit = két, us = ős, cu = kő, pi, bi = víz, fuel = folyó, pille = pille (stb.). Nevek: Tanay, Damma, Taday, Mór, Mansy, Béla (méltóságnév is volt), Pest (stb.). Kiderítette, hogy három indián törzsnek: a Cahari, Mochica és a Puraha törzsnek elsősorban magyar gyökerei vannak; de említhetők még a Cayapac, a Salasaca (Zalaszaka) és Kara törzsek.

Móricz legtöbb kutatását Ecuadorban végezte. Így döbrent rá, hogy a birodalom fővárosa, Quito eredetileg Kitus, azaz **Két Ős** volt, bár ő maga nem volt tisztában a név értelmével. A régi Kitus-birodalom területén halomsírokat talált, valamint olyan tárgyakat (pl. fokot), melyek a magyarságra voltak jellemzőek.

1966. augusztus 19-én az El Telegrafe közölte Jorge E. Blinkorn cikkét. Írt benne a spanyolok elnyomó önkényéről, az erőszakos nyelvcserekről; de különösen az volt megrázó, ahogy a néphez szólt: „Legyen vége a sötét kornak!” Akiből a „tudósok” a történelem Hamupipőkéjét csinálták, az a világtörténelem legnagyobb kultúrahordozó népe volt. Ébredj alvó és mutasd meg magad a népek előtt olyannak, amilyen valójában vagy: ragyogó tündér, kinek fénye ösidők óta beragyogta a világot kultúrájával! Ébredj Ecuador történelme! Ébredj magyar nép!

Móricz 1967-ben sajtókonferenciát tartott, itt ismertette kutatásai eredményeit. Rendkívüli lelkesedést váltott ki, akkor ott úgy tűnt egy világraszóló szenzáció indul útjára, de helyette néma csend és mellőzés következett hivatalos részről, később meg is tiltották, hogy nyilvános előadást tartson, hogy szót kapjon a rádióban, és folyamatosan támadták tevékenysége miatt. A már említett suarok (SU és AR, kus/hun és magyar) segítettek munkájában, nekik volt köszönhető, hogy az Andok alatt több kilométer hosszan húzódó barlangrendszer egy részét Ő fedezte fel, rendkívül értékes dolgokat talált bennük, melyekről rögtön tudta, hogy óriási jelentőségűek, ezért hivatalos levéllel kereste meg az Ecuadori Köztársaság elnökét, kérve egy tudományos bizottság felállítását, és az általa fellelt tárgyak felülvizsgálatát. Két kikötése volt: semmit nem lehet felhozni a barlangokból, valamint a tárgyak felfedezésének helyét nem lehet nyilvánosságra hozni. Az ecuadori hivatalos szervek inkább elhallgatták, mintsem felkarolták volna a kutatásokat. Levelében ezt írta:

„Tudós minőségemben az ecuadori törzsek folklorisztikus, etnológiai és nyelvészeti aspektusait tanulmányoztam... Az általam talált tárgyak a következők:

kő- és fémtárgyak különböző méreteken és színeken.

Fémablak (lapok) amelyekbe jelek és írások vannak gravírozva. Egy szabályos könyvtárról van szó, amely feltehetően az emberiség történelmének az összefoglalását tartalmazhatja..., valamint ismereteket egy elpusztult civilizációról.”

A leletek helyét csupán egy-két suar helyi lakos ismeri, velük tartják most az itteniek a kapcsolatot.

Móricz János hagyott hátra fordító kulcsot a könyvtár írásának fejtéséhez, de úgy érezte, ennek még nem jött el az ideje.

Kár is várni, sajnos, mára sem lett jobb a világ. Az írásos táblákat kellene minél hamarabb lefordítani, mert azok jelentik az igazi értéket. Még valami sötét trükkkel elorozzák előlünk.

A Föld számos pontján őriznek táblákat, tekercseket még le nem fordított titkos írásokkal. Több helyen hivatkoznak arra, hogy egy eljövendő, letisztult kor emberei számára őrzik azokat, talán a várva-várt Aranykorra gondolnak, – de ez az idő még valóban nem jött el, bár most a Nibiru „elhaladásának” híre borzolja a kedélyeket. Az ókori sumer szövegek természeti katasztrófákat jósolnak: „... árvíz és eső jő... Amikor a Nibiru eléri perigéumát...”. A Biblia jóslatai sem biztatóak; Joel próféta írja: „a nap átváltozik sötétséggé, s a hold vérré” (a sokat emlegetett „vérhold”? – Z. Sitchin: *Az istenek városai*).

Mióta kialakult a Földnek ez az arcúta (kb. 7000 éve), azóta vastagszik a jég a sarkokon, különösen az Antarktison vált veszélyessé tömege, itt elérte a 19 kvadrillió tonnát (1972-es adat, Hugh Auchincloss Brown; – azóta tömege csak gyarapodott), ami előidézheti, hogy ez az irdatlan súly kibillentí a Föld sarkpontjait; és ha csak egy része is elolvadna (márpedig felgyorsult az olvadás), az veszélyeztetné a mélyen fekvő településeket az egész Földön. Regisztráltak is mostanában szokatlan pólus-mozgásokat, de előfordulhat teljes póluscseré is (ilyenkor szokott bekövetkezni a „napmegállás”). Nem tudjuk, a világot átforgató fordulatoknak mikor jön el az idejük, (sajnos) pusztító kataklizmák következményeként szoktak bekövetkezni. Máni abban reménykedett, hogy ez a változás földindulások nélkül fog elérkezni.

Titokzatos leletek

A Nan Madol-i platinakoporsók témájához. A szóbeszéd ellenére sem tudjuk, mit találtak a koporsókban.

Minden idők egyik legnagyobb egiptológusa, Sir William M. Flinders Petrie régész, tudós könyvtárszobájába hátsó titkos részében őrizte két nem földi eredetű lény múmiáját. A múmiák mellett többek között ott volt a lények identitását igazoló tábla, rajta járművük és az istenséget jelentő cik-cakk minta, ami azt jelenti, hogy egyikük „isten” volt Egyiptomban (valószínű a törpe Bész; – a film az Interneten látható).

Az „istenség” a „kis szürkék” fájába tartozott, néha megjelent alakja domborműves ábrázolásokon, és ma is megismerhetők közlekedésre használt eszközeik ábrái (helikopterek, tengeralattjárók, repülőgépek), például Abüdosban, I. Széthi halotti templomának mennyezetartó keresztgerendájába vésvé (ebben a templomban van a híres *Abüdoszi királylista* is, az addig uralkodott hetvenhat király kártusaival); vagy látható még Karnakban, II. Széthi templomának egyik oszlopán.

Elképzelhető, mekkora megrázkódást jelentett a múmiák feltárása Petrie-nek, a komoly tudós, aki az istenekre, mint magasrangú lényekre tudott csak gondolni! Lehet, hogy ennek hatására hagyta abba hirtelen egiptomi kutatásait.

Korábban többször (ezeket titkosították), de napjainkban is találtak hasonló múmiákat például Peruban. A lényeknek 3–3 ujj volt kezükön, lábukon. A feltárásokról készült filmek nem fantázia-rajzokra készültek, hanem komoly igazolásul szolgáló fényképek alapján.

Tiahuanaco Napkapujának központi figurájához is egy kis szürke „állhatott modellt”, testarányai erre utalnak (még ha ezzel ünneprontó is lennének. Mint emlékszünk, Fehér Medve csak a teljes elismerés hangján tudott nyilatkozni a hopik régi isteneiről, – Ők egy más fajt képviseltek.) Számtalan kísérlet született a Napkapu ábráinak megfejtésére, nem túl meggyőző magyarázatokat eredményezve.

A Napkapu a beavatottak alkotása. Csak ők rendelkeztek átfogó ismeretekkel a kozmológia, csillagászat, mitológia terén. A titokként kezelt tudást szintén beavatott képzőművészek vitték bele műveikbe, és a lényeges dolgokat szimbólumok mögé rejtették. Minden esetben, motívum-részletnek van jelentése, mondanivalója. Az idegenszerű alakokkal talán azt akarták hangsúlyozni, hogy a Nap áldott tevékenysége kívül áll a gyarló földi ember hatáskörén, magasabb szellemi entitásokhoz, az istenekhez, a Napistenhez tartozik.

A díszítmény lapos, ún. bász-relief dombormű, ahol az ábrázolások felülete egy síkban fekszik, és a figurák alacsony plasztikával emelkednek ki az alaplól; egy kivétellel. Az egy kivétel maga az istenség, a Napisten alakja (nevét nem ismerjük); nem a többi kép lapos síkjában fekszik, arca hármasszintből emelkedik ki. Az alak háromlépcsős piramison áll.

Érdekes a számokra odafigyelni, talán a megoldást fogják jelenteni. A Napisten ruhájának 2 pántja, 3 övcsatja van, és nem hiányzik mellől a kis műszerdoboz sem. A két oldalán szaladó kis alakok mintha robotok lennének, gépalkatrészekre emlékeztető „testrészekkel” (különösen a szemük), keveredve ember-, állat-motívumokkal; az ember-szerűeknek is vannak szárnyaik, a madaraknak kezük, szintén négy ujjal, lábukon három ujj látható. A szárnyakkal fontosnak tartották kihangsúlyozni a *repülésre* vonatkozó részleteket, bár a földi emberek vonatkozásában akkor még *ismeretlen fogalom volt a repülés*. Miután szárnyakkal ábrázolták az ember-forma lényeket is, ez azt jelenti, hogy ők is repültek, a (gép)-madarak segítségével.

Mindkét oldalon 3 x 8, az istenség felé futó kis alak látható, két sorban emberre emlékeztető figurák, közepén madár-alakok sora, fejükön (emberek, madarak fején) 5-sugaras a fejdísz. A madarak felemelt fejükkel mintha felszállásra készülnének (mint a repülőgépek, melyeknek orr-része már felemelkedett). Az istenség feje körül a fénykoszorú alul 5, felül 7 (középen 1 sugár 2 ágra kezd szeláni), két oldalon 6–6 sugárból áll, állatfejekkel és kideríthetetlen figurákkal a végükön. Alul látható még egy fríz csupa sugaras emberszerű alakkal (mint egy sorminta), akik mintha piramisból lépnének elő; a sugarak száma, elhelyezése megegyezik az istenségen látottakkal.

A fejek körüli sugaras fénykoszorú hangsúlyozza, hogy a Napistenről van szó (felvetődött, hogy a fő alak talán Chac, az Esőisten, vagy Viracocha), fő érv a Napisten mellett, hogy alakja napvártán jelent meg. Viracocha alapította Cuzcot, a várost eredetileg Acamamá-nak nevezték. Nehéz elhinni valakiről, hogy várost alapít, majd napistenként felkerül egy napvártára; Viracocha kultúrhérosz volt, az hogy „megistenült” közhely számba megy. Az akkori, kezdetleges kultúrával rendelkező népek a kiemelkedően nagy tudású és rendkívüli szellemi erővel bíró személyeket isteneknek tekintették. Egyébként a fény belülről is áradhat, amikor aura jelenségeként felfénylik a test körül.

A Napisten mindkét kezével; a kis alakok is egyik kezükkel szekerét (vagy ahhoz hasonlót) fognak, ez egy korai időszak hatalmi jelvénye volt (az istenség egyik botja és a madaraké két ágra oszlik). A kézben tartott eszközök osztják, elválasztják, keretbe foglalják a teret.

Érdekesek a „térdelve-futó” alakok, életet, hullámozást adnak az ábrázolásnak, de most nem a hullámozás a fontos, hanem a sietés, le ne maradjanak fontos küldetésükről. (Ez a jellegzetes futási mód visszaköszön különböző svasztika-ábrázolásról.)

A földi viszonyokon túlmutató technikai tudás mellett ismerték a földi számmisztikát, a *szentnek* tartott *sakrális geometriát*, az Aranymetszés számárányait, melyet az ókoriak a Világegyetem Teremtője által megszabott **törvények** tekintettek (számokban kifejezve az összefüggéseket), mely **meghatározza** az égitestek mozgását, a **Földön** pedig irányítja az **évszakok váltakozását** („Sakrális geometriai spirál rendszer” – Internet). A Napkapu esetében a geometria az Aranymetszés számaira épült, feltűnően hangsúlyozva azokat.

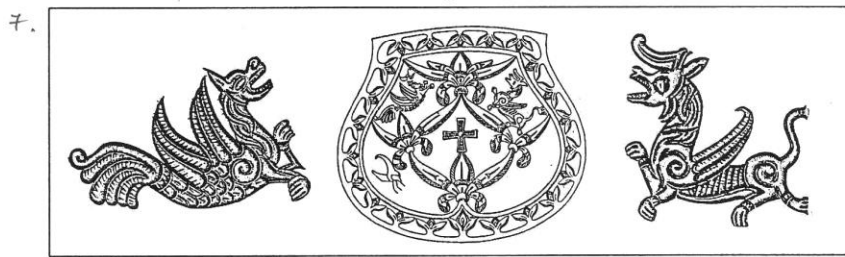
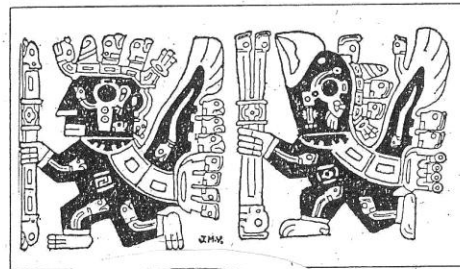
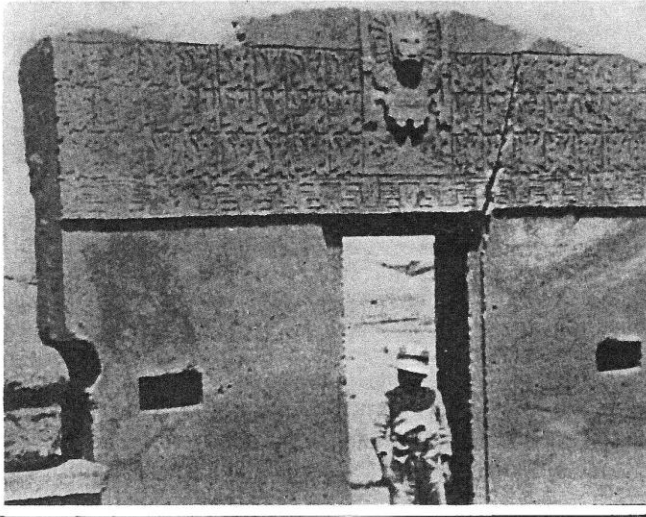
A képek alkotói a Napistent könnyekkel az arcán ábrázolták, Akiről feltételezték, hogy látja a múltat és jövőt, a földi kataklizmák szakadatlan sorát, a világ pusztulásait, melyekben az embernek tragikus, kiszolgáltatott sors jutott, és ami ellen ő sem tehet semmit.

A kis alakok szaladva sietnek a Napisten felé, „viszik a számokat”, hogy segítsék feladata teljesítésében.

Az Aranymetszés számai – melyekről úgy gondoljuk, földi természeti törvények szerint alakultak ki talán még a bolygóval együtt – jelen esetben így követik egymást: az **1** bot **2** ágra oszlik; a **2**-féle futó alakokat **3** sorban látjuk, **5** a sugaraik száma, soronként **8**-an futnak egymás után, végül az istenség feje körül a sugarak felosztása adhatja még a **13**-as számot: (2 x) 7+6; esetleg még a **21**-est is (7+6+6: középen egy sugár két részre oszlik, de ez már erőltetett); a sor elvileg folytatódhatna; a két szomszédos szám összege jelenti a következő számot.

A Napkapu, azaz napvártá meghatározó volt az akkori emberek mindennapi életében; a szimbolikus alakok „tevékenysége” mögött pedig – úgy tűnik, segítő szándék nyilvánult meg az emberek irányában.

1./ Tiahuanaco – Napkapu. 2./ A Napisten, a kapu központi alakja. 3./ Puma Punku, a Holdtemplom romjai (1–3. Várkonyi Nándor: *Szíriát oszlopai*). 4./ Az istenség felé siető kis figurák (1. és 3. sorban ember-, a középsőben madárszerű alakokkal (Charles Berlitz: *Elfeledett világok titkai*). Robotok a sumer–magyar képi ábrázolásokon: 5./ Sumer istenek között egy robot. Úgy tűnik, őrzésre konstruált szerkezet. Balról a második alak Enlil (kalapjának modelljét átvették a zsidók, ma is ünnepi viseletük); jobb oldalon Enki látható a Vízöntő jelével (Zecharia Sitchin: *A Tizenkettedik bolygó*). 6./ Egészen szenzációs! A vereten két robot fog közre egy **asztronautát!** A veretet ruhadíszként alkalmazták. 7./ Szintén robotok „őrzik” a csodálatosan szép bezdédi tarsolyelemet. Középen a stilizált tulipán „termő” szirmján áll az istenek jele, az egyenlőszárú kereszt (Bakay Kornél: *Őstörténetünk régészeti forrásai II.*).

IRODALOM

- A sumer irodalom kistükre – sumer eredetiből fordította és a jegyzeteket írta Komoróczy Géza; Európa Kk., Budapest, 1983
- Az aztékok: a vér és csillogás birodalma; Gemini – Budapest, 1993
- Badinyi Jós Ferenc: *Jézus Király – a Párthus Herceg*; Ősi Örökségünk Alapítvány, Budapest, 1998
- Bakay Kornél: *Óstörténetünk régészeti forrásai II.*; Miskolci Bölcsész Egyesület, 1999
- Baktay Ervin: *India művészete I.*; Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1981
- Berlitz, Charles: *Elfeledett világok titkai*;
Atlantisz;
Sárkány háromszög;
A Bermuda háromszög; Új Vénusz-lap- és Könyvkiadó, Budapest, 1992, 1991, 1992, 1991
- Bíró József: *A szabir-magyarok óstörténete*;
Kőrösi Csoma Sándor és a szabirok; Magyar Közírók Nemzeti Közössége, Budapest, 2000, 1998
- Brown, Macmillan: *A Csendes-óceán rejtélye*
- Borbola János: *Csillagszoba*; Írástörténeti Kutató Intézet, Budapest, 2004
- Csicsáky Jenő: *Mu az emberiség szülőföldje*; újabb kiadás: Anno Kiadó, eredeti kiadás 1938
- Däniken, Erich von: *Az istenek érkezésének napja*; Lap Ics, Könyvkiadó, Debrecen, 1994
- Yliaster Daleth: *Elveszett világok*; Édesvíz Kiadó, Budapest, 1993
- Gilgames* – Rákos Sándor fordítása; Európa Könyvkiadó, Budapest, 1974
- Gorbovszkij, Alekszandr: *Elsüllyedt legendák*; Kosmosz könyvek, 1986
- Joseph, Frank: *Atlantisz pusztulása*; Alföldi Nyomda, Debrecen, 2002
- Kalicz Nándor: *Agyag istenek*; Corvina Kiadó, Budapest, 1980
- Kodály Zoltán: *Visszatekintés I.*; Zeneműkiadó Vállalat, Budapest, 1974
- Kuzmicssev, V. A.: *A maja papok titkai*; Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1973
- Labat, René: *Manuel d'epigraphie akkadienne*; Paris, Imprimerie Nationale, 1948
- Móra Ferenc: *Utazás a földalatti Magyarországon*;
Ezek az évek; Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1981, 1982
- Paál Zoltán: *Arvisura*; Püski Kiadó, Budapest, 2003
- Sitchin, Zeharia: *A Tizenkettedik bolygó*;
Az istenek városai; Édesvíz Kiadó, Budapest, 1996, 1996
- Szabolcsi Bence: *Kodályról és Bartókról*; Zeneműkiadó Vállalat, Budapest, 1987
- Várkonyi Nándor: *Szíriát oszlopai*; Magvető Kiadó, Budapest, 1996
- Wilson, Hilary: *A hieroglifák rejtélye*; Gold Book kft, Debrecen
- Zajti Ferenc: *Magyar évezredek*;
Zsidó volt-e Jézus? Magyar Ház, Budapest, 1999, 1999

Ismeretterjesztő előadások, videók különböző TV csatornákon és az Interneten.

- Térképek: *Földrajzi Atlasz*;
Történelmi Atlasz;
Kis Atlasz; Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1966, 1966, 1985
The Times Atlasz – Világtörténelem; Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.